

tyllsomme elementer og lar dem opp tas i organisasjonen.

Men Quisling kommer til å få horje vidire. Tarboven vil etter littlers personlige ønske fortsætte med ham. Tarboven er realist, stum, iskald, dystor - Quisling er en lyktemann. Tarboven regjører etter den gamle satson "splitte og herske". For han hater Quisling et per tysk-divisjoner, som han ikke behøver ta fra østfronten for å bryte et forløvrig onig og opprørsk Norge. Sa mygt er han verd for tyskarna - militært ikke mindre, politisk ikke mera."

DET GIS IKKE FILSOMMERE OG IDEELLERE FOLK ENN VI TYSKERE . . . Professor i folkerett ved Münchens Universitet, von Stengel, kom i 1916 med følgende interessante bemerkninger:

lian bør ikke gjenoppta fredskonferansens arbeid. Det er ganske overflødig, tf den endelige og avgjørende sats vil og må utvilsomt tilfalle oss tyskere. Og dermed blir vi satt i stand til for fremtiden å kunne holdt alle fredsforsyrrare i sjakk, og ikke alene skjenke, stkre og opprettholdt den yarige og oneste sanne fred for oss selv, men også for den samlede civiliserte verden. Krigens helse, tilfoldig, forløp beviser dog at av alle folk er vi tyskere av forsynet utsatt til å tre i spissen for alle kulturfolk ne og føre dem til den slike fred under vår beskyttelse. Ti vi har ikke alen den nødvendige makt, men også alle åndsgaver i høyest potens og utgjør kulturs krone innenfor alt det skapte. Derfor er det lykkodes oss hva det hittil ikke er lykkes noen nasjon, nemlig å skjenke hele verden freden.

Hørev følger unödvändigheten av enhver fortsättelse av fredsbesträbelse av enhvar art, idt vi tyskare hörer till med hörrodnhet över de uroliga naboländerna och vi övertar ställningen som omröstade fredspoliti och vil hovde den med egen kraft till alla sidor. Vi skal vite å kvæle enhver fredsförstyrrende tendens i födelsen.

Undrkastelsen under vår i enhver henseende overlegne ledelse er derfor for enhver morsjon det eneste sikre middel til blomstrande tilværelse. Og dette gjelder også særlig de nøytrale som vil gjøre vel i frivillig å slutte seg til oss og betro seg til at maktig overhode. Tf. å gjøre seg velfortjent av den maktige arvoherre er å så god sed. Der gis ingen følsommere og fideallere folk enn vi tyskere, og derfor er enhver folkerett fullständig overflödig under vår varctekt, fordi vi av øget instinkt og ganske av oss selv gir enhver sin rett.

NYHETENE FRA LONDON TIRSDAG kl. 19.30.
Luftangrepene mot Vest-Europa. Allierte fly med baser i England har siden söndag ettermiddag røttet uopphørlige angrep mot tyske områder i Europa. Flyvende festninger innledet angrepene med bombing av en fiendtlig flyplass ved Reims söndag, og natt til mandag ble mål i Rhinland angrepet av Mosquitos. Mandag morgen ble disse angrep fulgt av toktet mot havnebyen Emden, utført av amerikanske flyvende festninger. Innatt har store styrker britiske bombefly gått til angrep mot Hannover og Braunschweig, og Emden har igjen vært kjemstikt. Britiske jager har vært på tokt over nordvest-Tyskland og over Nederland. Under mandagens angrep på Emden var de flyvende festningene beskyttet av langtrekkende jagerfly som var med hele tiden og understøttet bombeflyenes operasjoner. Andre allierte bombe-
festninger eksportert av angrep i Frankrike og i Nederland, foruten at de senket to mindre tyske skip utenfor den nederlandske kyst. Under alle disse angrep er tilsammen 58 tyske jager blitt skutt ned mot tap av 57 egne bombemaskiner og 1 jager. - Noon få tyske fly vist seg over Est-England innatt og kastet noen sprengte bomber.

Østfronten. Den sovjetrussiske arméns fremstøt vestover fortsetter på alle avsnitt av fronten. Etter inntagelsen av Smolensk rykker den røde armé på nordfronten videre vestover og truer nå Vitobsk, Orsa og Mohilev. Vitobsk ligger på jernbanen fra Smolensk til Latvia, der hvor den krysser den nord-sydgående bane Leningrad - Klev, Orsa på jernbanen mellom Smolensk og Minsk der hvor denne krysser samme nord-sydgående linje, og Mohilev lenger syd på samme linje. Det er tyskernes siste nord-sydgående linje som nå trues av russernes framstøt. - Lenger syd utvikler det seg hårde kamper mellom Klev og Dnipropravsk. Østbredden av Dnipro er på russernes hender på dette stedet. - Lenger syd utvikler det seg hårde kamper mellom Klev og Dnipropropetrovsk. Tyskerne melder dag om avsnitt, de har etablert sterke brohoder, og bombar herfra tyskernes befestninger på den andre siden av elven. Tyskerne melder dag om kamper mot framskutte russiske avdelinger som det er lykkus å forsøke å trenge videre fram på vestsiden. Andre kamper mot framskutte russiske avdelinger som det er lykkus å forsøke å trenge videre fram på vestsiden. Andre steder på denne fronten har tyskerne satt inn reserver og gjør stadige motangrep. Men de trenges overalt tilbake. I Dnipropropetrovsk er russerne nå i kamp med tyskerne i en av byens forsteder. Nord for Klev står avdelinger av den røde armé nå bare 16 km fra det viktige jernbaneknutepunkt Gomel. - Tyskerne trekker seg nå ut fra Kuban-fronten og forsøker å utskippe seg fra Termjuk på Taman-halvøya. De prøver å unnslippe vestover til Krim over Stredjt ved Kertsj, men blir stadig angrepet av russisk infanteri og russiske fly. -

Sydfronten. Fra Italia meldes at den 8. britiske armé idag har overvunnet innbitt tysk motstand og har inntatt flyplassen utenfor Foggia. Tyskene les betydelige tap. Flyplassen ved Foggia er den største i Syd-Italia, den består av en hovedflyplass og 12 omkringliggende mindre flyplasser. Flyplassen er naturligvis delvis ødelagt av tyskene før disse måtte trekke seg bort; men når den kan tas i bruk av de allierte, kommer den til å være av uvurderlig betydning, og åpner veien for nye fremstøt mot Europas fastland. Selv byen Foggia har også stor betydning, idet den er et viktig vei- og jernbaneknuspunkt som utgangspunkt for samferdselsveier mot Roma, Napoli og mot industriistrøkene i Nord-Italia. - På vest-avsnittet har den 5. amerikanske armé hatt ny framgang i Napoli-området, og har drovet en kilometer inn i de tyske stillinger ca. 30 km øst for byen. - Allierte fly angrep igår flyplasser nordvest for Roma. Allierte fly fra Midtosten er gått til angrep mot flyplassen på Krota, og igår ble havnen på Chios i Egearhavet bombet. - På Corsica blir stillingen for de tyske avdelinger på Cya mer og mer håpløs for hver time. Marokkanske tropper står nå bare 10 km fra Bastia. Tyskene innenfor denne ruten og skadet 6 andre. To tyske transportfly er blitt skutt ned. - Det blir meldt at italienske friske for stedig utfører sabotasjehandlinger. Særlig i Padova-Milano-distriket har de vært virksomme, og jernbanen mellom disse to byer er blitt brutt. M. kontinuerlig på jernbanen til Frankrike er fullstendig blokkert. -

Himmler i Randstatene. I henhold til tyske telegrambyrå har Tysklands innenriksminister og Gestapo-sjef Heinrich Himmler besøkt de baltiske land. Han sættet dette i forbindelse med at russene nå begynner å nærmere seg og at guvernementet i den senere tid har tiltatt i usantlig grad.

LONDON - Radio

Nr. 113 - 3 Arg.

Mappe 41
Ekspl. 113
Årg. 1943
O. V.
Jfr.

Fredag 1 oktober 1943

NYHETENE FRA LONDON TORSDAG KL. 19.30

Russland. Russiske tropper angriper nå Klev fra en by i Dnjopr tilk øverst i de sentrale bydeler, som er bygd opp på høyder 100 m over byen. Erobringen av Danitsj på østbredden har gitt et nytt utgangspunkt for angrepet mot Klev. Dagens meldinger går ut på at russiske kanoner nå bombarderer de tyske stillinger fra de økabredde høyder, samtidig som det rasor heftige luftkamper over byen. Nord for Klev behersker nå russiske en strokning på 170 km langs østbredden av Dnjopr. Syd for Klev er de kommet fram til østsiden av elva på en 500 km lang front, der vil til Saporosje.

Igår ble det meldt at Kronenstjug, ca 140 km nordvest for Saporosje var gjennombrøt. "Den røde stjerne" skriver i dag fra kampanjen ved denne byen et tusental av tyskere druknet under forsøket på å komme over Dnjepr, mens russiske fly og kanoner angrep båter, flakter og pontonger som var overfylte av ukrainere, tilagde tyskere. Den flyktende floden ble utslattet i en turmet til øverst i sin

Lenger syd utnytter tyskene av all kraft rettrettlinjene fra Krím. Store mengder av kanoner og tanks blir ført over Perekopelset eller med Jernbanen til Melitopol. Russene kjemper allorodt i utkanten av denne by.

På midtfronten : vor de russiske framstøt i Vitebsk, Gomel og Mogiljov, som er de tre siste tyske bolwerkene på veien til Minsk. - Det blir m ltet at aktiviteten av det tyske Jagorfly- pen er blitt betydelig mindre. Dette henger sammen med at den n v rondo tyske frontlinje har færre flyplasser enn den gamle i kort avstand bak fronten.

Italia. De allierte tropper ved vestkysten står nå bare noen få kilometer fra Napoli. Byene Pompeji og San Saverino, 25 km lengre øst, er inntatt av den 8. armé. Tyskern yter innbitt motstand mot den vidare fremrykning, men de alliertes fortropper presser hardt på, og krigskorrespondentene rognor mod at Napolis fall kan ventes hvart øyeblikk. Den 8de armé har rykket fram over sletten syd for Napoli og presser på langs begge sider av Vesuv. De tyske stillinger er under høftigild fra det britiske artilleri og luftvåpen; samtidig bombarderes forsvarsstillingene og rettrettsveiene uavslatelig. De engelske flygere rapporterer at det sit å si en slutt på luftmotstanden fra de lufttrafikk.

Alltflöto fly röttet i går kraftiga angrop ut mot Formia, 75 km nordväst för Napoli.

På den 5te års høyre flyt fortsetter den 8de års framrykningen og har nå fått godt fødesto i Miditalia. Langst i øst, ved kysten av Adriaterhavet, rykker den 8de års videre fram og har inntatt Manfredonia, 40 km nordvest for Foggia. I går ble Spinetto inntatt, den ligger 16 km fra Foggia.

Det blir nå offentliggjort størrelsen av den 5te armés tap ved Salerno. De samlede tap i tiden 8/9 .. 20/9 utgjorde 5.211 man. Dette tall omfatter såvel falne, sårede og savnede. Blant de omkomne er tre britiske krigskorrespondenter.

Tyskerne møter fraudeles hard motstand fra Italienere i de besatte deler av landet. Flere steder har de dyrke myndighetsstillet troffe skarpe forholdsregler mot "de kommunistiske frødsforstyrreør". Saledes er uren blussot opp igjen i Napoli, og kommandanten har røttet en inntrøngende appell til befolkningen om å holde opp med sabotasjohandlingen. Ved et par anledninger har Italieneres motstand ført til at tyskerne har måttet frafalle sine krav.

Moralen blandt de tyske tropper i Italia blir stadig dårligere. Disiplinæro forstørrelser av enhver art gripper mere og mere om seg, og plyndringar hörer till dagens orden. Den britiske krigskorrespondent Clifford forteller at da tyskarna närmte Foggia, plyndret de med seg allt hva de overhödo kunne bärre. Timos korrespondent melder at de tyske soldater är mycket ongständiga mot överfor den italienske civilbefolkning. Dossuton blir fryktun för det allierte flyväponet stadig mer utbrodt uttersom det ryktas om svært tap blandt troppansamlingen attiflyggrup.

Calkan. De jugoslaviske friskaror har måttot trekko seg ut av havnbyen Split ved den dalmatiske kyst, etter hardt press. De klarte å holde byen i 16 dager. Fra Tyrkia blir det meldt at jugoslayorno frendeles får våpen og forsyninger fra de allierte. Tyskernes forsök på å stanse våpenet till förslen har ikke fört fram. Kong Peter av Jugoslavia er kommet till Kairo fra London.

London domfører i dag rykten om at det er rykket tyske divisjoner inn i Bulgaria. Det sies at ryktena herom er satt ut av nazistiske provokatøren, og man poinører på den bulgarske øme er mange ganger større enn de styrker som tyskene eventuelt kan avse til et slikt forstagende. Bulgarias enkodronning Giovanna, datter av kong Viktor Emanuel, påståes å bli holdt i fangenskap av regentsyret i Sofia.

Flyangrep. Britiske bombefly angrep i natt i industribyen Bochum som liggør midt i kulldistriktet i Ruhr. Foruten gassverk, stålværk og kjemiske fabrikker har byen svært anlegg for framstilling av syntetisk olje. Andre mål i Ruhrrområdet ble også bombed, og minst 1000 ble sluppet i flodtlig farvann. 18 fly savnes etter nattens operasjoner. I går angrep jager- og bombefly tyako sambandslinjer i vest. Tolv godstog med lokomotiver ble ødelagt i Nord-Frankrike. To store forsyningssfartøyor ble senket utenfor Nederlands kyst. Ingen fly gikk tapt ved disse angrepene.

Det har ikke vært noen tysk flyaktivitet over Storbritannia sist døgn.

Tyskland. Undersökelse av den nye tyske 88 mm skytsa som har vært meget oppskrytt fordi de skyter gjennom stål, har brakt fram at deres fortreffelighet skyldes den ting at stålet er blitt dårligere. Dette kommer av at det er mangol på krom. Tyskland skulle i fjor fått 45.000 tonn krom fra Tyrkia, men bare en halvparten kom fram på grunn av de sløste transportforhold. Den tyske transportminister har nå utstedt en forordning om at lasten på jernbanevognene kan økes med 1 tonn over det normale.

SS-avisen Das Schwarze Korps innrømmer at den senere tild er blitt avgjort en rekke dødsdommer i Tyskland på grunn av doftattisne. Avisen skriver at regjeringen ikke avviser opposisjonsgruppe som har noe positivt å fare med, men at den vil gå skansett til verk mot enkeltpersoner som bare kritiserer og aldri forsøker å bygge opp.

USA. Fra Washington blir det meldt at sonatkommittoen som skulle forberedo behandlingen av forslaget om Amerikas deltagelse i gjennoppbyggingsarbeidet etter krigen, forøljevig har avvist saken. Forslaget var allorodt vedtatt i Representantenes Hus. Grunnen til avvistningen er at Sonatet vil utarbeide et eget utkast om Amerikas innsats i det fredelige arbeid etter krigen.

LONDON - RADIO

a 4427 Mappe 41.
Nr. 114 - 3 arg. S. S. P. Mandag 4. oktober 1943 Ekspl. 114.
J. Nr. 1347 1943 s. Arg. 1943.

KART ØVER RUSSLAND

Den britiske krigskrigskronikør general Wilson opplyste for et par dager siden at den røde armé nå har borte 2/3 av det samlede området som tyskerne noongang har besatt i Russland. Kartet viser hvor langt tyskerne en gang sto, og hvor fronten går i dag. Området mellom de to frontlinjene på kartet er gjennombrøt av russarne inntil 1/10 1943. Den prikkede linje viser hvorvidt frontlinjen gikk ved avslutningen av vinterkrigføringen 1943 (1. april), slik at området mellom den prikkede linje og den vestlige frontlinje er gjennombrøt dømt sist halvår.

REGISTRERINGEN AV NÆRINGSLEVET. Registreringen av de forskjellige grupper i næringslivet har bare i liten utstrekning vært fram. Av ca. 900 registreringspliktige innen forsikringsvirksomheten, som omfatter reise-selskaper, agenter og meglere, hadde ikke ved tidsfristens utløp meld seg 75, dog ingen av noen betydning. Av forsikringsselskapene, som omfatter ca. 300 hadde det meldt seg 3 - 4, og disse er ikke av noen betydning. De selskaper som ikke har meldt seg vil sannsynligvis bli tilagt klekkelige mulakter. Av ca. 10000 registreringspliktige tilknyttet håndverksværsel. Av 12000 registreringspliktige i Transportforbundet har det meldt seg ca. 4000.

De tyske myndigheter treffer nå etter alt å dømme forberedelser til en omfattende utskrivning av fagarbeidere fra jern- og metallindustrien. Samtidig her bedrifter i den elektro-kjemiske industri mottatt en skrivelse fra Reichskommisariatet som varsler at det skal iverksettes en omfattende bedriftskontroll i forbindelse med arbeidsmobiliseringen. Med brevet følger et skjema som skal utfylles i 4 eksemplarer, og som skal returneres innen 8 dager. I skjemaet blir det krevet nøyaktige oppgaver over arbeidsstokken, hvor mange av arbeiderne som er kvinner, i hvilken utstrekning den lærlende arbeidskraft kan ersettes o.s.v. Sannsynligheten taler for at Reichskommisars tekniske interesse for arbeiderne betyr at de i størst målestrekning skal sendes til Tyskland for å settes inn i rustningsindustrien der.

Man må regne med at myndighetene vil støtte samarbeid med bedriftsledelses og klubbstyrer når det gjelder å peke ut arbeiderne. Det er en selv-sagt ting at slike samarbeid må avvise. Riktig nok er det så at disse instanser på grunn av sitt personalkjenskap vil kunne tilgodese bedriftens interesser, legge arbeidsmobiliseringens byrde på dem som lettest kan bære dem o.s.v. Men dette er ikke noe avgjørende hensyn. Som situasjonen er nå, kan det ikke spille noen rolle hvordan mobiliseringen rammer i de enkelte individuelle tilfeller. Man kan ikke ta personlige hensyn av noen art. Parolen er klar: ARBEIDSMOBILISERINGEN ER BOYKOTTET! Ingen må ned andre ord på noe statfus av utskrivningen länge den sin medvirkning. Det gjelder på ethvert punkt å motarbeide og vanskeligjøre mobiliseringen, trenere den i enhver innsats, sinke og skape forvirring.

Forholdene har gjort at det ikke kan ges ensartede taktiske retningslinjer i denne kampen; det må bli en spredt fekting hvor meget må overlates til den enkeltes initiativ og skjønn. Men det betyr ikke at kravene er mindre absolutte. Alle former for aktiv medvirkning - selv om den er aldri så velment - må fordømmes på det skarpeste. Bedriftsledelsene og klubbstyrkene må bestent avvise enhver form for samarbeid. Deres standpunkt kan bare være at alle arbeiderne er like unnværlige; vil myndighetene skrive ut noen, får de gjøre det på øgen hånd.

HITLERTYSKLAND ER DØDSDØMT! Vi har nettopp mottatt følgende skildring fra Tyskland høsten 1943. Artikkelen er tildliger ikke offentliggjort.:

Noe gråtere og tristere enn Tyskland høsten 1943 kan man neppe forestille seg. Over 4 års krig med veldige offer av mennesker og materiell har nå ført Hitlerstaten til avgrunns rind. Det påtenkte 1000-årsriket ligger allerede i tydelig fornemmelige dødsrykninger, og vil etter alt å døma gå i graven før våren kommer.

Tegnene på det nærmeste forestående Ragnarok er leglo, selv om man ser bort fra de rent militære tilbakeslag. Det tyske folk er voldstret og tror ikke lengre på seir, ikke en gang på et under. Stemningen før eksempel i Berlin er ubeskrivelig, nervositeten, hækleheten og den gnagende følelsen av å gå mot en slakk undergang. Sjeldent ser man glade ansikter, og den allerede for lenge siden av Goebbels påtalte uhøfligheten slår nå alle rekorder. Livet i de ledende kretsene har fått noe hektisk over seg, og man lever som om hver dag var den siste. T.o.m. de høyeste partifunksjonærer i ministeriene har i fortvilelsen grep til flasken og opptrer ofte beruset i selskaper. Det samme gjelder mange offiserer, til tross for at det skal meget til før en tysk offiser i uniform vil vise seg beruset. De utenlandske quislinger i Tyskland som gør nyordningens ærend har det kanskje mest fortvilet, foraklet som de er ikke bare av sine landsmenn og det tyske folk i sin egen minnelighet, men også av sine nazistiske oppdragsgivere. De har i sitt til å komme bort fra virkeligheten med stimulante midler. Og de vinner dem.

Den stadig stigende defasismen var den direkte årsak til Hitlers utnevning til innenriksminister med de nest utstrakte fullmakter, som fortrøgg allerede er blitt utnyttet i form av en rekke dødsdommer i hele landet. Men det hjelper ikke å slå ihjel fortvilede mennesker, som bare lengter etter fred. For hver dødsdom, hvorfom bombeangrep og hvor militær motgang åker deres skarer. Nazistene i Tyskland har allerede begynt å ta av seg partimerkene i en slik utstrekning at ledelsen mange ganger har mistet trus med represalier. Det er heller ikke morsomt å gå omkring med haker i jakkeripslaget i dagens Tyskland; man står på mange uvennlige blikk, blir ofte illt betjent på restauranter og i forretninger, og risikerer dessuten å få juling når og hvor det skal være. Etter store bombeangrep har mange partikrysser i sine uniformer mistet stansen sine biler fordi fortvilede mennesker har stilt seg opp midt i gatene og krevet at de skulle hjelpe til med redningsarbeidet. Erfaringene viser at de gjør klokkest i å ta mot utskjellelse helt stillende, og avvente forsterknings i form av politi, soldater og partikamerater.

Mange forskjellige omstendigheter samvirker i midlertid når det gjelder å løse den stigende sterke opposisjon. Det velorganiserte Gestapo ser og hører alt og nöler ikke med å slå til med alle midler. Hitlerpartiet har også med Goebbels' hjelp hatt en mørklig evne til å forvise sine interesser med nasjonens, slik at mange i og for seg antinazistiske, tyskere - dette gjelder ikke minst store grupper av offiserene - anser det for å være i føderlandets interesse å adlyde ordre i fortvilet håp om at tilsvarende sterkt Tyskland kan få en bedre fred enn et land i innbyrdes kamp. På dette punkt har den angelsaksiske propaganda mot Tyskland vært høyst uheldig i sine virkninger. Enkelte uansvarlige avisartikler om sterilisering av hele det tyske folk etc., er blitt nøyde utnyttet av Goebbels, hvis propaganda er like dyktig tilpasset den tyske psyke som den virker frastøtende på andre folk. En annen grunn til at Tyskland stadig kjemper energisk er 10 års konsekvent nazistisk oppdragelse i skoler og universiteter. Ungdommen, hvorfor en stor del nå står i felten som offiserer, underoffiserer og soldater, har i sin isolering fra utlandet kunnet bli bringes en livsankuelse, som man ikke kan fjerne i en fort. Mange av dem tror at de står mot fienden selv for å redda ikke bare sitt eget land, men hele verden, og har dessverre liten eller ingen kjennskap til hvorledes Gestapo huserer i de okkuperte land. De allierte känner etter krigens til å få stort besvar nettopp med denne enkeltspored, vilde ungdom, som ser sine fedre falte og såres ved frontene og får sine hjem bombet i sänder.

Når jeg troos disse omstendigheter sjudommer Hitlertyskland for våren - at sammenbrudd for nytår forekommer midlertid mindre sannsynlig - er det av følgende grunner: 1) Det tyske folk har mistet troen på seg selv og partiledelsen med Hitler i spissen. 2) De fortsetter militære nederlag og de voldsige luftbombardementene kommer i løpet av de nærmeste måneder til å tilintetgjøre håpet om en kompromissfred, som man nå i fortvilelsen klemmer seg fast til. Ikke å gang på forstå de store massene at slaget er kløstapt, men da kommer snart til å gjøre det, og da

KART ØVER RUSSLAND

TUSENKUNSTNEREN JOSEF. Det påstås at Hitler har gitt en degsordre til troppene på Krim om at de under alle omstendigheter skal holde halvøya. Den trøgs nemlig når han skal sette i gang sin neste styrkeoffensiv i Russland. Han regner med lange tidsperioden. Hans rike skal som kjent bestå i tusen år. Hva Krim angår, så var det ikke noe å seget om Hitler gav ordet. Tyskene skulle holdes til sistepatron. Stalingrad skulle aldri slippe ut av tyskernes hender. Herr Hitler har gitt en lang fremholt at han skal vite å beholde det han har tatt.

Herr doktor Goebbels rapporterer også daglig fremganger på Østfronten. Av og til foretar russerne framstøt, men disse volder dem bare uheldige tap. Slår de en kile i de tyske linjene blir den "sporet av", og de framførte russere til intetgjøres. Det lykkes aldri russerne å erobre noen byer, for tyskerne har rømt dem fra russerne når fram, alt i samsvar med "planen".

By etter by rømes, og russerne står der med lang nese - ifølge dr. Goebbels. Det er den prøvede eldste krigføring som feirer disse triumfer. Nå har tyskerne holdt sine fiender for nærm på en rekke viktige punkter. Blant annet er den ytterst viktige byen Smolensk "rømt". Klev synes også å stå faren sitt fall. Elven Dnjestr, som det alltid er sagt skulle bli den tyske forsvarslinje, hvis hær Hitler ikke mot all formål ble nødt til å rettare, er alt overskredet av russerne. Hade vi ikke dr. Goebbels, som på en overbevisende måte demonstrerer at alt dette er til fordel for tyskerne, skulle man jo tro at de var slatt, grundig slatt. Uten dr. Goebbels' veileitung ville man inntil seg at de tyske hæren drev mot en katastrofe. Det motsatte er tilfelle - som dr. Goebbels viser. Tyskerne har overtaket. Russerne har ingen "operative" vinninger.

Hvordan skal det gå med de tyskere som har fått polske slott og gårder? Hvordan skal det gå med de tyskere som er overflyttet til Polen og Balticum etterat deres hjem i Vest-Tyskland ble kommet stående og sammen? Det tyske folk stiller vel ikke slike spørsmål. Det er uten betydning. Det vet jo at Fører Führer dankt fur uns". Og de som tyller på seieren blir skutt, skriver G. H. & S. T.

NYHETENE FRA LONDON SUNDAG KL. 12.30.

Vestfronten. Storangrep mot München. Britiske fly stasjonert i England roddet i natt et kraftig og koncentriskt angrep mot München. Angrepet kom 36 timer etter at amerikanske bombefly hadde angrepet byen fra Nord-Afrika. Andre fly angrep mål i Ruhr og Rhinland og 10 minutter i flengtlig farvann. 9 bombefly savnes. Noen timer før dette angrepet begynte hadde flygende festninger foretatt et stort tak i dagslys mot Emden. 2 fly gikk ut av angrepet både fra syd og vest. Luftfotografier tatt over Wiesen-Neustadt viser at det ble voldt stor skade på fabrikken for Messerschmittfly og tanks. 8 tyske jagerfly ble ødelagt. I ettermiddag angrep amerikanske fly flyplasser i Nederland. Alle fly vendte tilbake i god behold. 7 tyske maskiner ble skutt ned.

Det var en del ubetydelig flengtlig luftvirksomhet over Storbritannia i natt. Et tysk fly ble skutt ned.

Sydfronten. Allierte tropper som rykker fram på midtfronten har inntatt byen Benevento, det viktige vei- og jernbaneknutepunkt 50 km nordvest for Napoli. Benevento behersker trafikken til Roma og nordover. Det er sannsynlig at inntakelsen av Benevento hindrer Kesselring i hans planer om å sette seg til motverge langs Voltatop-eien. Videre er Frigento, sydost for Benevento, erobret. I Øst-Italia har den røde armé ny fremgang mot San Severo på skråningen av Appenninene.

BBC's krigskorrespondent Robert Donat skriver at både den 5te og 6te divisjon har vært i skarpe trefninger og opprettholder et ständig press mot de tyske stillinger. Den 5te divisjon klarte å bruke panserstyrker på sletten nord for Napoli.

Dagens tyske kommunikat viser at forste gang kapone på Korsika etter at kampene har pågått i 14 dager. De franske styrker har hatt god fremgang mot Bastia.

Fly fra Midtosten har angrepet flyplasser på Rhodes. Tidlig i dag rettet tyskerne et angrep mot Mya Cos i Dodekaneserne som de allierte nylig okkupert. Angrepet ble foretatt både fra luften og fra sjøen.

Kong Viktor Emmanuel sa i går kveld i en proklamasjon at den nye italienske regjering snarest mulig ville få sitt grunnlag utvidet slik at det vil bli anledning for alle til å ta del i det politiske livet. Han oppfordret folket til å slutte opp om Badoglio-regjeringen. Badoglio opplyser at snart den nye regjeringen er etablert i Roma, vil delta i et politiske liv til utvidet på bred basis.

Den patriotske front i Bulgaria har rettet et opprop til hæren og folket om å kryte ned tyskerne og samarbeide med de allierte.

Østfronten. Den røde armé har trengt dypt inn i Østerrike, i kilen mellom Gomel og Mogilev. Det siste sovjetkommunikat melder at 320 tett befolkede struk er erobret i dette området. Fortropper fra de russiske styrkene er kommet 14 km nærmere Mogilev. Det blir meldt om harde kamper i Vitsebsk-avsnittet. Tyskerne inntar i dag at de har evakuert byen Taman på halvøya av samme navn, rett overfor Krim. Russerne melder at de har tatt tre befestede stillinger til i dette området, hva der ytterligere innkrenker hædens fotfeste her.

Et tysk forsyningsskip på 3.000 tonn er senket i Østersjøen.

Det fjerne østen. Australiske tropper har erobret Finchhafen, den japanske basis på New Guinea. Derved er de tre japanske basene der, nemlig Salamaua, Lae og Finchhafen kommet på allierte hender på 14 dager. Fra dag foretok allierte fly et av de største angrep som har forekommet i det fjerne østen med en japansk basis i Indo-China. 29 japanske fly ble skutt ned, og sannsynligvis 13 til. Det blir meldt fra China at i løpet av de siste 6 års krig opp til 1. juni 1943 har japanerne tapt 2,5 millioner mann på frontene i China.

Danmark. Tyskernes stadig skarpere forfølgelser mot de danske jøder støter på sterkt motstand. Fra Sverige blir det meldt at de tyske tiltak ikke har ført fram. De mero frontredende danske jøder er fremdeles på fri fot. Det er bare en del mindre kjente folk som er tatt. I alt er det vissnok arrestert omkring 600 personer, deriblant flere barn. Svenskene har i går protestert i Berlin mot terroren mot jødene, og har tilhukt seg å skaffe dem asyl i Sverige. Det heter i protesten at jødeforfølgelsene vil vekke en meget alvorlig reaksjon i Sverige. Flere hundre danskere er i den siste tid kommet over til Sverige, deriblant den kjente fysiker og Nobelpriistrøger Niels Bohr. I alle danske kirker ble det i dag lest et brev fra biskopen som fordømmer jødeforfølgelsene.

Synkende moral blandt ubåtmannskapene i Nord-Norge. Fra Tromsø som er en av tyskernes viktigste ubåtbaser i Nord-Norge blir det meldt om tilfeldig nytlig. Mannskapene viser ingen respekt for sine offiserer. Et russisk fly kastet for noen tid siden ned flygeblader til de tyske marinesoldater, som teste dem, og siden dro ned til batene og kastet sine offiserer i sjøen. 15-16 soldater ble arrestert.

Den italienske legasjon i Helsinki. har erklært at den står seg på kong Viktor Emmanuels side og anerkjenner matskalk Badoglios regjering.

LONDON - RADIO

Nr 115 - 3 arg.

Onsdag 6 oktober 1943 b. v.

KRISTENDOMMEN SKAL UTRYDDES ! SAMHETEN
JEM NAZISTENES FORHOLD TIL RELIGIONEN .

av Hitler. Det avslører en sannhet som hederlige mennesker ikke har villet tro på, når andre har fortalt dem det. Programmet lyder slik:

- 1) Rikskirken (hermed mares naturligvis ikke noen kirke i kristen betydning) krever uttrykkelig øyeblikkelig eiendomsrett til alle kirker og kapeller for å forvandle dem til nasjonale kirker.
- 2) Det tyske folk er ikke kallet til å tjene denne rikskirke, men denne er selv kallet til å tjene sin eneste lære: rasen og folket.
- 3) Rikskirkens eneste og uujenkalelige oppgave er: å utrydde den kristne religion som ble innført i Tyskland i ulykkesåret 800 og hvilse lærer strider såvel mot tyskeres følelser som hans lynde.
- 4) Rikskirken krever at man opphører med all trykning og spredning av bibelen innen det tyske rike og det kolonier (!). Alle stöndagsaviser med religiøst innhold skal innbras.
- 5) Rikskirken skal passe på at all innførsel av bibler og andre religiøse verker til det tyske rike umuliggjøres.
- 6) Rikskirken erkänner at alle tiders betydeligste dokument - som derfor bør rettledet det tyske folk - er vår fôrers bok "Min kamp". Den erkjenner at denne bok inneholder prinsippene for en overordentlig høy etisk moral, som det tyske folk bør etterleve.
- 7) Rikskirken forordner at alle kommande opplag av "Min kamp" ikke skal forandres når det gjelder sidetall og innhold.
- 8) Rikskirken skal fjerne bibelen, korset og andre religiøse ting fra altrene i alle kirker.
- 9) I stedet kommer vår helligste bok "Min kamp", som bør holdes i akt og ære av hele det tyske folk, til å anbringes der, og til venstre for den et sverd.
- 10) Rikskirken nekter å anerkjenne de vanlige bøts- og stöndagene. En eneste religiøs høytid vil bli tillatt, nemlig den dag da rikskirken følger grunnlaget.
- 11) På årsdagen for rikskirkens grunnlegging skal det kristne kors fjernes fra alle kirker, katedraler og kapeller i det tyske rike og dets kolonier og erstattes med symboler på det uovervinnelige Tyskland - hakekorset.

HELE FOLKET BÆRER ANSVARET . Hvor langt bærer et folk ansvaret for sin ledelses handlinger ? Spørsmålet er ikke nyt. Det har vært aktuelt mange ganger i historien. I den senere tid sto det på dagsordenen etter Napoleons fall, og etter Tysklands nederlag i den forrige verdenskrig. Det begynner etter å sysselsette slittene. Det forferdelige drama som har gått over scenen siden 1938 har gjort det enda mere brennende. Det går heller ikke å komme utenom det. Forbrytelse og straff kunne i så fall ikke diskuteres uten at spørsmålet om medansvarligheten for alvor ble tatt opp. Uten de mangens hengivne støtte ville ikke de få ha kunnet sette sine planer i verk. Det fantes ikke bare et vidtomfattende medhold. Det fantes ikke bare passiv tilknytning. Det fantes en samlet og jublende hoffførelse omkring voldsmennene. Massene bremset ikke. De vegret seg ikke i kursendringen. De gikk med i det fantastiske og bevisste formål å slå ned og tilintetgjøre, tranne ned og gjøre til sjølv, erobre og beholde det erobrede. Det fantes ingen betenkninger, ingen prinsipielle innvandringer mot å berøye nasjonene deres frihet, ikke også oppsluke dem. Det man hadde makt til å gjøre, det anså man seg berettiget til. Det kom ingen reaksjon innenfra mot okkupasjonene, mot opprettelsen av protektorater, mot nyordningsprogrammet og herrefolkslæren. Det ble ansett for å være i sin orden at man uten nåde forvandlet en rekke folk til treller, såpte bort de arbeidsdyktige, henrettet og fengslet patrionene, ødelå deres velstand, slo i stykker deres frie institusjoner, og kronet deres øre. Jo større ødologien var, desto større og voldsomare var jubelen, som ledsgjet den. Det fantes ingen tvil. Samholdet omkring ledelsen ble bare sterkere. Fremgangen fikk rettferdigjørende alt. Den ga makt til herrefolket over de andre. Den spente alt opp alle foran seferherrens triumfvogn. Den var det beste bevis på hønsynsløshets berettigelse. Den var dommen over humanitetens apostler. Det sterke var i sin hønsynsløshet høyt hevet over godt og ondt. Det gjaldt bare å gå på, slå ned og innfri. Det var tapelig å spørre etter sannhet og rettferdigheit. Vorden tilhørte det utvalgte folk. Døn var dat i kraft av den sterkestes rett. Så enkelt var det.

Leadelsen og folket kunne ikke skilles i fremgangens dager. De var stengt inne av samme vilje til makt, samme fanatiske begjær etter å herske, ta for seg, annektere og kue. Andre nasjoner var til for å være slaver, verktyg og fotskammel. Andre skulle arbeide. Herrefolket skulle befale og nytte fruktene av deres anstrengelser. Det var ikke lenger en onkeltmanns anskuelo. Det var blitt oppatt og blitt et nasjonalt livssyn. De tydelig barokke karrene hadde fatt svar. De hadde brukt til uttrykk og formulert nasjonens egne innerste tanker og instinkter. Her fantes et indre slektskap som var umiskjennelig. Grobunnen for evangeliet om herrefolkets utkårlse var elminellig for hånden. Den lange raden av seire bekreftet at ledelsen hadde sett klart, at dens forkynnelser var riktige, og at dens autoritet fortjente full tillit. Nøen anledning til å vri seg ut av det folles ansvar fantes sandelig ikke, hvemtid. Men var stolt over å kunne dele fremgangene. Man svulmet av selvbevissthet. Man følte seg trygge mot etterregninger. Hva behøvde man å frykte ? Hvem skulle kunne hevne de voldtatte og forurettede ? Foretagendet syntes å være uten risiko. Man var på den sikre siden. Ens eget sverd skulle grunne et tusenårig rike. Ingen skulle kunne seile seg for å gjengjelde misjerningene. Kirkegårdenes stillhet skulle herske blant de undertrykta. Bare de naïve kunne fable om gjenoppstandelse.

Slik ble ledelse og folk sveist sammen. De hverken ville eller kunne skilles. De var sammen ansvaret for de store overfall. De holdt sammen i den store uplyndringen. De sto i samme skyldforhold til forfølgelsen mot andres rase og religion. De var beslektet av samme fanatiske begjær etter å legge en hel verden i lenker. De hadde valgt samme mål og uten skrupler akseptert samme midler. De forgudet hverandre. Lederen ble dyrket som Messias. I sin tur dyrket han folket, som i blod og jord var guddommens vesen.

Kan, når det forholder seg slik, ledelsens og folkets ansvar skilles fra hverandre ? Hvor går skillelinjen ? I hvilke handlinger har folket erklaert seg uenig ? Kom det noen knurring fra dets dyp da traktaten ble brutt og angrepssordre gitt ? Mumlet det et hatefullt nei, da en rad små uskyldige nasjoner ble trampet ned ? Viste det noen tvil, da luftterrora mot sivilbefolkingen begynte ? På ingen måte. Det var med hele sitt hjerte sin ledelses tjener helt til våpenlykken snudde seg og den lovede sluttseir forsant i den ubestemte fremtid. Da begynte grenselinjen mellom ledelse og folk å komme fram. Tvilen hadde satt inn. Under fremgangens dager hadde den ikke fått noen plass i folkets sjel. Nå kom den og gnaget. Tenk om det ikke ikke er sikkert ? Tenk om ledelsen har regnet feil ? Tenk om det til slutt blir en katastrofe ? Hvordan går det da ? Hvilken skjedne rammer den beslektede ? Kommer ikke straffen for de forbrytelser som er begått ? Kommer ikke fellesansvaret for alt

2.
det fryktelige som er begått mi de ulykkelige haeriatto folk? Kommer ikke en regnskapets dag for programme mot jædene? Slik spørres det nå i angst. Og jo mere dat spørre. Jo mere tydende offensivens vare! Han skulle ville kope fra utgangen verste det over på ledelsen. Det brenner. Det var jo noe høyt annet da man ikke et dydikk tankte på muligheten å sette nedslag. Då var det lett å holde de pinefulle spørsmål borte. Tanken på risiko og etterregningar kunne ikke en gang gløtte på døren. Og nå? Bladet har snud seg. Nå begynner den skrakkspøsken som har spreidt seg utover, å angripe opphavsmannen selv. Nå har uren for gjengjeldelsen allerede vunnet innpass. Folket tordet kjenne seg tilførtelig til å gå ut av ansvarsfellesskapet. Det ville være skjønt å ha et alibi. Det ville være en velsignet sak å kunne skyve ledelsen foran seg og selv presentere seg som den villedte uskyld.

Det går ikke og kan ikke gå. Honsikten var klar. Den vant massettilslutning så lenge væpenlyden lø. Dens berettigelse ble hverken dradd i tvil eller diskutert så lenge sovjetstøget ikke stanset opp. Også et folk må svare for sin holdning. I noksatt fall sprekkes solve den moraliske grunnvold for nasjonens samfunn.

NYHETENE FRA LONDON TIRSDAG NL. 18.30:

Vestfronten: Luftoffensiven mot Tyskland fortsætter. Det kraftige angrep som hittil er rettet mot Frankfurt am Main fant sted inntatt. Det var det andre i løpet av et døgn. Bare noen få timer etterat byen i dag var blitt angrepet av amerikanske flyvende festninger, ble den inntatt på nytt bombet, denne gangen av britiske bombefly. Samtidig angrep en styrke Lancaster bombefly Ludwigshafen. Ialt saynes 12 allierte fly fra disse to angrepene fra andre angrep av Mosquitos over nordvest-Tyskland. - De allierte luftstyrker har allerede utført 7 kraftige angrep i løpet av de fire første døgnene av oktober. Igår natt var Kassel og britiske bombeflys mål, og observasjoner fra siste natts tokt viser at det fremdeles raser store branner i byen. Kassel er en by med 200.000 innbyggere og har fabrikker for lokomotiver, lastebiler og fly. Det britiske luftforsvaret har gitt en reddegjørelse for luftangrepene virkning på det tyske transportsystem. De skaper stadig stigende forvirring og vanskeligheter. I september måned er 9 viktige jernbaneknutepunkter på Vestfronten delvis tammet ved bombing, og i Belgia og Holland er viktige kommunikasjonssentre ødelagt. 1000 tonn bomber er skippet mot skiftetomter, verksteder og lokomotivstaller, og mengder av lokomotiver er ødelagt eller skadet og satt ut av funksjon.

Sydfronten: I Italia har de allierte styrker hatt mye framgang på alle avsnitt av fronten. Igår foretok avdelinger av den 8. armé landgang ved Termoli, en liten by på Adriaterhavskysten, ca. 75 km nord for Foggia. Dejens allierte kommando melder at det idag er landsatt forsterkninger, og at styrkene har hatt god framgang. Fra Termoli går det en jernbane vestover mot Neapel, og de allierte truer nåledes den tyske forsvarslinje ved Volturno. Igår inntok de allierte styrker som er mørket inne i landet byene Motti og Monte Mellito. I dag er de rykket videre fram og har erobret Montesarchio, 16 km vest for Benevento. - Amerikanske flyvende festninger har rettet kraftige angrep mot Nord-Italia. Jernbanen ved Bolzano, 50 km syd for Brennerpasset er blitt bombet, og det er oppnådd fulltreffere på to broer over elva Eisach. Jernbanetomtene i Pisa ble også angrepet. Under angrepet mot Bolzano gikk ca. 20 tyske jageroppe opp til forsvar, telegrafeører BBC's korrespondent, Robert Donat, og det synes som dette var alt det fienden hadde disponibelt av jageroppe på dette frontavsnittet. Idet bombevennen som gikk mot Pisa ikke hadde et eneste fiendtlig fly. - Det tyske telegrambyrå melder idag at de tyske styrker på Corsica har trukket seg ut av sitt siste støttepunkt ved hjelp av "enestående militær illokttelegning av evakueringen og ikke enestående utførelse av planen".

En tysk flyplass nord for Aten ble angrepet to ganger i løpet av gårdsdagen, første gang av fly med base i Italia, andre gang av fly fra Midtosten. Ingen fly gikk tapt. Bombefly fra Nordvest-Afrika angrep Argos i Syd-Hellas. - På øya Kos i Dodekanesene raser det heftige kamper. En melding fra Kairo igår forteller at tyske styrker gikk i land på øya etter forutgående kraftig angrep både fra luften og sjøen. De erobret en rekke viktige punkter, og idag kjemper de forbitret for å kunne holde disse.

De jugoslaviske friskaror forsettar sin kemp og har hatt ytterligere fremgang. I nærområdet av Susak på Dalmatiakysten er fiendtlige frontstøt blitt slått tilbake. - Tyskerne har dølt 4 østerriker til døden for høyforredet. Anklagen gikk ut på forberedelse til sabotasjehandlinger og samarbeide med friskaros. I grensene mot Østerrike side om sør med de jugoslaviske geriljastyrker i kamp mot tyskerne. - Alger radio melder om at de allierte har funnet sted i Bulgaria.

Østfronten: De siste meldinger fra Russland forteller at de sovjetrussiske tropper har hatt lokal framgang i avsnittene ved Gomel, Mogilev og Vitobsk i Hvite-Russland. 40 km øst for Mogilev resor det heftige kamper, og kraftige tyske motangrep er slått tilbake. Ved Vitobsk kjemper de russiske styrker allerede innenfor den tyske forsvarsreno, hvor de nøttes av voldsom artilleriild. Russiske friskaror bak da tyske linjer drepte 2000 tyskere i et slag i nærområdet av Minsk som varte i 8 timer. Flere tyske troppetog er sprøjtet i luften bak kamplinjen. - Evakueringen av de tyske styrker fra Taman-halvøya blir stadig forstyrret av angrep fra de russiske flåtestyrker i Svartehavet og fra det russiske flyvåpenet.

Feltmarskalk Smuts er kommet fra Sør-Afrika til England for å delta i rádslagsmønster og driftstøtter. Han skal være medlem av krigskabinetts under sitt opphold i Storbritannia.

SNAPSHOTS FRA TYSKLAND. Ialt har nå 12 millioner tyskere mistet alt de elde og hadde på grunn av bombingene. De bor for en stor del i trakker, hvor vinduene består av pepp med et lite hull i istedenfor glass.

Gauleiterne for Bayern, Tirol, Ober-Donau, Nieder-Donau og Steiermark har sendt et memorandum til den øverste leder for de tyske byers evakuering, dr. Goebbels, med en inntrængende henstilling om at ytterligere bomberante ikke sendes til de nevnte landsdelene. Alle byer er alt overflyttet. Hvis fienden skulle utvide sine bombeangrep også til Syd-Tyskland, fins det ikke lenger plass for befolkningen i byene der.

Etter de konsentrerte angrepene på Hamburg flyktet ti- og hundretusener av mennesker fra det som var igjen av byen. Veiene i hele Hochburg var oversvømt av dem. Oldinger, mødre og barn tilbrekte nettene under åpen himmel og sov i veggrøtene. Bondgårdene ble overfalt av forflyttede mødre som tiltvang seg melk, egg og mel. De sultende mennesker tok også grønnsaker og poteter fra åkrene. Politiet sto makteløst og en rekke bønder har meddelt rasjoneringsmyndighetene at de ikke kan oppfylle sine leveranseplikter fordi deres gårder var helt utplyndret. Smittsomme sykdommer har begynt å spre seg blant flyktningene.

I følge et dekret av 1941 er de såkalte høyhetsbærende, d.v.s. regningsmedlemmer, gauleiterne og andre ledende herrer i stat og parti, frittatt for den almene plikt til å ta imot bomberute eller evakuerte i sine leiligheter eller godser.

C
Mappe 41.
Ekpl. 866
Arg. 1943
O.V. 192/3
4550

Fredag 8 oktober 1943

LONDON - RADIO

Nr. 116 - 3. årg.

MÅR TYSKERNE PRAKTISERER "FOLKERETT". I aprilnumret 1942 av Deutsche Monatshefte i Norge ga Rikskommisariats folke- og statsrettsespert, Oberregierungsrat Schiedermair, en utførlig behandling av det offisielle tyske syn på de statsrettslige spørsmålene i Norge. Han henviste først til en tidligere artikkel, som var offentliggjort i samme tidsskrift og i Norsk Reistidende (Nr. 1 - 1941), og hvor han hadde karakterisert situasjonen slik at nyordningen på de forskjellige områder, som den praktisertes av rikskommisæren og de kommissariske statsrådene, innebar at det "sa å si over den gamle grunnlov oppføres et statsrettslig nybygg". Nå fremholder Schiedermair at Tyskland av sin partner på norsk side var nødt til å kreve moralisk rett til å bli gjennomgått av et selvstendig, nasjonalt Norge. De gamle partiene hadde hverken hatt moral eller rett på sin side, kungjorde hr. Schiedermair. Quislings regjeringsdannelse var ikke gjennomført av rikskommisæren som "bører av den myndighet som det i følge krigsretten tilkommer Tyskland å utøve i Norge". Schiedermair fortsætta: "Det er i virkeligheten spørsmål om en begivenhet på det norske forfatningslivs område. Regjeringsdannelsen er fullbyrdet på norsk side og må følgelig statsrettslig bedømmes etter norsk lov". Riktig nok hadde man av hensyn til den formelt rådende krigstilstand mistet innhente Torbeveks godkjennin, men dette var ikke avgjørende for den juridiske vurderingen. Avgjørende var derimot "at ministerpresidenten ikke var utnevnt av rikskommisæren og at regjeringens medlemmer var utnevnt av ministerpresidenten". Av dette sluttet Schiedermair at quislingregjeringen ikke utøve noe myndighet som den hadde fått seg tildelet av det tyske rike, men at den virket på grunnlag av egen norsk rett (!). "For dens forhold til det norske folk og den norske stat er det derfor ikke folkeretten, men den norske forvaltningsrett som er avgjørende." Det kan også nevnes at rikskommisariats advokat ønsket å rettferdigjøre den tysknevnede sakkets Høyesteretts uttalelser ved å henvise til tidligere avgjørelser i forfatningsrettslige spørsmål, som var tatt av Norges Høyesterett. Til slutt konstaterte han imidlertid uttrykkelig: "Rikskommisærens stilling har ved regjeringsdannelsen ikke undergått noen som helst forandring med hensyn til omfattingen av hans myndighet".

Så enkelt var det altså. Det inntredte ingen forandring når det gjalt Tysklands myndighet i og krav overfor Norge, men ansvaret i følge folkeretten hadde man trollet bort. På tross av at quislingregjeringen var blitt til som organ for okkupasjonsmakten ville man ikke at dens handlinger skulle underkastes folkerettens regler.

Landkrisreglementet i den fjerde Haagerkonvensjon av 1907 bestemmer i den meget omtalte artikkel 43 at "når den lovlige makt faktisk er overgått til okkupanten, skal denne ta henviing til forholdsregel som beror på ham forsvaret mulig å gjennomført og sikre den offentlige orden og det offentlige liv, slik at landets lover skal respekteres når det ikke foreligger absolutte hindringer for det". - Artikkel 45 nærmegger forbud mot å twinge befolkningen i et besatt område til å avlogge ed til den fiendtlig makt. I artikkel 46 kreves respekt for menneskenes liv og eiendom samt for religiøs overbevisning og religiøs utøvelse. Artikkel 50 fastslår at befolkningen ikke kan påleggess men slags bøtestraff eller annen straff på grunn av individuelle handlinger som den ikke kan anses solidarisk ansvarlig for. Det trekkes også opp grensor for okkupasjonsmakten rett til rekvisisjoner til dekning av okkupasjonstroppenes behov. Honsikten med disse bestemmelser skulle være at "et tille befolkningen og da krigsførende land under beskyttelse av folkerettens grunnsetninger, slik som disse er fremgått av vedtatt bruk mellom de siviliserte land og den offentlige samvittighets krav".

Det er sagt at det er høpløst å diskutere folkerett med nazister. Det har neppe større virking enn om man skulle forsøke å kremme en ransmann ved å gjøre ham oppmerksom på visse praksisar i straffeloven. Det har tatt sin tid før menneskene å lære seg dette. Men den øjenfaste grunn til at man i Norge har tatt folkeretten så høytidlig, var ikke noen illusjoner angående motpartens evne og vilje til å rette seg etter omgjengelser mellom siviliserte folk. Nordmannens behovde solv en trygg rettslig grunnvoll å stå på. De som utformet den norske hjemfronts standpunkt, etter at den militære motstand mot avhåndses sommeren 1940, var enig om ikke å gå med på noe som gikk den nasjonale ære for nær, ikke å kjøpsla om hovedvunne rettsprinsipper og kulturelle verdier. Men de var like onig om å gjøre det som gjøres kunne for at livet skulle bli så utholdelig som mulig for alle dem som var tvunget til å leve under okkupasjonen - og det var jo den alt overveiende del av befolkningen. Det en da hadde å holde seg til, var folkerettens regler for forholdet mellom okkupasjonsmakt og befolkningen i det okkuperte land. Disse regler ble om rettosser for nordmennenes oppredan. De boklaget seg ikke over den fortsatte krigstilstanden, men de krevde den beskyttelse som internasjonal lov sikrer mot vilkårlighet, overgrep og brutalitet. Striden mellom nordmenn og nazister ble fremfor alt en rottsstrid.

På tysk hold har man lenge vært i tvil om hvorvidt man overhodet skulle innrømme den rådende krigstilstanden. Nøn krigsrettsariating ble jo ikke utstupt i samband med overfallen på Norge. I den såkalte Führer-forordning av 24. april 1940 var det en passus som konstaterte krigstilstanden, men denne passus var glemt bort i den norske oversettelsen, hva nå grunnen enn kan være. Den rådende krigstilstand ble senere fastslått utvetydig, blant annet i en dom av den tyske præsidentstolen i Haag i oktober 1941. Denne dom tilbakeviser rikskommisariats ønsker, slik som da ble forfattet av Schiedermair samme år. Schiedermair forsøkte da å slippe unna ansvaret overfor Haagerkonvensjonen ved å påstå at denne tok sikte på å beskytte befolkningen i et besatt land mot en okkupasjonsmakt som inntok en fiendtlig holdning, mens de tyske troppene jo ikke hadde betraktet norsk jord i noen fiendtlig hensikt (!). Konsekvensen av denne forvaremting var en artikkel i Deutsche Monatshefte høsten 1941 om at tyskerne ikke kunne "Innskrinke" seg til å oppfylle de plikter de hadde i følge folkeretten. Men satte nemlig det norske folk så høyt at man følte seg forpliktet til å hjelpe det med en politisk tyrdning. I Schiedermairs artikkel fra april 1942 innrømmet han den rådende krigstilstanden, men framstilte det nærmest som en generositet et Tyskland "uten noen som helst rettsforpliktelelse og bare på grunn av sin verdensankuelosmessig betingede holdning overfor det norske folk" hadde grepet til nyordningsforholdsreglene - i det konkrente tilfelle gjort det mulig for Norge å få en Quislingregjering. Schiedermair benektot også at Tyskland her utnyttet den rettslige situasjon til sin fordel.

I virkeligheten var det imidlertid slik at folkeretten ble påberøpt av krigsdamstoler, av de militære organer og siviladministrasjonen som rekviserte hus og mat, penger og klær. Men på alle de områder hvor nordmennene som undersetter i et okkupert land hadde rett til å påberøpt seg folkeretten, ble denne sett til side. I så måte innrømte Inger forandring da Quisling ble utnevnt til ministerpresident. Denne seneforetakningen viste seg å være et forsøk på å avsive enhver påberopelse av folkeretten ved å fremholde at regjeringen Quisling var fremgett av en norsk statsmakt. Samtidig beholdt okkupasjonsmakten ikke bare den reelle makt, men sikret seg også muligheten for nye eksperimenter, hvoretter planene for det "Nye Europa" tok fastere form.

Angrepet mot konvoien ved Bodø. Det foreligger nå nærmere enkeltheter om det allierte angrep mot den tyske konvoi utenfor Bodø sist mandag morgen, der amerikanske og britiske bombefly fikk inn 12 treff mot 8 større og mindre fiendtlige lastebåter. De amerikanske fly som tok del i operasjonen, startet fra hangarskip utenfor kysten. Det er første gang amerikanske hangarskip deltar ved flyangrep mot tyskokkupert område i Vesteuropa, resultatet viser at operasjonen kom fullstendig overraskende på tyskerne. Angrepet mot konvoien sto på en hei time, fra kl. 8 til kl. 9.

Fra annen kilde opplyses at blant de skip som ble truffet var W. Wilhelmsens Topeka på 6375 tonn d.w. Topeka ble satt i brond og ble kjørt på land, og er blitt fullstendig vrak. Kapteinen og Stueren savnes. Skipet var lastet med barakkelemer. Videre ble Skramstad (7850 t. d.w.), tilhørende Klaveness' rederi senket. Også Skramstad var lastet med barakkelemer. Vesterålske dampskipsselskaps Vagan (1025 t. d.w.) ble også senket. Det ble senket 4 tyske skip under angrepet.

En flåteavdeling bestående av britiske slagskip, kryssere og destroyere samt flere destroyere og mindre skip fra den amerikanske marine var med og sikret hangarskipene. Tyskerne ytet ingen motstand, bortsett fra at de sendte ut to fly for å skygge den allierte flåteavdelings bevegelser. De ble begge skutt ned.

Sørfronten. I østavsnittet i Italia har tyskerne satt inn en panserdivisjon fra Napoliområdet for å hindre truslen om en omflankering av de tyske stillingene ved vestkysten. De tyske angrep var røttet mot landgangstrappene nord og vest for Termoli, som imidlertid har mottatt nye forsterkningsstyrker tilbake. To britiske destroyere støttet landgangsskipene. Jegerbombefly tilstøttet gjorde i går 82 fiendtlige lastebiler og skadet over 100 andre i Termoli-området.

Den 5. armé fortsetter mot Volturno til tross for hardnakket fiendtlig motstand. Fremgangen ble sinket en del på grunn av høstregnet som nå har satt inn og oversvømmet det lavtliggende terrängen sør for Volturno. Tyskerne holder høyden på Volturnos høyre bredd, og harde kamper ventes her.

Det kommer stadig nye vitnesbyrd om tyskernes terrorhandlinger i Napoli. Tusenvis av tyskere ble drept de siste dagene tyskerne oppholdt seg i byen. Italienerne satte seg til motverge da tyskerne ville sende dem på tvangsarbeid i Tyskland. Sykehuse er fulle av sårede.

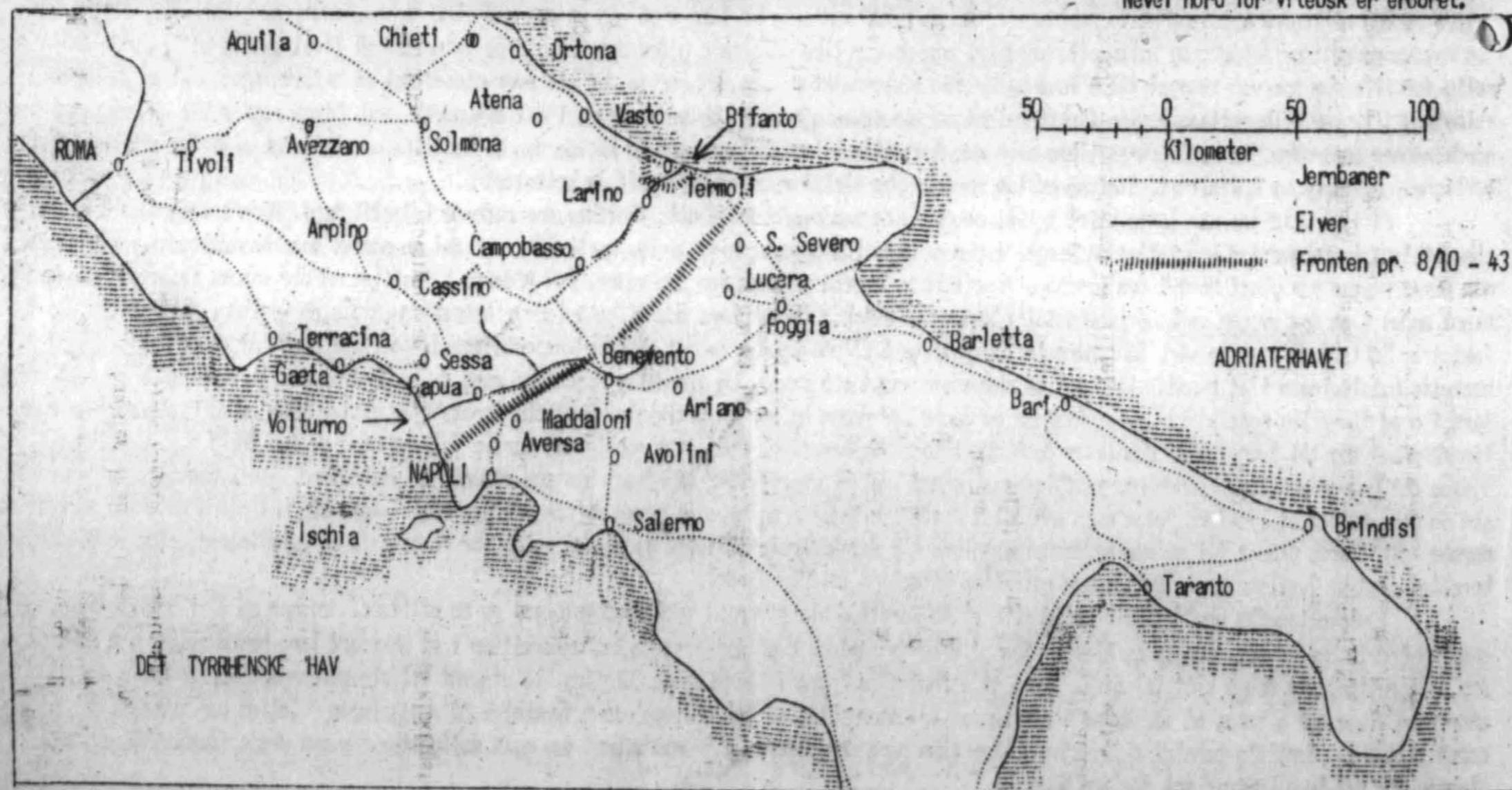
Britiske Mosquitofly har bombet byen Mestre i nærheten av Venezia i Nord-Italia. Mestre er et viktig samferdselsknutepunkt. Herfra går jernbane som forbinder Italia med Jugoslavia, Ungarn og Østerrike. Ved dette og andre angrep ble i løpet av gårdsdagen 6 tyske fly skutt ned, mens de alliert mistet 3 maskiner.

Seks fiendtlige skip ble senket av ubåter i Middelhavet i går, mens flere andre ble skadet. To av skipene, en ammunisjonsbåt og et mindre tropetransportskip gikk til bunns i Genuabukta. Et tredje skip ble torpedert i samme område. To andre skip ble torpedert nord for Korsika; ett av dem brakk i to og sank. Ett skip ble torpedert utenfor Elba. En bensinbåt fikk en fulltreffer nord for Barri i Adriaterhavet og sank. Et mindre forsyningsskip ble ødelagt utenfor Toulon.

Kampene på øya Kos i Dodekaneserne fortsetter, til tross for at tyskerne som har ført i land store styrker, har øybret flyplassen og byen Kos. Tyskerne har også kontroll over øya Leros i samme øygruppe.

Allierte fly fra Midtosten har angrepet mange forskjellige mål i det østre Middelhav. De tyske baser på Kreta og Rhodos blir ustanselig bombet. I går ble en rekke forsyringer på disse øyene angrepet. Et annet mål var havnen Syros ved Egærhavet. En britisk ubåt har bombet et viktig jernbanestasjon ved Stratol.

De jugoslaviske friskarer yter fremdeles forbitret motstand mot tyskerne ved alle de viktigste dalmatiske havnebyer. Det opplyses at de tyske okkupasjonsstyrkene har spreidt seg over et så stort område at fronten er blitt farlig tynn. På mange steder får jugoslaverne hjelp av italienske tropper. Tyskerne har sendt forsterkningsstyrker med tanks og bombefly og har til dels tvunget forsvarerne opp i fjellene. Men de fleste øyene i Adriaterhavet holdes ennå av Jugoslaverne. Østfronten: Russerne har inntatt Kolyski, 50 km øst for Vitebsk. SISTE: Det viktige jernbaneknutepunktet Novel nord for Vitebsk er øybret.

13 OKT. 1943

LONDON - RADIO

NR. 117 - 3 ÅRG.

Mappe 41
Ekspl. 117
Årg. 1943
O. V.
Jfr.

4317

MANDAG 11 OKTOBER 1943

EN TYSK FREDSFØLER. Man har fra tid til annen hørt ytringer om muligheten av en separatfred mellom Tyskland og Sovjet-Russland. De forlydender som har gått om fredsforhandlinger mellom de to land er nå blitt dementert. Den franske journalist Pertinax, som oppholder seg i New York, har behandlet disse fredsrykter i en artikkel, og det resultat han har kommet til er ganske interessant.

Pertinax hevder meget bestemt at det har vært ført visse forhandlinger. Allerede i april måned gjorde den japanske ambassadør i Moskva henvisning til de sovjet-russiske myndigheter og erklærte seg villig til å formidle. Japan er jo høyst interessert i en tysk-sovjet-russisk separatfred idet et eventuelt tysk sammenbrudd vil føre med seg store konsekvenser for Japan. Japan har med andre ord all interesse av å holde sin aksepartner under armene og om mulig medvirke til at Tyskland ikke fred med Sovjet-Russland, for isteden å kunne sette inn sine krefter i vest for der å holde det gjørende mot eventuelle engelsk-amerikanske landgangstropper. Derved ville Japan oppnå sin hensikt: å blinde vestmaktene flåte og flystyrker og ammunisjoner til Europa og hindre at de blir koncentrert mot det japanske tyrk.

Molotov underrettet London og Washington om den japanske ambassadørens fredsrykter, men meddette at det forslag ambassadøren hadde fremstilt var blitt avvist. Fredsforslaget var formulert i seks punkter av hvilke de tre første, ifølge Pertinax, tok sikte på å regulere det fremtidige grenseforhold mellom Tyskland og Sovjet-Russland. Man tilbød seg at grensene av 1941 skulle gjøres gjeldende igjen – altso Balticum, Polen øst for elva San samt Bukovina og Besarabia. Hva Ukraina angikk krevet tyskerne kontroll over landbruksproduksjonen gjennom opprettelse av en korridor eller i form av en egen ukrainsk forvaltning under tysk overoppsyn. Hva den nære Orient angår foreslo den japanske ambassadør – med unntakelse for Tyrkias vedkommende – at hele området bortsett fra oljekilden i Mosul; som burde underlegges tysk kontroll, skulle omdannes til sovjet-russisk interessesfære. India skulle deles i en sovjetrussisk og en japansk interessesfære, mens forslagets sjette og siste punkt gjaldt Balkan, som skulle deles opp i en tysk-kontrollert og en russisk-kontrollert sone.

FLYKTNINGESTRØMMEN TIL SVERIGE fortsetter, og store gruppervav flyktninger kommer hver dag over sundet fra Danmark, fremfor alt jøder. Det berettes de mest fantastiske historier om de strabaser og vanskeligheter de flyktende har møttet gjennom og om de summer som de har møttet betales for overfarten. 3000 kroner pr. person er ikke noe usedvanlig sum, men det fins også dem som har møttet betale både ti og femten kroner for å komme over, og som enda er lykkelige over å ha nådd svenskekysten. Mange danske fiskere foretar imidlertid overfarten av ideelle grunner og tar ikke en tra. Jøden i Danmark, og spesielt i Kjøbenhavn er meget ingiftet med danserne, og den tyske aksjon berører derfor ikke bare jødene, men også mange danske slekter. Tiltross for at ryktene om de forestående arrestasjoner sirkulerte rundt om i landet lenge før de ble satt i gang, vegret man seg for å tro på dem. Det forekom de fleste at de grusomheter som tyskerne hadde prestert i andre land – og som man ganske visst hadde hørt om – ikke kunne være sanne. De ble vekket opp fra sine lyseblå drømmerier da det i hjem etter hjem ble ringt på deres dør og tyske politifolk og danske folkemenn sto utenfor. Høgladt det dem selv. Tidlig mandag morgen – for en uke siden – begynte tyskerne å finne jøder i Kjøbenhavn. De brøt seg inn i det ene hjemmet etter det andre og undersøkte meget nøyde om andre enn de som tilhørte husstanden oppholdt seg der. Tirsdag morgen ble finnemmingen utvidet til også å gjelde villakvarterene nord for Kjøbenhavn.

Under sine razziaer i Nord-Sjælland har Gestapo også stanset bussene. På bussen mellom Hornbæk og Humlebek ble således 4 personer arrestert og ført bort. Natt til søndag ble syv jøder skutt i Kjøbenhavn. I et hus hvor tyskerne forsøkte å trenge seg inn hadde beboerne barrikadert døren, da en kvinne nettopp var i ferd med å nedkomme med et barn. Gestapo sprengte døren og skjøt ned de syv jøder som befant seg i leiligheten. En mann som er kommet til Sverige fikk løret helt rispet opp av en bajonett. Han hadde ligget gjemt i en leilighet da tyskerne innførte seg. Der hvor han lå stakk en tysker sin bajonett for å undersøke om det var noen gjeng der. Sammen med vedkommende flyktning var hele hans familie gjemt på samme sted. Han bet smertene i seg og etter en stunds forløp forsvarer tyskerne. Og etter en nervøpfriende flukt fra tilholdsstedet lyktes det familien å nå til et dansk fiskersted og derfra komme over til Sverige.

Den tyske befolkningens forhold til Danmark, dr. Best, SS-sjefen Kannstein og en rekke andre tyske embetsmenn i Danmark har gjort gjeldende at en ortsettselje av de bogvenheter som ble innledet den 29. august bare vil føre til ytterligere vanskeligheter for tyskerne.

Flere danske jøder har tatt sitt eget liv, således en av Danmarks ledende industriemenn, direktøren for Tuborg bryggeri Einar Desso. Den danske overrabbineren Friediger er blitt ført ombord på et av de transportskipene som ligger på Kjøbenhavns red. Hittil blir alle arresterte jøder ført, og de får ordre om å ta med seg mat for syv dager. Verdtsaker og penger fratas dem under visitering ombord.

Som en protest mot de siste dagers hendelser har 18 danske departementssjefer og generaldirektører som hittil har skjøtt statens løpende forretninger forsøkt å neflegge arbeidet, men etter trusel om dødsstraff er aksjonen blitt innstilt. Forvrig fortsetter sabotasjehandlingene i Danmark. Natt til onsdag utbrøt det således brann i en karosserifabrikk i Toreby på Falster, hvorved maskiner og materiallageret ble ødelagt. 8 bevepnede menn har trenget inn i Flyverkstedene i Kjøbenhavn, overmannet vaktene og anbrakte så sprengstoff. Ved sprengningen opsto det en voldsom brann. Skaden anslås til minst 300000 kr. Gymnastastene ved en rekke danske skoler har meddelt at de som protest mot behandlingen av de danske jøder vil uteblive fra undervisningen en uke.

Den finske statsminister Fagerholm har i en avisartikkel tatt skarp til orde mot den tyske behandling av jødene i Danmark. Han erklærer i artikkelen likefrem at en okkupasjonsmakt ved slike metoder ikke vinner noen sympati. En slik fremgangsmåte strider avgjort mot nordisk tankeslag og innstilling, og han gjentar at "okkupasjonsmakten vinner ingen sympati ved slike metoder som dem i Danmark - tvortimot". Det ventes at begivenhetene i Danmark vil medføre at det ikke blir dannet noen ny regjering av av danske borgere.

JERNBAHEULYKKEN TORSDAY KVELD på Nedre Elver, i nærheten av Bjündalen, skal ha rammet tog 21,45 fra Vestbenen, som er et trossetransporttog. En vogn gikk i elva og kom under vannet, mens to andre vogner ble velettet i en skræng. I følge en melding som ennå ikke er bekrefet skal 30 tyskere være drept og like mange såret. Ulykken skal skyldes sabotasje.

SANNHETEN OM ST. SVITHUN vil neppe komme fram før etter krigen, men at det er en svært affære, fremgår jo ikke minst av den ting at det eneste ikke er kommet noen dödsliste over de angivelig 70 norske omkomne. Den eneste som er nevnt er fiskerkonsulent Oscar Sund, som oskon. Unnskyldningen for at dödslisten ikke har kunnet sendes ut er at passasjerlisten ble borte med skipet, og man må derfor få i stand en ny passasjerfortegnelse ved å samle sammen alle navnene fra hurtigruteskipets anløpssteder langs kysten. Man skulle tro at dette var en liketil affære. Det er ikke så nogen

Mappe 41
Ekspl. 118
Årg. 1943
O. V.
Jfr.

NR. 118 - 3 ÅRG.

4318

34 OKT. 1943

ONSDAG 13 OKTOBER 1943

hurtigrutestedet mellom Måløy og Skjervøy å telefonere til.

Etter alt å dømme var den britiske senkning av Sankt Svithun barettig, idet skipet benyttet luftvernskyts mot de fly som flyt forbi. Etter en melding kom tre britiske fly i retning av skipet fra nordøst, det tredje flyg noe etter de to første. Flyene passerte skipet uten å forøye seg noe som helst, men da det tredje kom, ble det etter tysk ordre åpnetild mot det fra luftvernskytsset på St. Svithun. Flyet ble rammet, og falt brennende i sjøen. Da de to øvrige bombefly observerte dette, vendte de, og bombet St. Svithun med det resultat vi kjenner.

DE NORSKE FLYVERE har allerede betalt tilbake med rønner den skaden Luftwaffe anrettet på vergeløse norske byer i 1940. Nordmennene er stadig med i de store bombeaktene mot Tyskland og har gjort et utmerket arbeid her. Det begynte i Stuttgart, hvor de etterfot seg en svær åpen plass som de kaller "Elverum-pllassen". I Berlin tok de betaling for lønne og senere har de betalt tilbake by folk. Det er norske flyvere som har vært med på 20-30 angrep på Tyskland.

NYHETER FRA LONDON SØNDAG KL. 19.30 :

Østfronten. Fredag ble det meldt at russerne har begynt en høstoffansly av kjempedimensjoner over hele fronten, fra Leningrad til Tamanhalvøya. Da var gått over Dnjepr på tre steder, nemlig nord Kiev, sydøst for Kiev og nordvest for Kremensjuk. På midtfronten intok de det viktige jernbaneknuspunktet Nevel, hvorved forbindelsen mellom troppene ved Leningrad og midtfronten er brutt. Videre ble knuspunktet Kirisi, sydøst for Leningrad, ved Volchov intatt. Både Nevel og Kirisi ble erobret etter flere dagers harde kamper. Allerede fredag ble det meldt at alle byer og landsbyer på Tamanhalvøya er tilbaketrukket.

Lørdag fortsatte en stadig strøm av russiske forsterknings over Dnjepr, og bruhodene ble utvidet. Det ble meldt at tunge tanks nå var i aksjon på vestbredden.

I kveld ble det meldt at det nå er 8 russiske divisjoner i kamp på vestsiden av Dnjepr. Ifølge meldinger til Pravda er bruhodene på sine steder så dype at de russiske granater ikke rekker så langt som til Dnjepr. I forsøket på å avverge en fullständig ødeleggelse av Dnjepplinjen kaster tyskerne inn alt de kan disponere av tropper og materiell.

De siste tyske tropper på Tamanhalvøya er nå tilkridt. Etter at Timosjenko har befridd halvøya er 20 russiske divisjoner blitt frigjort for andre oppgaver. De siste operasjonene i Kaukasus kostet tyskerne 20.000 mann i fane, 3.000 fanger og meget materiell. I en Moskvamedding heter det at feltmarskalk von Kleists nederlag i Kaukasus er uten sidestykke siden general Paulus ble tatt til fange ved Stalingrad.

Russiske tropper har intatt en by 40 km nord for Viubsk. Ennå lenger nord har de utvidet det bruhode som er laget i de tyske forsvarssystem.

BBC's Moskvakorrespondent Robert Donat skriver at med eroberingen av Tamanhalvøya er det satt en stopper for Tysklands veldige planer i Russland. Så lenge tyskerne hadde Voronesj, var Moskva i farsonen; så var Donets, var Volga truet; Tamanhalvøya var et viktig bruhode for videre framstøt mot Kaukasus' oljedistrikter. Tyskerne fikk sitt første knakk ved Stalingrad. Det annet fikk de da de gjorde sitt fremstøt mot Østen og ble slått ved El Alamein. De trues nå med hel tilintetgjørelse i Russland.

Flyngrep. Britiske Mosquito bombefly angrep i natt mot Berlin. På veien til Berlin så mannskapene på flyene at det stadig raste store branner i Hannover etter et kraftig angrep som ble rettet mot byen natt til lørdag. Spesialfly var også over Hannover ved middagstid i går. Fotografier som ble tatt viser at enorme røykskyer lå i stor høyde omtrent over hele byen.

Tunge amerikanske bombefly angrep lørdag målt i Øst-præussen og Pommern. I Marienburg ble en fabrikk som setter sammen Focke-Wulf-fly angrepet og totalt ødelagt. I Anklam i Pommern ble en fabrikk som lager flydeler alvorlig skadet. Det ble videre oppnådd bombetreff på depoter og tankanlegg for olje i Danzig. I Gdynia ble flere skip senket eller satt i brann. Gdynia er en viktig by for utdanning av ubåtmannskaper. 91 tyske jagertilfly ble skutt ned under disse angrep. 29 amerikanske bombefly gikk tapt.

Det foreligger nærmere enkeltheter over den skade som ble voldt i Mannheim og Ludwigshafen under britiske angrep i august og september i år. Over hundre industribedrifter ble rammet. Hver eneste bygning ved Hohenzollerns verkene i Mannheim ble skadet. Disse fabrikker lager deler til tanks og traktorer til haugen og dekket et område av 45 ha i Mannheim. 3/4 av Josef Voegels verkene som framstiller lignende fabrikata ble skadet. Hovedjernbanestasjonene i Mannheim og Ludwigshafen og skifletomter ble også ødegjort. Det ble også voldt stor skade på kaiene langs Rhinen i Mannheim, og I. G. Farbenindustriis kjemiske fabrikker som dekker et område av 5 km langs Rhinen ble ødegjort.

Både fredag og lørdag ble Bremen ødegjort. Under ødegjotet lørdag skjøt amerikanske flyvende festningsfører ned 141 tyske Jagerfly mot 30 amerikanske fly. Under den siste ukens luftoffensiv var det foretatt fem nattangrep av flyvende festningsfører med et samlet tap av 83 fly.

Sørfronten. Fredag intok tropper fra den 5te armé Capua, en tysk nukkelstilling i Volturnoden, rett nord for Napoli. Senere meldtes at den 5te armé har kontroll over sydbrekken av Volturnoden fra sjøen opp til Capua. I kveld blir det meldt at den 5te armé ytterligere har forbedret sine stillinger ved Volturnoden. I midtonnådet, e. San Marco erobret, en by som ligger praktisk talt midt på den italienske halvøy. På den høyre flyg har den 8de armé erobret San Lazzaro, 20 km inn i landet fra Termoli. BBC's korrespondent skriver at både den 5te og 8de armé har hatt viktige fremgangar. Med eroberingen av Termoli har den 8de armé drevet tyskerne tilbake over en 80 km lang front. Det blir meldt at tyske tropper nå kjemper i Italia.

Allierte fly fortsetter sine angrep på tyske kommunikasjoner i slagområdene. Det ble i går rettet en rekke kraftige angrep mot tyske flyplasser i Hellas. 16 fly ble skutt ned utenfor Rhodos. Ett alliert fly gikk tapt.

Radio-Roma sendte i går ut en forordning om dödsstraff for de italienerne som "svekker aksetroppenes prestisje". Tysk telegrambyra melder at det snart vil bli tatt samme forholdsregler mot italienske jøder som mot de tyske.

Det blir meldt om ny fremgang for de jugoslaviske friskarar. De behersker nå hele Øst-Bosnien og størstedelen av Montenegro og Herzegovina. Videre kystområdene i Kroatia og det østre og nordvestre Kroatia opp til 10 km fra den ungarske grense.

Ukrainen. Roosevelt og Churchill har sendt ut en felles erklæring der det heter at til tross for den økede ubåaktivitet i slutten av september var de gjennomsnittlige tap i august og september de laveste i krigen. Den 19. september gjorde ubåtene enda på det fire måneders lange opphold, idet en flokk på minst 15 ubåter koncentrerte seg om en knapp på vel vestover. Tre av eskorteskipene gikk tapt, og et handelskip, men til gjengjeld ble mange ubåter uskadeliggjort.

Det ferme Østen. Den kinesiske republikk feiret i dag 32 års dagen for sin opprettelse. I den anledning har Chiang Kai Chek offisielt overtatt stillingen som president. I den ed han avla ga han en høytidelig erklæring om å gjenvinne Chinas tapte territorium.

LONDON - RADIO

NR. 118 - 3 ÅRG.

ONSDAG 13 OKTOBER 1943

FINNLANDS STILLING. Den finske finansminister Tanner har nylig holdt en tale hvor han høyst forsiktig etterlyste Russlands fredsbetingelser og samtidig kom med et hopp til den svenske presse, fordi den har drøftet Finlands stilling og nådat det til å slutte fred med Russland. Han frabla seg en slik innblanding i Finlands indre anliggender og tilbyde at "den bør ikke komme med noen råd som ikke er rede til selv å ta noe ansvar.

I den anledning skriver Göteborg Handels- og Sjöfartsstiftning bl. a.:

"Dette er naturligvis riktig. Den svenske presse skulle dog ha rett til å drøfte Finlands stilling og fremtidsutsikter etter som Sveriges egen stilling ikke blir overbård av den skjebe som rammer Finland. Den svenske regjering har begått den skjebnesværg dumhet å la en tysk divisjon passere gjennom landet til Finland for å ta del i overfallen på Russland. Da regjeringen ble klandret for dette flagrante brudd på nøytraliteten, unnskyldte den seg med at ikke bare Tyskland, men også Finland hadde begjært denne gjennomfart. Den svenske regjerings oppreten i denne affære utelukker at den skulle kunne spille noen formidende rolle ved åpningen av forhandlinger mellom Helsingfors og Moskva.

Mot denne bakgrunn virker den høymødige fremsattelse hr. Tanner gir svensk presse en smule uørlig. Talerører for den svenske opinjonen får selvfølgelig legge seg hans ord på minne og bedømme situasjonen i Finland ikke kaldt som den i Tysklands andre vasallstater. Hr. Tanners redigjørelse for finsk politikk utelukker seg eiters ikke ved noen større klarhet. På den ene siden fremholdt han at Finland ikke hadde spakulert i Tysklands sjanser til å beseire Russland da det trådte inn i krigen. Finland hadde ikke holdt på noen gal hest, det hadde bare vært nødt til å bekjempe Russland fordi forholdet til rådsrapporten var uutholdelig.

På den annen side fremholdt hr. Tanner at nå da Russland har vist seg å være sterkere enn noen trodde det var, matte Finland forsøke å komme til en forståelse med sin mektige gronne. Et vennskapelig forhold til ham var særdeles ønskverdig. Han gjorde atskillige krysninger omkring denne programklausingen, men den kom dog fram. Den ble motivert med nettopp det hensyn til Russlands militære makt som i følge hr. Tanners påstod tidligere i talen slutt ikke spilte den minste rolle for Finlands stillingstagen.

Hvordan Finland skal løse sin stilling, har vi ingen mening om. Vi har ikke noe råd å gi. Vi vil også unnlate å stille noe horoskop for Finlands nærmeste framtid. En eneste ting kan vi kanskje si: vi vilde bli temmelig forbause hvis det skulle bli hr. Tanner som fikk i stand freden med Stalin og Molotov. The rest is silence."

DET OPPKOPPET som nylig ble utsendt av fangne tyske offiserer i Russland er ikke bare hurtig blitt kjent i Tyskland, men har også vært veldig oppsikt dør. Virkingen har vært slik at Hitler og hans andre forbereder de skarpeste motforholdsregler. Den rører nemlig bedre enn noe annet at nyhetene fra utlandet avlyttes i ständig stigende omfang, tross de strenge straffbestemmelser.

Man overvoyer at å besiegle alle radioapparater i privat eie og å innredet radiomottagelsesrum .. eventuelt i dekkingsrummet .. i hvorfus hus, hvor alle telefoner kan lytte til radio. Videre skal det monteres flere høyttalerantennar på gutter og plasser. Andre planer går ut på at radioprogrammene utelukkende skal formidles gjennom telefonen. Alle disse forslagene viser tydelig hvor pliktig berørt man føler seg av sannheten.

LEGASJONSÅD HOLGEN er utnevnt til Norges representant hos det franske befrielsesutvalg. Byråsjef Krog-Hansen er utnevnt til ambassadør i Moskva og Legasjonsåd Panjeisen til sekretær i Havanna.

DEN AMERIKANSKE STÅLPRODUKSJON. I ukon som endte 25 september satte den amerikanske stålproduksjon ry rekord med 1.753.000 tonn, hvilket svarer til en årsproduksjon av over 91 mill. tonn. Hvis man setter tallet 100 for den kapasitet som man tidligere ansa for den teoretisk høyst mulige, er produksjonen nu drevet opp til 100,6. For et år siden var den 55,2.

EN REKKE NYE DØDSSJIMER er fullbyrdet i Frankrike i det siste. I Quincy er siktet to unge menn i 20-årsalderen gjiljotinert for tyskfiendlig virksomhet, og i Dijon er en murer, en trikkkonduktør og en skogsarbeider henrettet for sabotasje mot tyske tog. Videre har en sædomstol i Montpellier dømt 56 personer til forskjellige straffer, heriblandt døden, for såkalt "kommunistisk virksomhet".

TOGAVSPORINGEN I MJÖNDALEN. Etter togavsporingen i Mjöndalen torsdag er en rekke personer arrestert og tatt som gisler i Drammen, Mjöndalen og Vestfossen. Bare i Drammen er det arrestert 30 personer, som er tatt som gisler, heriblandt boktrykker Stenersen, skipsreder Einar Brusgaard, disposent Smith, Ingénieur Søren Falch, dr. Gjessing, Ingénieur Harbitz, Ingénieur Schøyen, bilkonsulent Horth, fondsmøller Furus, Ingénieur Hansen (Glasverket). Dessuten er 10 arbeidere ved glassverket arrestert.

Det meldes videre fra Drammen at et tusen telefonapparater nå er blitt beslaglagt i byen. Den nazistiske politibetjent Hovde har fått oppdrag å sette opp en liste over hvilke apparater som skal utkobles. Det er ikke kjent om beslagleggelsen er å betrakte som repræsaller for sabotasjen i forbindelse med togavsporingen i Mjöndalen.

ROSPORTEN er i det siste blitt meget populær blandt nazistene. Ikke mindst avselsykesmennene å sverme for denne sport. "Fylkesmann" Stenersen ble nylig avskjediget på grunn av sin roing. Samme valen er det gått med "fylkesmann" Vilhelm Hæsle i Hedemark, etter at han i høst meldte seg ut av NS. Det er også tegn som tyder på at rosparten griper om seg som en farlig blandt de gjenværende "fylkesmenn". Også de geistlige overighetspersoner - biskopene - har tatt årene fint. Således har "biskop" Dagfinn Zwilgmeyer i Hamar blitt nominert nylig til avsjettede p.g. a sin rosport.

Røeme er de mest forsiktige av alle nazister. Mye enten det er bispestillinger eller andre, mere beskjedne stillinger da når seg bort fra. Dersom de tror å kunne redde seg ved sin røevirke tar de grundig fall. Unsett hvilket yrke eller hvilken samfunnslag de tilhører skal vi vite å finne dem igjen den dag de skal stå til ansvar for - de gjerninger. Det skal ikke lykkes en eneste en av dem å ro seg så langt bort at levens lange arm ikke når dem.

Alliert handelsgjeng på Azorene. Statsminister Churchill opplyste i Underhuset følg at den portugisiske regjering har tilstatt Storbritannia adgang til å benytte støttepunkt på Azorene i de alliertes kamp mot ubåtene. Statsministeren understreker at denne ordning ikke på noen måte gjør inngrap i Portugals suverenitet, og at den ikke er i strid med Portugals nøytralitetspolitikk på det europeiske fastland. Alle de britiske styrker skal trekkes bort fra Øygruppen så snart krigen er overs. På sin side forplikter Storbritannia seg til å skaffe forskjellige nøytralitetsmistrer til Portugal, og å forsyne landet ned utstyr til de vopnede styrker. Churchill uttalte at denne nye øvervåkningen mellom England og Portugal bygget på grunnlag av en vennskapslig forbindelse mellom de to land som hadde vært i over 600 år. Et så langt vennskap mellom to nasjoner er onastende i historien. Den første øvervåkningen London inntil ble truffet i 1373, og den er stadig utbygget og fornyet og styrket ved senere avtaler, blant annet en hømmelig erklæring av 1899. I denne fastslås det bestaende vennskapslige forhold, og de to land forplikter seg til gjensidig å være "venn av den andre parts venner og uvenn med hans fiender." Churchill understreker sterkt at den nye avtale bare er av midlertidig natur og ikke skal grifte forstyrrende inn i den portugisiske regjeringens politikk med ønske om å holde den iberiske halvøy nøytral. Churchill benyttet anledningen til å takke den portugisiske regjering for deres holdning nå og under hele krigen. Portugal har hørt til den støtt ved Storbritannias side og har aldri voktet, selv ikke da det så aller mørkest ut for Storbritannia. Utanriksminister Eden og statsminister Salazar har offisielt utviklet tilsluter i anledning av den nye avtalen. Eden uttalte at den portugisiske innrømmelse i høy grad ville kunne medvirke til et effektivt forsvar av skipene i fart over Atlanteren, og kunne bety en betydelig forlengelse av krigen. I sin svarhilsen uttalte den portugisiske statsminister at han delte utenriksminister Edens håp om at hans regjeringens innrømmelse kunne gi større sikkerhet for skipsfarten i Atlanterhavet og styrke det vennskapslige blandt dem som ligger mellom dem. Azoren er en øygruppe på 9 øyer som ligger nærmest spreut midt i Atlanterhavet, 1600 km fra den portugisiske kyst og 1000 km fra det amerikanske fastland. Øyenes betydning for skipsfarten i Atlanteren fremgår av den kjærligheten at det er flere utmarkede havner der som har vært berørt av mellomstasjon for skipsfarten mellom Amerika og Europa. Ubåtkrigene har vært særlig koncentrisk om disse øyene. De store samferdselsveier over Atlanteren krysser nemlig hverandre her. Sjøfartsdelen mellom USA og Middelhavet og mellom Vest-Europa og havene i Brasil og ved La Plata-floden går rett forbi Azoren. Bruken av Øygruppen som midtpunkt for disse ruter vil være av overviktig stor betydning.

Angrepet mot Tirpitz i Altafjord. Det britiske admiralitet meddeler: Britiske ubåter av en spesiell liten type, de såkalte "mygg" eller "Jyorg" ubåter har rettet et angrep mot de største typene av den tyske slagskipsfloate, som ligger i Altafjord. Slagskipet Tirpitz ble skadet under vannlinjen. Fotografier som er tatt av spesialflyet viser at slagskipet ligger omgitt av et tykt lag av olje, som dekket fjorden over en strekning av over 2 mil fra ankerplassen. Angrepet ble utført den 22. september, og det er ingen tvil om at det var vellykket. Ubåtene utførte en driftig operasjon ved dette angrepet, både for å forsyne og utgjøre midt de forsøke de tyske sperrfuglene. Tre av ubåtene er ikke vendt tilbake, og da må anses for tappt. Det blir nå interessant å se hva tyskerne akter å gjøre med Tirpitz, om de akter å få den bifflygtende og få det skiftet ut at den framdeles er i komplikert stand eller om de vil forsøke å få den reparert. Reparasjonen kan ikke utføres i Nord-Norge, og skal den komme i full stand igjen, må den slepes til Tyskland.

Ostfronten. Meldinger fra Moskva sier forteller at russene nå er trøyt gjennom de ytre forsvarsverker påkring Kiev, og at slaget om byen nå er kommet inn i en nijfjende fase. Tungt russisk artilleri har bombardert byen i flere dager, og tyskerne har forsøkt seg hårdnakket. De er klar over de farer som truer om Kiev faller, og de gjør omfattende forberedelser for å holde retrettveien vestover åpen. Imidlertid har de russiske styrker utvidet sine bruhoder på vestbruddene av Dnepr både nord og syd for Kiev og har så tilbake kræftige tyske motangrep. Nord for byen har de russiske avdelinger slått en bresie inn i de tyske linjer og kjempet bak drossen. Sør for Kiev har russene utvidet bruhodet sør for Kremensjuk. I Hviterussland fortsetter den russiske fremgang mot de viktige støttepunktene Vitobsk og Orsa, og den er nå i godt sted ca. 40 km fra disse stedene. Byen Linsno, på jernbanen Vitobsk-Smolensk, 45 km sørvest for Vitobsk, ble erobret i går. Lenger sør kjemper russiske styrker nå i Gomel's forsteder, og tyskerne gjør forberedelser til å avskære denne byen. Vi har også for å forseire Dnepr og etablere bruhoder på elven. Justbredde har de russiske garnisoner spilt en viktig rolle ved siden av den russiske overlegenhet i luften. Blant annet har de russiske friskorser kapret de fergene og småbåter som de tyske tropper har brukt til sin overfart og stillt dem til disposisjon for de russiske styrker. På Kubanhalvøya er tyskerne kastet fullständig ut. Marskalk Timosjenkos divisjoner har erobret alle tyske støttepunkter og drovet fienden vekk. Hermed er tyve russiske divisjoner frigjort for andre oppgaver. De siste operasjoner i Kaukasus kostet tyskerne 20,000 falne, 3000 fanger og fullt tap av materiel. Ved avslutningen av Kuban-halvøya er truslen mot de tyske avdelinger på Krim blitt betydelig dros.

Sydfronten. Dagens allierte kommuniko fra Italia melder bare om patruljeverksamhet i begge frontavsnitt. Operasjonene forsinkes delvis av et voldsomt regnskyld som har gjort områdene langs Volturno-elven til bare gjennom. Tyskerne har sprunng alle bruene over elven, men den 5. armé har slått pontonbruer over langs en resten 50 km bred front, og tropper og krigsmateriell føres i jernbane over elven. Sydost for Capua ble Caserta erobret i går, og de allierte forsøker her å oppnå kontakt med de styrker som går til angrep nord og nordvest for Benevento. I det midtre området ble San Marco erobret. I Termoli-området har den 8. armé gått ytterligere fram og har erobret Guglielmo, Collatino og Gambarosa. Indiske tropper deltar nå i kampane i Italia. Churchill har opplyst i en tale i Underhuset at støtteporten av den italienske flåte er ankommet til allierte hæren, og har gitt en oversikt over de forskjellige bryttypene. I alt er over 100 italienske krigsskip nå kommet på allierte hender, 5 av Italia's 6 slagskip og 3 av 11 kryssere. Hittil er italienske handelsskip på til sammen 150,000 tonn ankommet allierte hæren, og det er under overvåkelse hva man skal gjøre med skipene og deras lastning. Fly fra Midtosten og fly med base i Italia har utset angrep mot mål på Kreta, Korfu, Rodos og Kos. De angripende bombefly måtte imidlertid motstand fra tyske jagere, og det gjikk ingen allierte fly tap. En korrespondent fra Italia skriver om tyskeres beleggelse i Napoli, og beretter om deres vandalsisme i forbindelsen med tilspisselser i biblioteket i det kongelige solskap og noen bygninger som hørte Universitetet til. Helt morsomt og vist forsatt har de her tilintetgjort 200,000 bind, delvis versteattlig litteratur. De halte bensin over bokene og kastet siden håndbrenner inn. De holdt valt rundt i den, og passet på at byens branvesen ikke fikk knem til. Universitetet i Napoli er det tredje eldste i Europa, bygget i 1248 og et av de mest berømte universiteter over den latinske kultur og civilisasjon.

LONDON - RADIO

NR. 119 + 3 eng.

FREDAG 15. OKTOBER 1943

Mappe 11.
Ekspl. 1943
Arg. 1943
321/73

SIGRID UNSET har i USA gitt ut en bok, "Return to the Future", som i svensk oversettelse bærer titelen "Ater mot Framtiden". Hun forteller om 9. april i Norge, sin reise gjennom Norge under krigen, gjennom Sverige, Russland, Sibir og Japan. Følgende vil sikkert bli lest med interesse i Norge.

"I en artikkel i New York Times den 29 mars 1941 skriver David Anderson: "Det har vært noe av en overraskelse for britene å erfare nordmennenes intense bitterhet mot tyskerne. De er meget mere hevnlystne enn hollendere, franskmenner, belgerne og tsjekkoslovakene". Men kan dette virkelig forunder noen? De andre har fått prøve urettferdighet, de har vært vant til langvarige besetninger og de har tidligere sett flender bøyg av grusomhet og lavstinede handlinger. Nordmennene har på dag ut og dag inn i flere år sett utlendinger begå handlinger som vi hadde opphört å tro noe menneske kunne gjøre så skyldig. Visst hadde vi, iest om hvordan tyskerne bar seg ad i Belgia og Serbia under forrige verdenskrig, men vi var mer enn villige til å avførde ryktene om skjebneheter med en skuldortrekning. Om det ikke var direkte liget, så var det i hvertfall utrolig overbevist - trodde vi. Det har selvsagt i fredstid hentet i Norge at barn er blitt mishandlet og kvinner voldtatt, men forbryterne har alltid vist seg å være menneskelige virak, svakstinkende eller stinksyk. Vi hadde vennet oss til å tro at denslags handlinger aldri ble begått av normale mennesker. Nå sattes menn og kvinner i fengsel uten lovlig grunn og dat drives tortur overfor fanger - vi hadde glemt at noe slikt kunne være mulig. Men har brutt i styrker vårt rettsvesen - og intet folk hadde en så stortfestet respekt for lov og rett som vi. I blandt kurset det utarbeide til retthavør, som ikke var uten sine komiske sider. Men loven var for oss ikke befalinger og forbud som var påvunget oss av politi eller hemmelige agenter, men lov og rett var for oss våre egne og andres tanker om vårt felles ansvar og våre felles rettigheter, tanker som var gjort til lov av representanter som vi selv hadde valgt. Og det hele ble gjennomført ved et rettsvesen som vi hadde tilslitt til. Slik har det alltid vært i Norge, med lovloshet legger det land som vi i tusen år har bygget med lov? Vi er blitt systematisk utplyndret av tyskarn. Vi har alltid vist at vårt land var relativt fattig på naturrikdommer, men erfaringen har lært oss at det godt går an å leve i et fattig land, om man med flid, opptenksomhet og gjensidig bistandigjør mest mulig ut av våre naturlige hjelpebidder. Vårt lands økonomi var derfor en høyt utviklet mekanisme, men etter et års tyskakrøt den sører og sammen i det internasjonale vitenskapelige samarbeide inntok vi en aktet stilling. Nå arbeider frammedfolket brutal og ualbovisst på å forvandle hele vårt oppdragelsesvesen - helt fra folkeskolen til universitetet - med det formål ikke å opplyse,

Kan noen undre seg over at vi hater dem som har angrepet oss, eller at vi ser fremtiden i møte med forferdelige anslær, hvor overbevist vi er om at vårt land en gang etter skal bli vårt? Vi vet at vi må bygge opp fra grunnen av figen hva vi har skapt i de siste hundre år eller mer, med folkets sjel forgyttet av et uutsukkelig hat."

EN ADJUTANT-FRA DER FUHRERS HOVEDKVARTER. (Fra Norsk Tidend) Stabsstabsfører, major B. ble inntatt og den 6. mars slakt i midsels var han taua, men en dag syntes isen å skulle smelte, og en flom av kjennslerjerninger kom for dagen. Da bekreftet mange ting som vi til da bare hadde antatt.

Før Hitler gikk til angrep på Sovjetunionen var major B. adjutant ved Hitlers hovedkvarter. Han er fremdeles en ung mann. Han var bare 15 år da Hitler tok makten i Tyskland. Han ble en varm tilhenger av der-Führer.

Jeg er forbasket over meg selv, fortalte han, ved å erfare at man kan komme til å hate fra bunnen av sjeld hjerte en mann som man en gang omfattet med den største beundring og høyvenhet. Jeg ikke gjennomgå moget for det, hentet. Det som jeg kommer til å fortelle, vil overraske Dem, fortsatte han. Vi offiserer talte om det for ikke så lenge siden. Jeg vet fra general Müller, og fra visse forberedelser som da fant sted, at Hitler gjorde seg klar til et angrep på Russland. Det foregikk i den dyreste hemmelighet så langt tilbake som i oktober 1940, før den russiske utenriksminister besøkte Bagdad. Der ble toført karter over Sovjet-unionen i all hast. Visse tyske armé-baser ble til og med flyttet østover. For de høyere offiserer ved hovedkvarteren var det en selvfølgje at dette slag skulle rettes mot Russland. Og det kom derfor som en stor overraskelse for noen av oss, da angrepet på Balkan ble lansert før angrepet mot Russland.

Jeg har grunnt til å tro at Hitler betraktet en langvarig krig som mulig i det tydelig han først etter Frankrikes fall - at han ikke kunne få Storbritannia til å kapitulere. Dette var grunnen til at han først ønsket å slå Sovjet. Han ville forsyne seg med russisk materiell og råstoff for å kunne fortsette krigen mot Storbritannia.

Det kan ikke være noen tvil om at angrepet mot Russland var planlagt som en synklig. Ved en rekke høytidige og driftige trekk og ved hjelpe av det forteller jeg Den ørktig og oppriktig - en uhørt grusomhet - skjølt du røde hær slas på flukt og tilintetgjøres. Major B. ga et eksempel på hva han mente ved "uhørt grusomhet". Ikke så svært lenge før angrepet i juni 1941 fikk jeg se en ordre utstedt ved der-Führers hovedkvarter og undertegnet av general Müller og feldmarskalk Brauchitsch. Den sa: "Alle som tilhører den russiske intelligansen, i haugen og blandt den elvile befolkning - skal skytes". Det var katogisk understreket at dette ikke bare gjaldt den røde hærs politiske kommissærer, men hver eneste kommissær i haugen i byene og landsbyene gjaldt det ikke bare funksjonærer i statens tjenest, men lærere, leger, ingeniører, forfattere, journalister og vitenskapsmenn. Jeg husker utmostet godt den siste setningen: "Jo mere hensynsløst vi løser denne saken, jo hurtigere vil vi vinne".

På spørsmål om denne ordre ble satt ut i hvilte svarte majorer: I noen av haugene avdelinger ble orden praktisk strikket. Men jeg kjenner noen generaler som ikke følger den. Med det påskudd at orden ikke var undertegnet av Hitler personlig, gjorde de det på den måten at selv om hver kommissær som ble fatt til fango ble utlyst i hvert fall ikke bare funksjonærer i statens tjenest, men lærere, leger, ingeniører, forfattere, journalister og vitenskapsmenn. Jeg husker utmostet godt den siste setningen: "Jo mere hensynsløst vi løser denne saken, jo hurtigere vil vi vinne".

1. TRANSPORTEN FRA GRINN den 30 september 1943 til Tyskland befant seg følgende personer fra Oslo og omegn: Odd Nansen, Leff Paulsen, Oscar Twibraaten, Scott B. Isaksen, Arne Sosch-Hansen, Ola Bondevik, Jan Norenberg, Kai Norstrem, Willy Johansen, Jens Grønhaug, Charles Horne, Frithjof Roppon, Bjørn Danielsen, Johan Strøm, Sigurd H.J. Hansen, Vilander Andersen, Trygve Borg, Julius Evensen, Gudbrand Gausserud, Per Hasleum Andersen, Karl Reidar Lundgren, Harald Gjesdal, Lorentz Bingen, Paul O. Schmidt, Finn Dahlvig, Oscar

Frodrick Elgåthun, Hildur Sørensen-Fossa, Knut Thoraldsen, Tibor Graf, Axel Middelthon, Per-Doblaug, Sverre Engabretsen, Knut Strøm, Mons Hansen, Christoffer-Borg-Hansen, Ragnar Anderson, Willy Krohnstad, Rolf Randell, Karl Lund, Gunnar Pettersen, Hans Hoff, Johan Andreas-Lund-Johansen, Erik Hegelson, Egil Andersen, Rolf Nissen, Frode Rhian, Erling Karstad, Abdullah Bin Mossa, Jens Bang med flere. —

LONDON - RADIO

NR. 120. - 3 ÅRG.

MÅNEDAG 18. OKTOBER 1943

NYHETENE FRA LONDON TORSDAG KL. 18.30

Nye tyske mord i Norge. Tyskerne i Norge har i dag sluttet 5 nordmenn som var plukket ut helt vilfullt blandt innbyggene i Drammen og Hønefoss. Foranledningen til mordene var avsporingen av det tyske transporttoget i Mjøndalen i forrige uke. Tyskerne påstår at det dreidde seg om en sabotasjehandling, men de innrømmar helt apent at de skyldige ikke er funnet enda. Henrettelsen av de dømte motiveres med at disse ikke hørte kretser som ved sin holdning bidro til at slike handlinger kunne finne sted. —

Sørfronten. Den 5. armé har nå sikret seg flere bruhoder på nordbredden av Voltumna, både øst og vest for Capua, ett av de hovedveiene til Roma krysser elva. Værforholdene holder seg fremdeles gode, og det er tørt nok til at de allierte kan bruke veiene under sin videre framrykking. Tyskerne yter imidlertid innbitt motstand og forsøker å holde de høyestilte hærene som behersker elvebredden. De har blandt annet satt inn panserstyrker mot de allierte bruhoder, men engelskmennene har allende fått over tanks, og det utvikler seg forbitrede strider. Tyskerne innstiller seg åpnebart på å holde stillingen til det siste. — Inne i landet har den 5. armés høyre flybrygget det viktige jernbaneknutepunktet Pontelambito mellom Capua og Termoli. De har gått over Calore og inntatt byen Guardia. — Langt i øst har den 8. armé rykket fra 11. til siste døgn.

Det allierte flyvåpen griper energisk inn i kampane og har rettet kraftige angrep mot de tyske stillinger nord for Voltumna. Jagerbombe-fly har tilintetgjort 10 lokomotiver og 51 jernbanevogner under et angrep mot jernbanen i Østitalia. — For første gang har fly fra Italia bombet tyske stillinger i Albania. Ved et angrep mot flyplassen ved Tirana, landets hovedstad, ble halvparten av flyene på bakken ødelagt. Fly fra Midtosten har etter bombet den tyske flyplass Kairfa på Rhodos. — De gjenværende Italienerne i Jugoslavia sjutter seg i stigende utstrekning til friskornene. Det pågår for dyblikket heftige kamper nord og vest for Zagreb. 300 tyskere og kroatiske quislinger er drept og 250 tatt til fange. — Tyskerne har sett inn tanks mot jugoslaverne ved Sisak og har brutt gjennom deres stillinger.

Italia har erklärt Tyskland krig. Badoglio moddelte døtt i en proklamasjon han leste opp i Berlins krigskastoren onsdag på Kongens og regjerings vegne. Krigstilstanden trådte i kraft onsdag kl. 15. Badoglio bebulde en snarlig omdannelse av sin regjering; alle politiske partier ville bli representert, hvorved kravene til en demokratisk regjering kunne oppfylles. Når krigen var over, skulle Italiensime selv bestemme sin forfatning. — England, USA og Sovjetunionen har anerkjent Italia som medkrigførende etter å ha mottatt Badoglios erklæring. Den allierte pressen understreker imidlertid at ikke noe er endret i vapenstillsstandsavtalen for Italia følg med dette. Italia har selv visst det kan utrette noe som krigførende, og da vil det konsekvence oppnå visse lettelse i betingelsene. Men disse endringer kan bare skje ved en særsikt beslutning.

Østfronten. Den røde armé har utvidet bresjone i de tyske stillinger ved Gomel, Kiev, Saporosje og Melitopol. Britiske korrespondenter ved fronten melder at slaget om Dnepr alltid har vært med større hardhakkethet enn nå. Særlig ved Kiev er det en voldsom intensitet i kampane. Russene har fått fast fot på vestbredden av Dnepr og sender over veldige forsyninger av materiell for å sikre sine bruhoder. Syd for Kiev er gjennombruddet meget dypt og russene forbereder Kiew fra et stort anlegg angrep mot Ukraina. Det russiske artilleri på østsiden bombarderer ustanslig Kiev, som står i flammer. Tyskerne er i full gang med å rønne byen for alt av verdi. — Langt syd har russene brutt hovedforsvaret mellom Saporosje og Melitopol på flere steder, også tyskerne ønsker å holde linjen for enkelt pris. Russene til rettsrettelser fra Krim. Kampane reser nærmest Melitopol's centrum, og jernbanen til fra Krim er avslått. Russiske fly har bombardert Dsjankoj som er det viktigste jernbaneknutepunktet på Krim. — I Hviderussland kjempes det i Gomel's gater.

United Press korrespondent i Russland melder at det russiske flyvåpen er det tyske totalt overlegen. Tyskerne har ikke kunnet hindre russene å sette over Dnepr på en rekke steder. Luftkampane over Kiev de siste dager har vært uten sidestykket; tyskerne har tatt i bruk alle sine reserver, blandt annet jagerfly som ble kassert etter kampane i Frankrike 1940, men her ikke kunnet hindre de russiske angrep.

Konferansen i Moskva mellom de allierte utenriksministre vil begynne om noen dager. Previu brakte i går det første russiske kommentar til møtet. Avsion tar bestemt støt fra ryktene om at Russlands kommando grønse øller Baltikums framtid skal driftes. Det det gjelder er å finne en form for det beste samarbeid til forhånd av krigen og å legge grunnlaget for samarbeidet etter krigen.

Det fjerne Østen. Amerikanerne har rettet et krusende slag mot den japanske base Rabaul på New Britain. All motstand er opphört i den nordligste del av Øygruppen. Angrepet ble foretatt av den største flystyrke som noensinne har operert i Stillehavet. En stor mengde japanske krigsfly og en transportflate som var koncentrert ved stranden, ble splittet. MacArthur slo til i det rette øyeblikk. 177 japanske fly ble satt ut av spiss på bakken eller i luften. Tre japanske destroyere, en hal del handelsskip og havnebåter ble senket; en ubåt, to større skipsskip og 7000-tonner ble alvorlig skadet. En japansk radiostasjon, flere ammunisjonslagre og en rekke havneanlegg er ødelagt. De allierte mistet bare 5 fly.

Flyangrep. Jagerfly fra det britiske flyvåpen har senket to mindre flydeltige skip utenfor Brest. Amerikanske tunge bombefly understøttet av Thunderbolts, jagerer har bombet mål i midt-Tyskland. Britiske jagerfly angrep i går kommunikasjonssentral i Nordfrankrike. Ingen fly savnes etter disse toktene. — Det meldes om store ødeleggelser etter brannene i Focke-Wulf-fabrikene i Halenburg (Østprøyssen) som ble forårsaket ved det amerikanske flyangrepet i går.

Noen få tyske fly slapp en del bomber over sprengede steder i Østeggland i natt. Skaden var liten og befolkningen hadde ingen døde og bare få sårede.

Azoren. Det hersker enhighet på alle hold om betydningen av den engelsk-portugisiske avtale om at engelskmennene skal få benytte Azoren som basis for beskyttelse av handelsskipsfarten. Olje- og tanktonnasje vil kunne spores, foruten at fly og krigsskip kan operere mot ubåten i faresonen og nærmere sine kilder. Avtalen tillegges stor militær og politisk betydning.

RUSLAND OG FREDEN. En av de viktigste betingelser for at det etter denne krigen kan oppstå en varig fred i verden, er at det skapes et gjensidig tilflitsforhold mellom de seirende nasjonene. Tyskland har alltid søkt å motarbeide dette, og det har først og fremst tatt sikte på å skille Sovjetunionen fra de øvrige allierte. Mest markantliggende har det vært å opparbeide en antirussisk stemming i de besatte land; på dette punkt kan en ikke beskytte den tyske propaganda for mangel på konsekvens eller utholdenhets. En kan trygt fastslå at denne propaganda overalt har slått feil når det gjaldt å etablere en aktiv deltagelse i "korstoget mot bolsjevismen". Men det vil være forhastet å gå ut fra at den har vært helt uten virking. Man må fremdeles regne med at det eksisterer en ganske utbredt mistillit til Russland. Denne mistro er aksentuert ved den tyske propaganda og skyldes dels motsetningsforhold mellom det vesteuropiske og russiske samfunnssystem, dels det seigende begrepet "farene fra øst", og den kan bare overvinnes ved at folk får et dikt kjennskap til de russiske fredsmål og til de faktiske forhold i Russland i dag.

EN VERDEN. Blant dem som har bidratt til å gjøre Russlands fredsmål kjent, er den amerikanske presidentkandidat Wendell Willkie. Han har nylig utgitt en bok med tittelen "One World", der han beskriver en 46 dagers flygetur gjennom deler av Europa, Afrika og Asia. Han stoppet i en rekke land og intervjuet ledende statsmenn. Av særlig interesse er hans samtaler med Stalin. Stalin oppsummerer de forente nasjoners fredsmål i følgende syv punkter: 1) Opphovelse av all raseforskjell 2) Likestilling og territorial integritet for alle nasjoner 3) Befrielse av undertrykte folk og gjennomførelse av deres suverenitet 4) Rett for alle nasjoner til å ordne sine anliggender som de ønsker 5) Økonomisk hjelp til nasjoner som er blitt skadet ved krigen for å gjenreise deres materielle stilling 6) Gjeninnsførelse av de demokratiske frihetene 7) Ædeleggelse av Hitler-regimet.

MEN KAN VI STOLE PÅ STAEN? Eller er hans forsikringer bare tomme ord? Et svar på disse spørsmål gir Roosevelts personlige utsending i Moskva, ambassadør Joseph E. Davies, som i sommer vendte tilbake fra Russland. Sine inntrykk fra Sovjetunionen har han skildret i en bok, "Mission to Moscow", som har vakt betydelig oppsikt i den frie verden. Davies har også skrevet en artikkel som gjengir hovedpunktene i boken. Han minstegår her en rekke av de alminnelige innvendinger som blir reist mot Sovjets politikk. Davies er forretningsmann, og hans meningar bæres opp av en sund common sense som uten tvil er vel egnet til å utrydde mye av mistilliton til Russland og dets ledere.

Vi gjengir her et kompendium av Davies' artikkel.

VILLE RUSSEN PROVÉRE DEN ENDRINGEDE SVENS POLITIKK? Eller vil det samarbeide med de andre stormaktene for å skape en sikker verden? — Det beror på hva slags verden russene får å gjøre med, eller tror de har å gjøre med. Hvils de stoler på de forslag som legges fram av Storbritannia, China, De forente stater og de øvrige allierte nasjoner, så vil de til like høy grad som men av disse storsinnet og uegnnyttig forsøke samarbeid for å skape en sikker og ordnet verden. Det ligger dessuten i Russlands egen interesse å ha fred med verden og fred i verden. De russiske ledernes politiske erklæringer og deres handlemåte her de siste ti årene vist at de ønsker det. Da ambassadør Litvinov var utenriksminister, var han både i og utenfor Folkeforbundet en ivrig talemann for samarbeide mellom de ikke-aggressive nasjonene. Etiopia, Spania, China — alt viser at de russiske ledere var i besittelse av en oppriktig god vilje like overfor de øvrige nasjoner.

VILLE RUSSEN PRØVE Å SKAPE EN SLAGS VERDENSFÖDERASJON SOM BETYR EN OVERLITELSE AV EN DEL AV MAKTEN FRÅ MEDLEMSSTATENE TIL SENTRALREGJERINGEN? Eller foretrekker det et frivillig samarbeide mellom stormaktene for å opprettholde sikkerheten i verden? — Sovjet understøttet kraftig Nasjonenes Forbund og ivret stadig for et sterkt og mere effektivt forbund. Men russene er praktiske og realistiske når de stiller opp sine idealer. De er sikkert villig til å oppgi så mye av sin suverenitet som trengs for å skape en sterk koalisjon som kan umuligjøre krigsagresjoner og erostringer, og opprette en internasjonal militærmakt for å bevare freden.

KAN MAN FORSTÅ RUSLANDS UTENRIKS POLITIKK? Churchill beskrev den en gang som "en gate, innsvøpt i et mysterium inne i et spørsmålstegn". — Vi bør glemlje Churchills ord, men stole på at russene helt enkelt mener det de sier. Sovjets utenrikspolitikk er i virkeligheten ganske klar — den tar sikte på samveldets territorielle sikkerhet. Derfor bygget man opp et stort militært og industrielt system. Først da Hitler kom til makten, kom det militære i forgrunnen. Da Russland mistet troen på Vestmaktene evne og vilje til å stanse Hitler, ble ikke-angrepsparken mot Tyskland sluttet i 1939. Russland vant derved tid som ble utryttet til forberedelser mot det unngåelige tyske angrep. — Men denne bakgrunn er det ingen gåte eller noe mysterium ved Sovjets utenrikspolitikk.

VILLE RUSSEN FORTSETTE ARBEIDET FOR VERDENSRREVOLUSJONEN? — Nei. Stalins femårsplan har klart skjøvet Trotskis tanke til side. Den var en av de "svik mot revolusjonen" som trotskistene har anklaget Stalin for.

FRYKTER RUSSEN I LIKEVEL "KAPITALISTSTATENE"? Vestmaktene hjelpt til Russland under denne krigen har bidratt mye til å utrydde russernes klassiske frykt. Utviklingen etter krigen vil vise om de helt kommer til å gi slipp på den. Fins dat tegn på fiendskap fra ytterverdenen, vil Russland sikkert oppdage det og beskytte seg.

VILLE RUSSEN TILLEMPA REVOLUSJONÆR AKTIVITET SOM ET INSTRUMENT FOR RUSSIISK NASJONALISME? Dette er Goebbels' hærdeste propagandanummer. Stalins uttrykkelige erklæringer og de forpliktelser som omfattes av de allierte nasjoners fellesdeklarasjoner, burde definitivt ha tatt livet av denne påstand. Sovjetunionen har som nasjon godt rykte for å holde sine forpliktelser. Bare hvis det blir en militær nødvendighet vil Sovjet kunne tenkes å fremelske unighet mellom andre nasjoner.

HVA ER RUSLANDS TERRITORIELLE KRAV? Først og fremst det som ble tatt fra dem med vold etter forrige krig. Dernest ville det være naturlig om det krevede visse landområder som sikkerhet i tilfelle fremtidige europeiske angrep. Utstrekningen av Russlands krigsverger derfor av hvilke slags verden som oppstår etter denne krigen. De baltiske stater ble skapt vekk fra Russland i 1918. At Russland dessuten far tilbake Hviderussland og Ukraine er ikke mer enn rimelig. Fem millioner ukrainer ble helt tilfeldig tildelet Polen etter forrige krig. Bessarabia som tilfalt Romania, hadde vært russisk i hundre år. USA nektet lengre å anerkjenne Bessarabia som russisk territorium. Det må uttrykkelig fastslås at Russlands krig på disse landområder ikke strider mot de alliertes erklæringer. Det dreier seg tvertimot om å gjøre gamle forsyndelser gode igjen, skriver Davies.

Men hvilte Sovjet gjør regning med å finne den samme verden som før krigen, vil det dessuten utvilsomt forlange en territorial ekspansjon langs vestgrensen. Dette innebærer en del av Finland samt muligens Polen fram til Curzon-linjen, som i Versailles ble festslatt som den befolkningsmessige sammensetningen mellom de polske og russiske nasjonaliteter. Det er å merke at det ikke er Russland, men Polen som allerede nå har tilført en avgjørelse på dette grensespørsmål.

LONDON - RADI

Når seieren er vunnet, kan imidlertid forholdene være høyt anderledes enn i dag. Flyet holder på å revolutionere krigsvitenskapen fullstendig, og slike naturlige grenser som fjell og elver har mistet en del av sin betydning. Fallskjermtrupper kan f.eks. slippes ned i tusenvis bak disse grensene. Dertil kommer at grenser i sin alminnelighet blir av underordnet betydning i en ordnet og fredelig verden. Fredsbestemmelsene vil sikkert også omfatte avtaler om gjensidig forsvar og kollektiv sikkerhet som minsker nødvendigheten av nasjonal opprustning. Under disse forhold er det tenkelig at Russland i fredens interesse vil anse granskutvidelser som ikke egnet til å skape sikkerhet mot eventuelle nye tyske angrep.

Hva er Russlands interesser i verden? Også dette avhenger av tilstanden etter krigen. Middelkveld vil det alltid være noe som er av særlig interesse for Russland. Det gjelder bl.a. spørsmålet om adgangen til havet og isfrie havner. Dette berører først og fremst Stillehavet og Middelhavet. Russland har alltid hatt et godt øye til havnen Port Arthur og Dalian, som det mistet i 1905. Dessuten er det av den største viktighet å få en sikret passasje gjennom Dardanellene og Middelhavet. Løsningen av disse spørsmål henger tett sammen med det fundamentale problemet om havenes og luftens frihet. En rettferdig fordeling av råvarene kan ikke gjennomføres uten at det skapes sikre kommunikasjonsveier slik at det blir tatt hensyn til alle statenes krav. Statens avgjørelse og inntaket må i det hele tatt følge regler som proses av rett og billighet på samme måte som mellom naboor som ønsker fred til gjensidig nytte; selv om de kanskje ikke konkurrerer i all vennskapelighet i økonomisk henseende. Sovjetets innstilling til disse viktige spørsmål er ikke annenlodes enn da andre nasjoners: den avhenger helt og holdent av den fred som blir sluttet.

NYHETENE SØNDAG KT. 18.30.

Sydfronten. På midtfronten i Italia har begge de allierte arméer hatt ny framgang. General Clark's 5. armé har drevet tyskerne tilbake fra flere stillinger ved Volturno-elven, og har selv utvidet sine bruhoder på nordsiden av elven. Det er slutt: flere bruer over elven, og store mengder av menn og materiell, deriblant tanks, strømmer over. Kampene er de heftigste siden slaget ved Salerno, tyskerne yter kraftig motstand, men drives stadig nordover. - På sin høyre flyt behersker Montgomerys 8. armé hele veien fra Termoli ved kysten til Vinchiaturo i Appeninene. De allierte landstridskrafter har stadig god støtte av det allierte flyvåpenet som opererer bak fiendens linjer. Igår ble Termi, 70 km nord for Roma, bombet av amerikanske flygjende festninger, tilsluttet med skiftevis tønner i forskjellige byer, knutepunkter på hovedjernbanelinjen og veier og forsyningelinjer nord for Capua angrepet av allierte bombefly inntatt. Ingen allierte fly gikk tapt i disse operasjoner, mens 8 fiendelige ble skutt ned. Lette britiske kystfartøy i Adriaterhavet ble bokskutt av tyske fly, ingen skade ble voldt og ingen mennesker ble såret. Mellom Elba og det italienske fastland sonket britiske lette kystfartøy i Adriaterhavet. - En tidligere italiensk utenrikssminister, grev Sforza, er kommet til Algier etter å ha vært til konferanser med Churchill og Eden. - I Jugoslavia har friskarenen drevet tyskerne ut av Kotor og tilbaketil kystbyen. I Midt-Bosnia har de ødelagt industrielle bedrifter og brutt samfordselslinjer. 36 lokomotiver og 160 jernbanevogn er ødelagt.

Ostfronten. De russiske arméer har hatt ny framgang, og har utvidet sine bruhoder på Dnepr's vestbredd i Kiev- og Kramatorsk. De har også tatt tross for forbiflyt tysk motstand. Det raserer dobbelt med kamp i disse avsnitt, i Kiev-kjempset til dels allerede igjenfor tross ytreforsvarelinje. Dagens russiske kommunike melder en russisk avdeling som var i kamp med store fiendtlige styrker, og har drept 5000 tyske. Ved Nedre Dnepr har russiske avdelinger rykket sydover fra Saporosje, fram mellom 5 og 10 km. - I Melitopol raser det fra den høftige kampen og russene har drevet 26 tyske motangrep tilbake. En amerikansk korrespondent fra dette frontavsnittet skriver om kampen om Melitopol at den nå er kommet inn i den fase at den kan sammenlignes med kampen om Stalingrad. - Langt syd har russiske avskjæret jernbaneinnsjonen mellom Melitopol og Krim på to steder. Tyskerne på Krim har nå bare en ensportet jernbane over Perekopnesset som rettrettet mulighet.

Konferansen i Moskva. Den britiske og den russiske presse behandlet i dag også den kommende konferansen i Moskva. Den tyrkiske krigskesting hadde denne kommentar: "Konferansen trer sammen under gunstige omstendigheter. Alle som vårdsetter freden håper på et godt resultat." Den amerikanske kommentatoren "Liberator" skriver i forbindelse med konferansen at det nå ikke lenger kan være nødvendig å drøfte om man kan vinne krigens og hvordan man kan gjøre det, men utelukkende hvordan man skal gjøre det slik at det skjer på den kortest mulige tid. Tyskerne har enda ikke kommet inn i den fase at den kan sammenlignes med kampen om Stalingrad. - Longer syd har russiske avskjæret jernbaneinnsjonen mellom Melitopol og Krim på to steder. Tyskerne på Krim har nå bare en ensportet jernbane over Perekopnesset som rettrettet mulighet.

Flyangrep. Amerikanske flygjende festninger angrep Schweinfurt i Bayern i dagstids torsdag. 60 flygjende festningsfly og 2 eskorterende jagerfly gikk tapt. I Schweinfurt liggende 3 av Tysklands største kulegjergfabrikker, som tilsammen produserer halvparten av landets kulegjeg. Flygjeg som er kommet tilbake melder at angrepet ble møtt av den sterkste samling jagerfly som noengang er sett inn mot de flygjende festningsflyene. 104 tyske jagerfly ble med sikkerhet skutt ned, og antageligvis ytterligere 45. - Noen få tyske fly viste sig over England inntatt og kastet en del bomber.

TERRORBØLGE MOT UNIVERSITETET. (Oslo) Fredag morgen foretok norsk statspolititi en rekke arrestasjoner blandt universitetsfolk. Det meddeles at blandt dem som ble arrestert var professorene Hjalmar Schjeldrup, Strøm, C.J. Arholm, Anctola Huhtz, Bjørn Røn, Hassel, Sverre Steen, Elling Skard, univ. stip. Johs. Andonius og docent Johan Schreiner. Professor Magnus Olsen, som er 65 år og syklig, ble arrestert, men er sluppet ut igjen. Bortsett fra professor Oscar Albert Johnsen, som er tømmelig tyllsom, og alle lærerkrafter i historie arrestert, slik at man ikke regner med at det ikke kan holdes eksamen i dette fag til høsten. En hel del studenter, funksjonærer og kandidater er også arrestert. De arresterte er ført til Brevvoe. Professorane og studentene har fått ressursforbud fra Oslo.

MEDISINALDIREKTØR ØSTREM har mottatt følgende brev fra høy. distriktslege Solberg i Drøbak. Brevet trenger ingen kommentarer. Det følger følgende: Etter en lang siktet ønsket om adgang til å få brannavinskort. Da sådanne levertes ut meldte vi os ikke, min hustru og jeg. Vi har ikke pleiet å myte alkoholholdige drikke uten en sjeldengang. Dessutan tanktu jeg den gang til vi jeg ha kort senere, så blir det å få. Men lensmannen opplyser nu at der må attest fra dpt. m.

Som enno - i navnet - prakt. Taage kunde jeg skaffe mig i all fall litt; men ikke denne veg. Saken er, at min hustru, 79 år og jeg 82 år i det siste plages av svært svært svært etter dørlige meldinger fra øst. En farlig fra før har vært meg at en drøm om aftunen er hjelpe mot bekymringer. Jeg har ikke fordringer om noen spesiell sort. Almindelige varer gleder seg.

Hall og Søn.

M. Solberg (sign.) Høy. distriktslege

KRIGSFORSBRYTERNES RETTFERDIGE STRAFF. UTDRAV AV C.J. HAMBROS BOK "HOW TO WIN THE PEACE".

De totalitære staters lære og praktiske virksomhet nødvendig gjør innførelsen av en ny strafferett blant nasjonene for å beskytte dem mot farer og trusler som knapt eksisterte før senten år siden. Det er særlig tre kategorier av forbrytelser og tre grupper av potensielle forbrytere den må omfatte.

Til den første kategorien må regnes slike forbrytelser som ble behandlet i Versaillesfredens artikler 228-230. Disse omhandler de forbrytelser som ble begått under forrige verdenskrig. Deres gyldighet var imidlertid helt ensidig, og heri blir det i fremtiden skje en forandring, slik at anvendelsen av straffebestemmelser blir almen og ikke bare et privilegium for de seirende makter. Formuleringen må også bli en annen. Flertallet av de forbrytelser som siden september 1939 er begått av angriperne, er nemlig ikke blitt under selve krigsføringen, men med kalt blod etter at kampene var opphørt.

I visse land har forbryterne fremfor alt vært tyske siviltjenestemenn: Gestapomen, riksommisærerne og forvaltningsorganisasjonene som er kommet til de okkuperte land for å innføye skrek i andre land som Russland, Jugoslavia og Frankrike synes de militære befallingsmenn å være post etc. ansaks hellige, idet man gikk ut fra at de opprørte som deres privilegier forutsatte. Nå er det ikke lengre mulig å opprettholde legenden om dat opphøyede diplomati. De totalitære lands konsulater, legasjoner og ambassader er blitt en skole i intriger, spionasje og mord. De overfalt land er altfor sent blitt på det røpe med dette. De totalitære staters diplomater har mistet all evne til å skille ikke bare mellom rett og urett, men også mellom det som er passende og ikke passende.

De siste års politiske erfaringer har vist at ingen nasjon som har interesse av sin egen sikkerhet og fred, lenger kan anerkjenne prinsippet om absolutt immunitet for diplomater og konsuler. De selv, deres bagasje, post etc. ansaks hellige, idet man gikk ut fra at de opprørte som deres privilegier forutsatte. Nå er det ikke lengre mulig å opprettholde legenden om dat opphøyede diplomati. De totalitære lands konsulater, legasjoner og ambassader er blitt en skole i intriger, spionasje og mord. De overfalt land er altfor sent blitt på det røpe med dette. De totalitære staters diplomater har mistet all evne til å skille ikke bare mellom rett og urett, men også mellom det som er passende og ikke passende.

Den tyske flyveattasjen i Oslo tok likeom andre i Norge akkrediterede tyske legasjons- og konsulattjenestemenn aktiv del i det umulige angrepet på Norge. I sin med diplomaten skilt utstyrte bil kjørte han i spissen for en motorisert styrke som forsøkte å ta kongen og regjeringen til fange. Hvilket forvirret syn han hadde på norske (og diplomatiske) begreper, fremgikk da han ble truffet av en kule og ropte: "Men det er jo mord!"

For å beskytte statene såvelsom de legitime diplomatiske representanter er det nødvendig å innføre regler for dat internasjonale spill, som ikke ustraffet kan brytes. Det nåværende system, som innebefatter at forbryterne av forbrytelser kastes i fengsel, mens anstifterne og organisatørene går fri, er opprinnende for enhver rettsbevissthet og i strid med grunnreglene for all strafferett. Ingen stat bør lenger behøve å finne seg i at morderen er utilnødiglig sannsikt han betrer legasjonens område, at opplagte beviser ikke kan nås av lovens arm når de er smuglet inn i konsulat. På den annen side ville det ikke være forenlig med grunnsetningene for internasjonale forbindelser og ikke til gagn for idden om en fred i samarbeide hvis vedkommende lands ordinære domstoler ble inndratt i en slik konflikt. En mellomfolkelig domstol må være det rette forum for klager av en slik art.

Artiklene 228 og 229 i Versaillesavtalet ble neppe anvendt i praktis. Vedkommende artikler i den fremtidige preliminære fredsaftalen, må formuleres på en slik måte og med en slik bistand av jurister at de umiddelbart kan settes i verk. Det finnes intet håp om å kunne høyne den politiske moral og forbedre almenhetens tenkesett i etterkrigsverdenen, hvis hundre av de verste overtredere av folkeretten skal få fortsette sin karriere uten å stilles for retten. Dette ville bety en farlig krenkelse av de millioner undertryktes rettsinstinkt. Problemet om hvordan man skal oppnå forsoning etter krigen diskuteres ofte, som om det viktigste var å få i stand forsoning med tyskerne etter en alliert seier. Dette er en merkelig misforståelse. Den vesentligste forsoningsoppgave blir å håndheve freden slik at man oppnår forsoning med de misundede folk. Det er ikke forbryteren som trenger kjaerlig behandling, men hans offer . . .

Den 13. januar 1942 undertegnet den belgiske, greske, jugoslaviske, Luxembourgiske, nederlandske, norske, polske og tsjekkoslovakiske regjeringer samt den franske nasjonalkomite en erklæring hvor de brønner merket tyskernes terror i de okkuperte land og oppstilte avstraffen av de skyldige som et av sine vesentligste krigsmål. "De skyldige og ansvarlige skal uansett nasjonalitet oppsøkes, overleveres til rettfærdigheten og dømmes. De avgjorte dommer skal fullbyrdes." Ledende russere er kommet med uttalelser av samme innhold.

Til de domstoler som kommer til å behandle disse forbrytelser som er begått under krigen, skal tilhøre overgangstiden. De blir ikke faste domstoler, men de skal fullbyrde sitt moralske og humanitære sørger arbeide i årene mellom den provisoriske fred eller våpenstilstanden og den endelige fredskonferansen.

Til neste kategori av forbrytelser blir henføres krenkeler av et

lands lover og forfatning eller forbrytelser mot dets sikkerhet og lovlige interesser, som er begått av et annet lands diplomatiske og konsulære representanter, enten de bor i vedkommende land eller ikke.

De siste års politiske erfaringer har vist at ingen nasjon som har

interesse av sin egen sikkerhet og fred, lenger kan anerkjenne prinsippet om absolutt immunitet for diplomater og konsuler. De selv, deres bagasje, post etc. ansaks hellige, idet man gikk ut fra at de opprørte som deres privilegier forutsatte. Nå er det ikke lengre mulig å opprettholde legenden om dat opphøyede diplomati. De totalitære lands konsulater, legasjoner og ambassader er blitt en skole i intriger, spionasje og mord. De overfalt land er altfor sent blitt på det røpe med dette. De totalitære staters diplomater har mistet all evne til å skille ikke bare mellom rett og urett, men også mellom det som er passende og ikke passende.

De siste års politiske erfaringer har vist at ingen nasjon som har

interesse av sin egen sikkerhet og fred, lenger kan anerkjenne prinsippet om absolutt immunitet for diplomater og konsuler. De selv, deres bagasje, post etc. ansaks hellige, idet man gikk ut fra at de opprørte som deres privilegier forutsatte. Nå er det ikke lengre mulig å opprettholde legenden om dat opphøyede diplomati. De totalitære lands konsulater, legasjoner og ambassader er blitt en skole i intriger, spionasje og mord. De overfalt land er altfor sent blitt på det røpe med dette. De totalitære staters diplomater har mistet all evne til å skille ikke bare mellom rett og urett, men også mellom det som er passende og ikke passende.

De siste års politiske erfaringer har vist at ingen nasjon som har

interesse av sin egen sikkerhet og fred, lenger kan anerkjenne prinsippet om absolutt immunitet for diplomater og konsuler. De selv, deres bagasje, post etc. ansaks hellige, idet man gikk ut fra at de opprørte som deres privilegier forutsatte. Nå er det ikke lengre mulig å opprettholde legenden om dat opphøyede diplomati. De totalitære lands konsulater, legasjoner og ambassader er blitt en skole i intriger, spionasje og mord. De overfalt land er altfor sent blitt på det røpe med dette. De totalitære staters diplomater har mistet all evne til å skille ikke bare mellom rett og urett, men også mellom det som er passende og ikke passende.

De siste års politiske erfaringer har vist at ingen nasjon som har

interesse av sin egen sikkerhet og fred, lenger kan anerkjenne prinsippet om absolutt immunitet for diplomater og konsuler. De selv, deres bagasje, post etc. ansaks hellige, idet man gikk ut fra at de opprørte som deres privilegier forutsatte. Nå er det ikke lengre mulig å opprettholde legenden om dat opphøyede diplomati. De totalitære lands konsulater, legasjoner og ambassader er blitt en skole i intriger, spionasje og mord. De overfalt land er altfor sent blitt på det røpe med dette. De totalitære staters diplomater har mistet all evne til å skille ikke bare mellom rett og urett, men også mellom det som er passende og ikke passende.

De siste års politiske erfaringer har vist at ingen nasjon som har

interesse av sin egen sikkerhet og fred, lenger kan anerkjenne prinsippet om absolutt immunitet for diplomater og konsuler. De selv, deres bagasje, post etc. ansaks hellige, idet man gikk ut fra at de opprørte som deres privilegier forutsatte. Nå er det ikke lengre mulig å opprettholde legenden om dat opphøyede diplomati. De totalitære lands konsulater, legasjoner og ambassader er blitt en skole i intriger, spionasje og mord. De overfalt land er altfor sent blitt på det røpe med dette. De totalitære staters diplomater har mistet all evne til å skille ikke bare mellom rett og urett, men også mellom det som er passende og ikke passende.

De siste års politiske erfaringer har vist at ingen nasjon som har

interesse av sin egen sikkerhet og fred, lenger kan anerkjenne prinsippet om absolutt immunitet for diplomater og konsuler. De selv, deres bagasje, post etc. ansaks hellige, idet man gikk ut fra at de opprørte som deres privilegier forutsatte. Nå er det ikke lengre mulig å opprettholde legenden om dat opphøyede diplomati. De totalitære lands konsulater, legasjoner og ambassader er blitt en skole i intriger, spionasje og mord. De overfalt land er altfor sent blitt på det røpe med dette. De totalitære staters diplomater har mistet all evne til å skille ikke bare mellom rett og urett, men også mellom det som er passende og ikke passende.

De siste års politiske erfaringer har vist at ingen nasjon som har

interesse av sin egen sikkerhet og fred, lenger kan anerkjenne prinsippet om absolutt immunitet for diplomater og konsuler. De selv, deres bagasje, post etc. ansaks hellige, idet man gikk ut fra at de opprørte som deres privilegier forutsatte. Nå er det ikke lengre mulig å opprettholde legenden om dat opphøyede diplomati. De totalitære lands konsulater, legasjoner og ambassader er blitt en skole i intriger, spionasje og mord. De overfalt land er altfor sent blitt på det røpe med dette. De totalitære staters diplomater har mistet all evne til å skille ikke bare mellom rett og urett, men også mellom det som er passende og ikke passende.

De siste års politiske erfaringer har vist at ingen nasjon som har

interesse av sin egen sikkerhet og fred, lenger kan anerkjenne prinsippet om absolutt immunitet for diplomater og konsuler. De selv, deres bagasje, post etc. ansaks hellige, idet man gikk ut fra at de opprørte som deres privilegier forutsatte. Nå er det ikke lengre mulig å opprettholde legenden om dat opphøyede diplomati. De totalitære lands konsulater, legasjoner og ambassader er blitt en skole i intriger, spionasje og mord. De overfalt land er altfor sent blitt på det røpe med dette. De totalitære staters diplomater har mistet all evne til å skille ikke bare mellom rett og urett, men også mellom det som er passende og ikke passende.

De siste års politiske erfaringer har vist at ingen nasjon som har

LONDON - RADIO

UTENRØRSKRONI KK ved dr. Arne Ordning

Den militære utvikling på østfronten i sommer og i høst har vist at tykkernes defensive taktikk ikke har ført fram. Tyskerne stolte på at de kunne befeste Dnjeprlinjen så kraftig at en videre russisk fremrykning ville bli umuliggjort. Men i stedet fikk de oppleve at Dnjepr ikke var sterk nok til å stanse russene. Landet vestenfor Dnjepr er et sletteland med få og små elver, som er vel egnet til bevegelig krigføring både sommer og vinter. Det er derfor av vesentlig betydning for tyskerne å få demmet opp for videre russisk fremgang. Den tekniske utvikling har medført at man i en moderne krig ikke kan sette sin lit til naturlige forsvarslinjer, tallfå ikke når det gjelder deres evne til å stanse en offensiv som først er kommet vel i gang. Det betyr at tyskerne blir tvunget til å gå over på motoffensiven, de blir nødt til å forsøke å omgå de russiske armene eller tvinge dem til omgruppering for derved å stoppe framrykkningen. I de siste dager er det da også kommet rapporter som ty-

der på at tyskerne enda en gang vil forsøke seg med en motoffensiv i stor stil. De sender atskilige troppestyrker til de baltiske land og har formodentlig til hensikt å gå til angrep i nord. De regner med at russerne for å møte denne fare, må lotte trykket i sør. Tegnetisk sett finns det også andre muligheter; men det er ytterst tvilsomt om tyskerne kan skaffe seg nok reserver til å kunne sette dem ut i livet. I det store og hele sier det seg jo også at utviklingen i Russland avhenger av begivenhetene på de øvre frontavsnitt.

I Italia rykker de allierte videre nordover etter harde kamper i vanskelige terrängforhold og dårlig vær. Den 5te armé er gått over Volturno og har oppnådd kontakt med de britiske styrker som gikk i land like nord for utløpet av denne elv. På den 5te armés høyre fløy har amerikanerne inntatt flere viktige høyder nord for Capua.

Fra dette sted u'går det to viktige veier mot nord. Den ene, nærmest kysten, er den gamle Via Appia; den andre går lengre inn i Tardet. Tyskerne har rukket å sette seg godt fast på høyde med ved disse veiene, og det vil ta tid å få ryddet dom.

I det midtre av landet ryrker den 8de armé fram langs en annen viktig vei som fører over Appenninene. De har inntatt flere viktig skirkjøp punkter, blant andre byen Vinchiaturo som åpner veien til nøkkelstillingen Isernia; og hvis denne faller, er det farø for at tyskerne ved Nordsiden av Voltumna vil bli omgått, slik at de kan bli tvunget til å trekke seg tilbake. En videre framrykking kan føre til at tyskerne også oppgi Roma før ikke å komme i den samme situasjon her.

Langsmed Adriaterhavskysten foregår framrykkningen langsommere, idet den 8de armé blir sinket av en mengde småelver.

Over hele fronten har de allierede fullstendig herredømme i luften. Badglo-regjeringen har erklært Tyskland krig. Derved er det nonstatlig etendomslig folkerettlig situasjon. Italia blir anerkjent

oppstatt en øyenvillig folkerettlig situasjon. Italia blir dækkjent av de allierte som såkalte medkrigførende. Men - som det uttrykkelig pekes ut av Times - derved endres intet i våpenstillsstandsbehandlingene. Italias forhåpninger om fremtiden vil avhenge av den aktive innsats landet kan yte. England, USA og Sovjet samvædet har i fellesskap godtatt Italias nye stilling; men på den annen side fins det også noen som er mindre tilfreds med den endring som har funnet sted. Dette gjelder bl. a. de jugoslaviske friskarer. Italias krigserklæring har derved også fått en

politisk side. Morgens og Badoglios erklæringer stiller offiserskorpset, politiet og det vepnede gendarmeri til de alliertes forføyning. Det er ingen grunn til å tvile på Badoglios oppriktighet, og det er også klart at store deler av det italienske folk ønsker å gå med i krigen mot Tyskland. Men regjeringen er foreløpig en ren militærregjering; og det er nettopp kommet meldinger fra Jugoslavia om at de italienske militære deltok i grusomhetene mot befolkningen under okupasjonen. Det opplyses imidlertid i Underhuset at disse anklager vil bli undersøkt, og at det vil bli tatt forholdsregler mot de ansvarlige derom anklagene viser seg.

å medføre riktighet. For øvrig blir det understreket at de to generaler som særlig har vært nevnt, ikke tilhører kretsene om den nye regjeringen.

Badgjøle bobuder en ny demokratisk regjering. I midlertid er stemningen i Sør-Italia ikke klart antifascistisk, men snarere indiferent, idet heller ikke fascistene hadde særlig stor tilslutning der. Også militært er søritalienerne mindre verdifulle. Men i Nord-Italia var det vokset fram en sterk illegal antifascistisk bevegelse; mens på den annen side fascistene også rekrutterte sine elementer herfra. Det er ikkevel høvet over tvil at det både før og etter Mussolini var en kraftig demokratisk folkebevogtelse i Nord-Italia, som særlig omfattet sivilbefolkingen, men dels også troppene. Etterrotningene fra disse deler av landet er sparsomme nå, men motstanden mot tyskerne vedvarer, og den såkalte "republikansk-fascistiske regjering" har ikke klart å vinne noen tilslutning. Den forsøker uten hell å spille på strenger fra fascismens første år og er falt tilbake på demagogi av aller laveste art. Mussolini er trådt helt i bakgrunnen. Det sies at han er syk og ute av stand til å arbeide.

Kesselring har oppgitt å få noen hjelp av de regulære italienske tropper og utdanner i stedet "frivillige" avdelinger. Allting tyder på en nervøs opphisselse hos tyskerne i Italia. Terroren skjerpes for hver dag, men det øker samtidig befolkningens hat til tyskerne.

Problemet for de allierte var hvordan de skulle forholde seg til friskarene i Jugoslavia og Hellas. Situasjonen har avklaret seg betraktelig etter at italienerne ved Trieste og langs Dalmatiakysten er gått over til jugoslaverne. Da italienerne okkuperte det slovenske området, var motsetningen mellom dem og befolkningen meget sterkt. For tiden pågår det omfattende kamper der også italienerne - ledet av general Tito - deltar på befolkningens side. Det ser ut til at man i Tito har å regne med en militær faktor av betydning, og den hjelpe han yter jugoslaverne vil selvsagt bli ganske avgjørende for det frontlige forholdet mellom Jugoslavia og Italia.

Forholdet mellom Hellas og Italia byr på mange problemer. Helt siden italienernes imperialisme i det 19de århundre, diktert av deres "hellige egoisme", har det vært mange rivninger mellom de to land. Etter forrige krig fikk Italia Rhodos og Dodekanesene av Tyrkia; men innbyggerne var greske. Mussolini skjørpet motsetningene ytterligere. Italias overfall på Hellas i 1940 blir nok ikke så fort glemt av grotkornen. Fra ansvarlig grotk hold er det blitt brukt så krasse ord som

at den italienske imperialisme har ødelagt det gode naboforhold for beständig. Forstøpig nøyser en seg med å oppskyte alle politiske problemer til etter krigen. Det er imidlertid klart at Italias stilling bare kan bedres såfremt det yter en virkelig innsats i krigen mot Tyskland.

① NEVN ALDRI NAVN !

Vi er et folk i krig for livet uavslatelig. Men ennå har vi ikke erfaring nok. Vi går for blåøyet i kampen mot våre motstandere. Vi undervurderer dem. Vi erkjenner, ikke at de bruker alle midler, at de har spioner alle vegne, at angivere er på ferde over alt. Vi står der. I solskaper, på tog, på trikker, på gater. Verst av alt: det nevnes nøy!

Det kommer en parole. I det sus av snakk som bølger rundt den, hvirvles navnene inn. Neitopp nå sladres og snakkes det uendelig rundt en parole. Hensynsløst og uansvarlig nevnes navn - de gale navn. La oss være tause. Verg dem som går i bresjon. Gjett ikke på hvem de er. Gjør Dem ikke til indirekte angiver og hjelper for våre fiender. Utsett ikke andre for fare. Blink ikke ut noen.

NEVN ALDR! NAVN!

LONDON - RADIO

NYE PAROLER.

Vi er blitt tilsendt en oversikt fra kulturfronten med noen nye paroler. Det heter her at følgende forlag er boykottet, slik at ingen skal kjøpe bøker som er markert med firmas navn - unntatt om bokenes innhold og emne ser behintet ut:

Blix Forlag, Kampan Forlag, Centralforlaget, Gunnar Steinersens Forlag, J. M. Steinersens Forlag, Viking Forlag, Segelcke Hirsch Forlag og Amos Forlag.

Gylendal Norsk Forlag er nazistisk ledet, og nye bøker fra Gylendal er derfor boykottet. Eldre litteratur, klassikere og skolebøker fra Gylendal er derimot ikke boykottet. Nazisten Lars Hansens samlede verk er fra Gylendal og vedrører en enkelt stat eller en mindre gruppe av stater og overslates til regionale fraksjoner av de nærmest interesserte stater, slik at en ikke får en gjentagelse av forholdene i det gavle folkeforbund, der f. eks. representanter for Bolivia var med og avgjorde det kroatiske spørsmål. Det som tilskrives er en absolutt sakkyndighet for avgjørelser i hvert enkelt tilfelle. En merker at det er en viss konformitet mellom de amerikanske og engelske forlag.

Den Churchill vil ikke imitare seg på å dabattere detaljspørsmål, idet han hevder at flere oppfatninger først må få anledning til å gjøres hørt.

H. Aschehoug & Co.s Forlag fikk i sommer en nazistisk konsulent som etter oppdrag fra Kulturdépartementet skal kontrollere forlagets bøker. Derved er Aschehougs nye bøker boykottet. Eldre litteratur og skolebøker fra Aschehoug er ikke boykottet.

Som man ser er derved en stor del av de bøker som er tilslags hos bokhandlerne boykottet, og vi anbefaler at man ikke undersøker hvilket forlag boken er utsendt fra før man går til innkjøp.

For teater og film gjelder det at Nationaltheatret, Det norske teatret og Trøndelag teater nå som før er boykottet. Disse tre teatre har NS-sjefer. Boykotten er helt gjennomført; for Nationaltheatrets vedkommende i over to år. Dette er en bedrift av publikum. Ved de andre teatrene i Oslo har publikum demonstrert mot tendenser til innblanding. Hilda Fredriksens gjestespill i Høgda Gabler på Det nye teater ble oppgitt på grunn av truselen om boykott av denne forestillingen.

Gode norske skuespillere unngår offentlige opplesninger og sørger for forbudet for tyskerne om å ha noen vugge med dem.

Det er imidlertid forferdelig å konstatere i hvilken utstrekning forbudet overtrives, fortsetter avisens redaktør, og om man ikke lar seg avskrikke av de høye straffer så man gripe til en håndfuld forholdsregler.

Den tyske avisen gir deretter noen eksempler på hvordan man ikke bør oppføre seg mot krigsfanger, og skriver at det er absolutt forkastelig og sårende for sund tysk nasjonalfølelse om en tysk kvinne visker til krigsfanger når de går forbi, eller rett ut kaster slengkross til dem.

Vi skal senere redigere for situasjonen på musikkfronten.

BLANT DE TYSKE SOLDATER i Oslo sirkulerer for tiden en trykt plakat avfattet på tysk. Den inneholder fotografiene av tre kvinner og en liten gutt, og teksten forteller hvorledes disse personene umulig fra bombingen av Nürnberg, kom inn på Hitler-området ved Berchtesgaden og ble skutt av SS-ytakten. Plakaten slutter med et flammende opprop til det tyske folk om å kritisere også partipimpene, avkaste Hitlerregimet og få slutt på krigen!

SVENSK PASSASJERFLY MEDSKUTT AV TYSK MILITÆRFLY. Det svenska aerotransports fly "Gripen" som fredag startet fra England, ble kl. 20.20 utenfor den svenska kyst angrepet av et ukjent militærfly. Angrepet varte i ti minutter, og den ene vingen ble sett i brann. Kurson ble straks satt mot den svenska kyst igjen. Ikke lenge etter stoppet den ene motoren, og deretter også den andre, og "Gripen" ble gjort nærværdyktig. Den kjørte rett i fjellveggen. Det var 11 passasjerer ombord, hvorav seks russere. 10 av dem omkom, mens en - en svensk - ble reddet. Likest ble en av flyets fire manns store besetning reddet. Det var ingen nordmann ombord i flyet.

3000 KG. gulerøtter var forleden dag underveis inn til garthenhallen i Oslo. På en av innfartsveiene til Oslo ble bilen imidlertid stanset av tyske vaktposter som ga ordre om at den skulle kjøres til bryggen. En soldat ble påsatt i bilen for å passe at ordren ble overholdt. Gulerøttene ble lastet ombord i en tysk båt.

SABOTASJEHANDLINGENE I DANMARK fortsetter. Vi har notatt en interessant oppgave over hvorledes det danske folk stiller seg til sabotasjehandlingene. I følge denne oppgaven er 99 prosent av det danske folk for alliert selv. 70 prosent er for sabotasje, 29 prosent stiller seg morenøytrale, og av disse 29 er det 10 prosent som mener at det som kan vinnes ved sabotasje tapes på andre mäter.

En nedvirkende årsak til at sabotasjehandlings antall er økt, er at det danske folk er blitt mer og mer klar over at Danmark danner broen fra Norge til Tyskland. Jo mere denne broen gjøres usikker, jo mere uholdbar blir situasjonen for tyskerne, og jo mere nervøse blir de.

Det forkjemper attentater daglig. Sådette eksploderte forleden kveld en bombe utenfor et hotell i København. Natt til fredag fant det sted to nye sabotasjehandlinger, blant annet brant en fabrikk ned til grunnen.

YTTERLIGERE EN REKE STUDENTER er arrestert i de siste dager. Det meddeles at de studenter som er arrestert er tatt ut etter en liste som "kontorsjet". Kramer stilte opp tidlig i vår over studenter som burde straffes for sin holdning. Dette er forklaringen på at også flere kandidater som tok eksamen i vår er arrestert. Kramers liste omfattet 200 navn. Professor Steen ble løslatt torsdag.

Blant dem som har ivret mest for aksjonen mot Universitetet er professor Gudmund Schnitler og fylkesfører Rolf Holm. Bege er selvfølgelig medlem av NS.

Det melder videre i dag at alle studerende ved Universitetet som viser seg i grensene øst skal arresteres. I følge meldinger fra tyske overstiger tallt over arresterte studenter i hvert fall ikke 75.

REDAKTØR EIMAR SKAVLEN som i omrørt halvannet år har vært fange på Grini, ble løppt ut onsdag. Skavlen forlot stillingen som redaktør i Dagbladet etter 9. april 1940, og ble arrestert 1. april 1942.

REKTOR WAAGE ved Ullern skole har utgitt en ny lærebok i tysk for gymnasiet hvor det er referert en rekke taler av Hitler. Denne bok nektes lærerne i første omgang å undervise etter. Senere på rektor Waage elevene ikke kjøpte boken som kostet 12 kroner. Elevene nektes, men den 18. des. fikk de ultimatum om at hvis de ikke kjøpte boken ville de bli utvist; Ullern holdt魏ge en straffeprekon for elevene og fortalte at bok var den beste undervisningsbok i tysk man noengang hadde hatt i Norge. Elevene nektes imidlertid å kjøpe boken, og dofta har ført til at 26 av 32 elever innenfor ikke er utvist. 5 av elevene - som sympatiserer med NS - hadde kjøpt boken. Hør såvidt mørke, hadde kjøpt den, skyldes det at NS-elevne i distriktskolen overført til Ullern skole under rektor Waage.

JERNBANEVAKTEN. Politimesteren i Arendal har sendt lensmannene i distriktsretningslinjer for uttak til borgervakt ved jernbanelinjer m.v. Det heter her at man fortinsvis skal ta fører og infoteknuelle. Ellers skal det gåss fram etter skjønn, idet det i første rekke skal tas hensyn til virkommendus politiske innstilling: "jøssing, intellektuell eller velstående". Det fremgår av politimesterens skriv at det er de samme folk som skal holde vakt fra nå av og fremover, og de skal alltid plaseres på samme sted, slik at man vet hvem som er ansvarlig med sitt liv for hvert brovokningssted.

NYHETER FRA LONDON TORSDAG KL. 18.30 :

FLYANGREP. Britiske bombefly angrep i går Leipzig og andre, naboland. Moskuitofly bombet Berlin og en del steder i Vest-Tyskland. 17 fly savnes fra disse toktene. En stor styrke flygende festningsgrupper angrep en rekke flyplasser i Nederland. Andre fly ble slått ned over jernbaneknutepunkter i Nord-Frankrike. Under disse operasjoner ble 20 tyske fly skutt ned, 3 av norske jagere. 8 bombefly og 2 britiske jagere gikk tapt. I går ble skipsværfører utenfor den hollandske kyst rammet. Svenske aviser beretter om store skader etter flyangrepet mot Hannover. En del tyske fly flyttet over Østkysten av England i dag, noen få hadde fram til Stor-London. Skeden var liten.

BETR. BRITISCHE ADMIRALITET melder at lotte-norske sjøstridskrofter tömde og sunkte to mindre tysk-handelsskip utenfor den norske skjærgård tirsdag natt, og skadet en tysk torpedobåt 112 km nord for Bergen. Lottebritiske enheter skjøt ned et Focke-Wulf 190 i same farvann. Alle britiske og norske fly er vendt tilbake til sine baser i god behold.

SØRFONTEIN. Den 5. oktober har hatt ny framgang nord for Volturno til tross for at de blir hindret av de mange kanoner og diller. Tyskerne har sendt forsterkningsgrupper på to divisjoner fra Nord-Italia, og det ventes at de vil gå til en bredt anlegg motoffensiv fra høydedraget ved Massico, 16 km lengre nord.

Fra den 8. oktober front blir det meldt om fortsatt patruljevernsskøtet.

Allierte fly har bombet kanalstillingen, lastebiler og jernbane-knutepunktet i Mitt-Italia og tre flyplasser nord for Roma. I går natt ble Gesta på jernbanen mellom Roma og Napoli angrepet.

For annen gang har fly i Italiabombardert hovedjernbanen i Jugoslavia til Hellas. Denne gang ble NIS i Sør-Serbia hjemskjøkt, og skadet var alvorlig. Det er første gang NIS er angrepet.

Jugoslaviske styrker har ødelagt tre jernbanelinjer i det midtre Bosnien og ødelagt fire tog. Videre har de avskåret jernbanelinjen mellom Zagreb og Beograd i Kroatia, og satt ut av spillet 250 tankvogns med bensin. Heftige kamper pågår i Dalmatia, Montenegro og Mitt-Bosnien. De tyske styrker har 1100 store tap. I går ble det meldt at jugoslaviske styrker har slått tilbake et tysk forsök på å landsette tropper på Syvene utenfor den dalmatiske kyst.

BRITISK fly har igjen rømt natt- og degangrep mot tysk havne-anlegg og flyplasser på Kos, Melos og Syros.

EN OFFISIELL tysk erklæring sier nå at det er tyske soldater som har begått kunsttyveriene i Italia. Det er overraskende at disse typene har kunnet plukke ut de verdifulleste skattene og orde med finnpakning og forsendelse til Tyskland, noe som ellers bare fåfolk er i stand til.

ØSTFRONTEIN. Russene har hatt ny framgang på vestsiden av Dnjestr og sørvest for Krementsjuk. I går ble det meldt at russene hadde inntatt Pjatikhatki, ca. 100 km vest for Dnjepropetrovsk. Dagens kommunikasjoner omfatter at landsbyen Sjoljajevodje lengre sør er inntatt, og russene står nå bare 40 km fra det viktige jernbaneknutepunktet Krivoi Rog. Tyske tropper er trukket sammen i dette området i all hast, og den tyske motstand blir stadig mere hårdnakket. Det opplyses således at en landsby i øst for Krementsjuk har skiftet ejer seks ganger, og at russene sist døgn har avvist 28 tyske motangrep. Tyskerne måtte etterlate seg store mengder materiell da russene brøt igjennom dores linjer. 15 tog med korn og andre matvarer ble tatt, og mange ammunisjonsdepoter erobret.

Ved Kiev er nye heftige tyske motangrep vist tilbake. Russene står 8 km fra byens nordlige utkanten.

Heftige kamper raserer i området ved Reitsjitsa, 40 km vest for Gomel, der russene gikk til angrep i går.

I Melitopol utkjempes forbikrode gatekamper. Tyskerne har kastet inn flere motoriserte bataljoner for å reddet rettveien fra Krim. Virke reservertropper blir kommandert til angrep såsnart de ankommer til kampene.

Times korrespondent ved fronten skriver i dag at russenes hurtige gjennombrudd ved Krementsjuk på tilskrivtes deres driftige taktilitet. De tok chansen på et tysk flankeangrep; men overrasketesomment gjorde seg gjeldende, og russene klarte å rive opp hele det tyske system i et stort område som var forsvar av uthvilt tropper. Det ble derved tatt flere fanger enn ved noen anledning under den pågående offensiven. Tyskerne ikke heller ikke tilstilte omfattende ødeleggelse som de ellers har prostert.

Fra tremaktskonferansen melder en britisk målsmann i dag at det hersker hel enighet mellom utenriksministrane om programmet. Mange betydningsfulle avgjørelser vil bli truffet samtidig som det legges grunnlag for nye drøftelser. Den militære side av forhandlinger består i utforming av planene for den kommende offensiven. Times skriver i dag at vestmaktene neppe kan disponere nok folk og materiell for et direkte angrep på Tyskland før til neste år. Tribune de Genève skriver at tremaktskonferansen vil framskynde offensiven for å hindre at Europa bryter fullständig sammen. Den utvikling som tyskerne har inngått fører med seg at gamle historiske grenser blir utvisket og at overstatelige kulturelle verdier ødelegges. Russene vil at vestmaktene skal slå til så snart som mulig, selvom den nærmeste tingen til stand utviser at de er beredt grunnen for verdensrevolusjonen. Dette viser at de helt har forlatt de gamle teorier om å skape kaos i landene.

8. OKT. 1943

Ekspl. 124

ONSDAG 27 OKTOBER 1943

Arg. 1943

LONDON - RADIO.

TYSK LUFTNANT FANT "SANNHETEN OM KRIGEN".

En tysk luftnant som nøkot å skyte 40 forsvarsfløsa, tilfange 124 russere ble degradert og ført til koncentrationsleir. De uhyggelige opplevelser han fikk være med på innen han visste ikke klare å flykte over til Sverige skildrar han.

I alle dager holdt jeg ut dette livet. Hver dag pryl, 150 gram tørt brød og 3/4 liter kakauppa. Så ble jeg med 41,2 graders feber sykdomt.

På meget kort tid mistet jeg ca. 20 kg. Medisin eller noen andre midler mot sunnfieber fantes ikke. Tre uker senere ble jeg utskrevet som arbeidsdyktig igjen, men jeg var stadig meget svak. At jeg allerede den følgende dag falt sammen under arbeidet var ikke så underlig. Med knyttevesslag og pryl fikk man meg etter på benene, og med største anstrengelse klarte jeg å komme gjennom dagen.

Neste dag meldte jeg meg på ny som syk, og fikk nå på grunn av "lathet" 14 dagers mørk arrest. Her hadde jeg det i det minste litt rolig. Kosten besto av vann og brød. Da jeg etter 14 dager etter kom ut i degratlyset ble bygningene helt blantet. Ned ropet "Din hund, som forsøker å simulere" fikk jeg et slag av en geværkulje så jeg sank sammen bevisstløs. I tillegg til dette ble jeg undersøkt av en leir, og sendt til fengselsasaretet i Papenburg. Det var meget sjeldent at fanger fra leiren ble sendt til dette asaretet. Det var som regel bare ved store operasjoner, eller når de døde ble ført dit til obduksjon. Etterhvert kom jeg meg litt, og så ned redsel den dag i møte da jeg skulle tilbake til leiren. Intet under at jeg også hadde med fluktplaner. Det fantes her i Esland cirka 16 koncentrasjonsleirer av samme type. Da lå i hesteskoform, og det var meget vanskelig å komme seg ut av dette belte. Ikke sjeldent klarte noen å finne veien ut. Som oftest løp flyktningene midt i armene på en SS-mann fra en nærliggende leir. Først ble de mishandlet av disse, så i den leir hvor de hørte hjemme, og ikke sjeldent på en slik brutal måte at de avgikk ved døden.

Jeg kom til Papenburg i begynnelsen av september 1942 etter flere ukers anstrengende transport sammen med ca. 100 andre fanger, alle tilsligende soldater. Vi ble tatt inn på jernbanestasjonen av SS-folk med maskinpistoler, pistolene og fremfor alt gummibatoner som vi i den tid som kom lært å kjenne grundig. Med slag og vondbrd, som "hunder, svine, landstrykkere, forbrytere" ble vi lenket sammen to og to, hvoretter vi ble lastet på ventende biler. Etter omrent en times transport kom vi fra til leiren. Denne besto av ca. 40 barakker, hver med et belegg på 150 mann. Leiren var omgitt av et plogtrådgjerde på mellom tre og fire meter. En av trådene var ladet med en elektrisk strøm på 1.500 volt. Hvert hjørne fantes et ca. 10 meter høyt tårn som var forsynt med mitraljøser, tynnadere og to vaktposter.

Efter at vi var befriid fra våre lenker ble vi alle prylt med kjettiner og gummibatoner. Noen av oss styrte til marken, men ble med slag tvunget til å reise seg igjen. De som allikevel ikke orket dette, måtte få flere slag, og måtte til slutt bæres inn i leiren.

Om morgenen fikk vi 150 gram tørt brød og kaffe, hvoretter samlingen skjedde utenfor barakkene. Jag laerte meg snart å avsky denne samlingen, for hver morgen og kveld måtte vi i timevis vente utenfor barakken uansett om det snedde eller regnet. Hver barakke ble regnet for seg, og behandlingen syntes å bero på hvorledes den tjenstgjorde SS-mann hadde sovet, hvilket i tilfelleliggjøring syntes å ha vært meget dårlig.

Efter at vi om morgenen den annen dag hadde fortatt vårt tørre brød og gjennomført oppstillingen, skjedde arbeidsinndelingen. Sammen med 300 mann ble jeg satt til å sortere poteter på en stor åpen plass. Hverken et tre eller et grønt gressstrå kunne man oppdage i dette øde landskap, bare sumper var langt øyet rek. Jeg tror ikke at Stirla med sine endeløse stepper kunne ha virket mere deprimerende på oss. Da befallingsmannen Kislins - der liktes de andre vaktmenn tilhørte SS-fant ikke store poteter i den kurv som jeg skulle sortere ut så sette poteter i, fikk jeg ikke slag av hans batong. Likedan gikk det for sin kamerat. Kislins hadde under den ti timer lange arbeidstid fullt opp å gjøre med å tukte oss. Da slagene ble utdelt, måtte vi bøye oss ned og lengre fingrene på fotspissen. Hvis vi under deres slag reflekta oss opp, begyndte de forfra ned tellingen.

Første dagen opplevde jeg et dramatisk opptrin. En tidligere berstiltluftnant som antakelig på grunn av sin intelligens - var som en ridd klut for vaktposten, mistet bevisstheten etter 36 slag av batongen. Kislins lot ikke dette hemme seg, men fortsatte å la slagene hagle ned over offret som lå på marken, og skadet ham så forferdig at vi ikke bare ham inn i leiren hvor han tre timer etter avgikk ved døden. Han var fulstendig makteløse overfor mishandlinger av dette slag, og det fantes ingen mulighet for å avlevere noen klage.

I alle dager holdt jeg ut dette livet. Hver dag pryl, 150 gram tørt brød og 3/4 liter kakauppa. Så ble jeg med 41,2 graders feber sykdomt. På meget kort tid mistet jeg ca. 20 kg. Medisin eller noen andre midler mot sunnfieber fantes ikke. Tre uker senere ble jeg utskrevet som arbeidsdyktig igjen, men jeg var stadig meget svak. At jeg allerede den følgende dag falt sammen under arbeidet var ikke så underlig. Med knyttevesslag og pryl fikk man meg etter på benene, og med største anstrengelse klarte jeg å komme gjennom dagen.

Neste dag meldte jeg meg på ny som syk, og fikk nå på grunn av "lathet" 14 dagers mørk arrest. Her hadde jeg det i det minste litt rolig. Kosten besto av vann og brød. Da jeg etter 14 dager etter kom ut i degratlyset ble bygningene helt blantet. Ned ropet "Din hund, som forsøker å simulere" fikk jeg et slag av en geværkulje så jeg sank sammen bevisstløs. I tillegg til dette ble jeg undersøkt av en leir, og sendt til fengselsasaretet i Papenburg. Det var meget sjeldent at fanger fra leiren ble sendt til dette asaretet. Det var som regel bare ved store operasjoner, eller når de døde ble ført dit til obduksjon. Etterhvert kom jeg meg litt, og så ned redsel den dag i møte da jeg skulle tilbake til leiren. Intet under at jeg også hadde med fluktplaner. Det fantes her i Esland cirka 16 koncentrasjonsleirer av samme type. Da lå i hesteskoform, og det var meget vanskelig å komme seg ut av dette belte. Ikke sjeldent klarte noen å finne veien ut. Som oftest løp flyktningene midt i armene på en SS-mann fra en nærliggende leir. Først ble de mishandlet av disse, så i den leir hvor de hørte hjemme, og ikke sjeldent på en slik brutal måte at de avgikk ved døden.

Jeg ventet på en gunstig anledning til å flykte. Og da jeg ble transportert til Norge til befestningsarbeider, fikk jeg den 8. juli chansen til å slippe unna mine plageganger. Jeg glede meg ubeskrivelig over å være i sikkerhet her i det gjestvennlig Sverige, slutter den tyske luftnanten.

OPTIMISTEN OG PESSIMISTEN. Her er en ny versjon av det kjente berstiltluftnant som antakelig på grunn av sin intelligens - var som en ridd klut for vaktposten, mistet bevisstheten etter 36 slag av batongen. Kislins lot ikke dette hemme seg, men fortsatte å la slagene hagle ned over offret som lå på marken, og skadet ham så forferdig at vi ikke bare

Et tysk forlegningssted i Aarhus var 11. oktober utsatt for en bombeeksplosjon. Forlegningsstedet ble sterkt ramponert.

BRANN I HOLMENKOLLEN SANATORIUM. Det meldes sent søndag kveld at det er utbrutt brann i Holmenkollen Sanatorium, som er bebodd av tyskere. Brannen begynte ved 16-tiden, og skadene skal være meget omfattende. Naermere enkeltheter mangler.

SVALBARDTOKTET. En tysk offiser betegner Svalbardtaket som den største skandalen i den tyske marines historie. Han forteller at en eskadre på 1 linjeskip og 7 mindre enheter gikk nordover med 2000 mann spesielt trenede landgangstropper. Ved landsettingen ble de møtt med kraftig motstand og mistet ett skip. Av den norske styrken på 120 mann ble antakelig 30 tatt til fange (18 vitnes med sikkerhet). Ca. 40 norske falt under kampane; resten slokte til flukt i fjellene. Tyskere snappet opp en melding om at allierte sjøstridskrofter var undervels, og fortok tva i slik hast at de matte 1a 4-500 mann bli igjen. På tilbaketuren sank et skip ved Nordkapp etter skadene det hadde fått under kampane.

Det fins nesten ikke fly i hele Nordnorge. Bardufoss flyplass har bare ett fly stasjonert. Luftvernet er også ført bort; i stedet er det satt opp kamerasjekanoner av tre. Som forbindelsesfly er det bare yttersjøen ganske få fly i de forskjellige fjordene.

NYHETENE FRA LONDON SØNDAG KL. 18.30 :

Russland. I en dagsorden 1 går, meldte herskapsstaben at Melltopol var intakt, og ifølge meldinger fra Moskva 1 dag førstgående den russiske troppene sør for byen. En militærkronikk uttaler at Melltopols fall gjør sammenbruddet av hele den tyske høyre fløy i Syd-Russland fullständig. Tyskernes 6te armé, Stalingrad-armeen, er blitt knust for annen gang. Meldinger fra fronten går ut på at Melltopol falt etter 10 dages hårde kamper. Siste dag hadde tyskene 4000 falle og mistet 57 tanks. I Moskva ble det avfyrt seierssalutt i anledning av byens fall. News Chronicles korrespondent i Moskva telegraferer til BBC at de tyske tropper som nå trekker seg tilbake fra Melltopol har bak seg en strekning på 150 km østover steppeland. Deretter kommer nedre Dnepr som er 3 km bred uten noen bruer.

I Dnipro-bassenget blir truslen mot Dnipro-Petrovsk. Russene utfordret 1. gar sin kile i retning av Krivoj Rog både i bredden og dybden. Tyskene forsøker å holde framstøtet mot Krivoj Rog i sjakk. De blir nødt til å evakuere sine styrker fra Krim. De må også stanse russenes fremrykning mot Krivoj Rog for å hindre at de 50 tyske divisjoner som nå kjemper i Dnipro-kilen skal bli utslettet. De må nå ta stilling og kjempe. Hvis de taper, står verden til Balkan åpen for de russiske tropper.

Russene øker sitt press nord for Kiev. Både ved Kiev og Gomel fortsetter kampane med usikker kraft. En korrespondent til en Madrid-avis skriver fra Berlin at de russiske vinterarmeene områ ikke er satt inn i kampane, og at folk i Berlin mener at disse armeene er på 2 millioner mann.

De delegerte til tre konferanser fortsatte i dag sine drøftele. Men tillegger konferansen meget stor betydning i Moskva og framhever de gode resultater som man allerede har oppnådd. Sunday Times skriver at det ikke hersker en del meningsforskjell om hvordan en skal gå fram, og skriver at de britiske synspunkten er nærmere de russiske enn de amerikanske. Avisen skriver at briternes evne til å inngå kompromisser kan være av stor nytte. Konferansen er et avgjørende bidrag til gjære slutt på krigen så snart som mulig.

Sørfronten. Den jugoslaviske folkehær hovedkvarter melder at byen Prilep i Vest-Bosnia er fullständig omringet. Tyske motangrep i Montenegro, Kroatia og Slovenia er slått tilbake. Jugoslaviske styrker har avskjært den eneste jernbane som forbinder de tyske linjene med Sør-Balkan. En kronikk skriver at jugoslavenes viktigste oppgave

er å bese og gjøre fiendens sambandslinjer. Dette har de utført med slik dyktighet at en mengde tyskere er blitt avskjært. De hindrer også tyskere i å få forsyninger og forsterkninger. Under kampane ved Prilep tok jugoslaverne nesten 2000 fanger.

I Italia har den 8de armé satt i gang en offensiv og opprettet et bruhed på nordbredden av elven Trighe som faller ut i Adriaterhavet ca. 20 km øst for Taranto. En av de beste velen i Italia går langs denne elven. Den 8de armé har også vunnet viktig terrenn i området som beboersker velen fra Vinchitalo.

Den 8te armé har hatt en del framgang til tross for kraftige fiendtlige motangrep.

Store styrker allierte-bombefly angrep stedig de tyske stillinger. Bl. a. er de tre viktigste bruene i Roma-området truffet. En flyplass utenfor Roma ble angrepet i natt. Det er stedig angrep mot tyske kanontillinger og sambandslinjer. 4 tyske fly ble skutt ned i går, 2 britiske savnes.

Amerikanske torpedobåter har senket et tysk ammunisjonskip utenfor den italienske kyst nord for Roma. I det østlige Middelhav ble flyplassen ved Heraklion på Kreta bombardert på ny. En havn på Syros

bare ett fly stasjonert. Luftvernet er også ført bort. Som forbindelsesfly er det bare yttersjøen ganske få fly i de forskjellige fjordene.

NYHETENE FRA LONDON SØNDAG KL. 18.30 :

Russland. I en dagsorden 1 går, meldte herskapsstaben at Melltopol var intakt, og ifølge meldinger fra Moskva 1 dag førstgående den russiske troppene sør for byen. En militærkronikk uttaler at Melltopols fall gjør sammenbruddet av hele den tyske høyre fløy i Syd-Russland fullständig. Tyskernes 6te armé, Stalingrad-armeen, er blitt knust for annen gang. Meldinger fra fronten går ut på at Melltopol falt etter 10 dages hårde kamper. Siste dag hadde tyskene 4000 falle og mistet 57 tanks. I Moskva ble det avfyrt seierssalutt i anledning av byens fall. News Chronicles korrespondent i Moskva telegraferer til BBC at de tyske tropper som nå trekker seg tilbake fra Melltopol har bak seg en strekning på 150 km østover steppeland. Deretter kommer nedre Dnepr som er 3 km bred uten noen bruer.

I Dnipro-bassenget blir truslen mot Dnipro-Petrovsk. Russene utfordret 1. gar sin kile i retning av Krivoj Rog både i bredden og dybden. Tyskene forsøker å holde framstøtet mot Krivoj Rog i sjakk. De blir nødt til å evakuere sine styrker fra Krim. De må også stanse russenes fremrykning mot Krivoj Rog for å hindre at de 50 tyske divisjoner som nå kjemper i Dnipro-kilen skal bli utslettet. De må nå ta stilling og kjempe. Hvis de taper, står verden til Balkan åpen for de russiske tropper.

Russene øker sitt press nord for Kiev. Både ved Kiev og Gomel fortsetter kampane med usikker kraft. En korrespondent til en Madrid-avis skriver fra Berlin at de russiske vinterarmeene områ ikke er satt inn i kampane, og at folk i Berlin mener at disse armeene er på 2 millioner mann.

De delegerte til tre konferanser fortsatte i dag sine drøftele. Men tillegger konferansen meget stor betydning i Moskva og framhever de gode resultater som man allerede har oppnådd. Sunday Times skriver at det ikke hersker en del meningsforskjell om hvordan en skal gå fram, og skriver at de britiske synspunkten er nærmere de russiske enn de amerikanske. Avisen skriver at briternes evne til å inngå kompromisser kan være av stor nytte. Konferansen er et avgjørende bidrag til gjære slutt på krigen så snart som mulig.

Fra Finland blir det meldt om en stor eksplosjon i en fabrikk i Åbo. 5 personer ble drept, deriblant en tysk mekaniker. Årsaken til eksplosjonen er ikke brukt på det rene.

Fra Norge melder at storparten av de mest stridsdyktige styrkene er blitt evaluert og erstattet med tyngre okkupasjonsstyrker. Soldater mellom 20 og 37 år blir overført til aktiv fronttjeneste. Antallet av tropper er ikke blitt nevneverdig redusert. Dertil er det ført bort fra landet meget krigsmateriale, mer enn de har fått tilført de siste månedene. Mange sivile tyskere forlater nå Norge. Det reiser daglig mellom 80 og 100. De tar med seg rikelig niste, som 5 kg smør, 20 ekker sardiner osv.

Sørfronten. Den jugoslaviske folkehær hovedkvarter melder at byen Prilep i Vest-Bosnia er fullständig omringet. Tyske motangrep i Montenegro, Kroatia og Slovenia er slått tilbake. Jugoslaviske styrker har avskjært den eneste jernbane som forbinder de tyske linjene med Sør-Balkan. En kronikk skriver at jugoslavenes viktigste oppgave

mistene tror et de vinner krigen og får beholde Adolf. De overbeviste pos-
simisterne tror at de taper krigen og må beholde Adolf.

(Fra Arild Fredborgs bok "Bakom Stalvalven")

UNIVERSITETSSTRIDEN. EN ORIENTERING. Vi gir her en redigjørelse for de siste hendelser ved Universitetet. På et møte i midten av september innkalt av Schanckes presiserte dekanene på nytt, klart og tydalig, sine fakulteters standpunkt. Denne faste og enige holdning fra professorenes side gjorde at departementet nödig ville sette saken på spissen. Det endret derfor kurs, og fremholdt at det også fra departementets side ikke var i hensikten bare å frambringe de saklige hensyn, og spørsmålet om privatistenes særlige vanskeligheter ble trukket fram. Departementet oppfordret deretter fakultetene til selv å frambringe forslag til reglement, og under den uttrykkelig forutsetning at departementets reglement fra august ikke skulle bli gjort gjeldende, gikk fakultetene med på det. Det ble nedsatt komiteer fra de fakultetene det dreier seg om: medisiner, farmasøyte, teknisk, komiteene ble valgt av fakultetene på vanlig vis, og deres mandat var strengt begrenset: De skulle undersøke berettigelsen av kritikken mot det høyarens oppbakningsgrunnlag, og hvis de etter en objektiv og saklig prøvelse fant det rimelig og forsvarlig, skulle de frambringe med sine forslag til endring.

8. oktober innkalte Høg komiteenes medlemmer til et møte, og fremhøvet en del ting som også tidligere har vært drøftet: privatistenes særlige forhold, mengden på gymnasie i Nord-Norge og den underrepresentasjon ved universitetet som det har medført, og til sist, ønsketheten av tegelektorer som skulle sikre universitetet fysisk duelige studenter. Det ble fremlagt at forslagene burde være ferdige innen 20. oktober.

I sitt arbeide har komiteene sett seg til statistiske undersøkelser utført i Sverige og Danmark, og i Trondheim, og de har selv sett i gang tilhørende undersøkelser i Oslo; dette arbeidet er imidlertid ennå ikke brukt til avslutning. Ut fra dette materiale har komiteene formet de forslag som de har framstilt, og de britiske amerikanske komiteene holder 2 mill. man i ständig arbeid på hjemmekonfronten i civilt og militært luftvern. - De russiske troppstyrker i det sydlige Ukraina består av 4 armegrupper, hvilket er den største troppeskonsesjon siden slaget om Stalingrad. Kampene i området tar også etter hvert form som slaget om Stalingrad.

Forslagene fra de tre angjeldende fakultetene er i alt vesentlig like. Hovedlinjene er: De respektive fakultetene foreslår hvor mange studenter det høyer å skjønnes oppdas. Alle stiker ikke ut av øverste og innsendes til de respektive fakultetenes sekretariater. Oppbakningen er avhengig av realiteten (eller tilliggspøye på realiteten), og hvert fag har sitt viktall. Privatistene har eventuelt et tilliggspunkt som fastsettes når de statistiske berekingene er avsluttet. På grunnlag av den derved framkomne poentsum kunne også sekjønner og oppdas etter denne risikoefølge. Det skal sørges for at Nord-Norge får en representasjon på 10% også blant sekjønner fra denne landsdelen skal imidlertid utvelgelsen skje etter faglige kvalifikasjoner, og disse bestemmelser skal ikke usikrskjede kandidatene blir oppdaget. Logement skal bare framlegges av dem som har fått malling om at de er oppdaget. - Disse reglementsforslagene har vært ført i fakultetsmøter og er blitt utdelt, for medisternes vedkommende mot en stemme (Klaus Hansen), forøvrig ensstemmig. Onsdag 20. oktober ble de oversendt til departementet.

Suri det framgår at dette resumen har fakultetenes strengt fulgt den 11. juli da ble hevdet i skrivelsene fra midten av september. Ingen politiske hensyn skal spille inn ved oppbakningsreglementet skal sikre at de faglige best kvalifiserte blir oppdaget.

Dette er sakens kjernekjennet. Dette er også universitetets principielle linje, og her kan det ikke gis kjøn. Og på dette punktet er også studentenes holdning klar.

NYHETENE TIRSDAG KVELD:

Ostfronten. Selvmeddingene fortsetter å strømme inn fra Ostfronten. Et saarmønster fra generalmarskalk Stalin sendte ut i går kveld ble det meldt at russere nå var rykket inn i tvillingbyene Dnjeprøvorsk og Dnjeprøjsjip. Disse byene har vært centrum for stal-

produksjon, og har hatt stor betydning for de tyske troppene fra. synsger og var tenkt som viktigste kvarter for troppene i dette området. Tyskerne trekker seg tilbake i stor hast etter å være blitt kastet ut av byene, deres rettethetsligheter blir stadig ferre. Avdelinger av den røde hær som følger sine seire etter gjennombruddet sydvest for Krementsjug har inntatt den ene by etter den annen på sin vei sydover, og står nå umiddelbart foran Krivoi Rog, det viktige jernbaneknutepunkt midt i Dnjeprøvansk. I går inntok de Losovotka som ligger 10 km nord for byen, og her din nå under full av sine kanoner. Derved er tyskerne i Dnjeprøvansk henvist til å benytte jernbanen over Nikolajev som eneste rettetyl. Denne trues av de russiske styrker som sprengs seg vestover fra Saporjja, og av de russiske troppene som hurtig rykker fram og følger den rettende fronten over steppene vestover fra Melitopol. En korrespondent skriver om tyskernes tilbaketrekning at den foregår hurtigere enn ønskende, idet fienden for første gang under felttoget i Russland har rømt landsbyer uten først å ødelegge dem. - Avdelinger av den røde hær som inntok Melitopol er rykket 20 km framover i det siste døgn i retning av Krim. - Døgn på nattfronten raser det heftige kamper, og russene har påført fienden store tap i treningsleder ved Retzitsa, sydvest for Gomel. Tyskerne i dette avsnitt står i fare for å bli omgått, de har valgt mellom dette og å trekke seg tilbake til Prjat-sumpene. - Også i Smolensk-området gikk det heftige kamper, og russene er rykket videre fram på jernbanen til Riga. - Den eneste chancen for tyskene ennå har til å stanse den russiske marsj vestover er igangsettingen av en virkelig motoffensiv på søravsnittet. Det ser ikke ut til at de på noen måte er i stand til å klare det, de har nok greid å sette i gang ganske hårde motangrep, men intet i retning av en motoffensiv. De kan ikke avse tropper i nord til fronten i stor av fare for at russene der skal når fram til Randstatene, og her mellom 35 og 40 divisjoner engasjert på Balkan og i Italia. Fra frontene i vest kan de heller ikke avse høyre tropper etter austover, og de britiske amerikanske komiteene holder 2 mill. man i ständig arbeid på hjemmekonfronten i civilt og militært luftvern. - De russiske troppstyrker i det sydlige Ukraina består av 4 armegrupper, hvilket er den største troppeskonsesjonen siden slaget om Stalingrad. Kampene i området tar også etter hvert form som slaget om Stalingrad.

Troppskonferansen i Moskva fortsetter i same vennskapselige tone, og man er kommet til enighet om en rekke prinsipielle spørsmål, og spesielt er nå trådt sammen til møte for å diskutere detaljene. Konferansen følges med den største interesse og legges stor betydning holdningen over.

i Sydfronten. Den 8. britiske armé utydet i går sine bruhofter på nordsiden av elven Trin, og er i dag rykket ytterligere fram. Dagens allierte kommunike fra Italia melder om inntogelsen av tre byer til. På Adriaterhav-kysten rykker den 5. armé nordover, og har inntatt en by 10 km nord for Capua. Det allierte luftvern fortsetter sine ødeleggelsener av fiendens forsvars- og samhendslinjer, i går ble skiftet om bord flyplasser ved Pescara i nærområdet av Flaminibombet av allierte fly, og i dag gikk de til angrep på flyplassen Tapinna som ligger nordvest for Rom.

Fra Ankara melder om voksende nærværet i vasallstatene på Balkan etter som truslen mot den ständig vokser fra to kantene. Alle russiske flyktninger bringer seg selv og sine perger i sikkerhet. 10 større fabrikker i Romania som arbeider for tyskerne, skal være overtatt av staten, da der ständig ble foretatt sabotasjehandlinger. Bulgaria forlanger flere flyplasser og særlig flere jagere. - De britiske styrker har trukket seg tilbake fra Bya-Kos i Dobrakaserne, idet deres oppgave på Øya var utført.

De tyske e-batterier er blitt ødelagt i kampen utenfor den engelske kyst. En større tysk styrke av krigsskip gikk til angrep på en alliert konvoi, en britisk krysser og en destroyer ble senket.

LONDON - RADIO

UTPLYNDRINGEN. Fra W. Brandt: "Norges tredje krigsår".

Våren dette quellsingregjeringen framlegger et slags budsjett for Terbogen. Årsunderskuddet beregnes til 423 millioner kroner, en ganske natt sum jevnført med norske budsjettet for den 9. april. Budsjettet inneholder en post på 550 millioner til dekning av "utgifter i forbindelse med krigen", en noe beskjeden omskrivning for kontribusjon til okkupasjonsmakten. Denne posten hadde steget med over 100 % jevnført med budsjettet 1940-41, da den ble på seg til 250 millioner. Det ble dyreste i "beskytte" Norge je-tenger krigen verre.

Først av alle budsjettets underskudd opptok finansdepartementet under okkupasjonen en rekke nye statslån på til sammen 600-700 millioner. I bankene lånte departementet mot de i Norge tidligere ukjente skattkammerveksler summer som betydelig oversteg en milliard. Derved ble statsgjelden doblet så stor som for okkupasjonen. De perger som ble skapt sammen ved hjelp av skattkammerveksler overførtes til tyskernes konto i Norges Bank. Der var seddelpressemønster i gang helt siden sommeren 1940 for å tilfredsstille de tyske myndigheters krav. I Norges Bank hentet tyskerne nærmere 7 millioner pr. dag, 200 millioner i måneden, hvilket svarer til omrent halvparten av den normale nasjonalinntekten. Ved årsskiftet 1941-42 var det tatt ut 3,8 milliarder og ved årsskiftet 1942-43 over 6 milliarder. Disse perger ble oppført som et slags løn som finansdepartementet - med andre ord den norske stat - skulle stå for. Det var ingen tilfeldighet at quisling fant seg foranlediget til å utstede et nytt reglement for Norges Bank, som hovedsakelig behandlet spørsmålet om seddelfabrikasjonen.

Med de rekvirerte perger betalte og underholdt okkupasjonsmakten tropper og siviladministrasjon. De arvedes også til finansiere byggingen av flyplasser, flåtebasar, festningsanlegg og så vidt, delvis også til veter og jernbaner. Pengene ble videre disponert til industriplanlegging som var satt i gang av tyskene samtidig med dekknings- og militære bestillinger hos den norske Industri. Resultatet ble en økonomisk utspring i dobbelt betydning. Først tok den norske varen og ydelser, og så betalte man dem med rekvirerte perger, med den følgende at det norske folks statsgjeld økte. Pengene som strømmet ut fra seddelpressemønster i Norges Bank skapte ingen like produksjonsmuligheter, men framkalte tvertimot en veldig nedskjæring av konsumsjonen. Det fantes en innre sammenheng mellom okkupasjonsmaktenes voldsomme finansielle krav og den sinkende av levetandarden som på et meget tydelig punkt fremsto som en vesentlig del av den tyske økonomiske politikk i Norge.

Det oppsto mangl på alt mellom himmel og jord. Det eneste som ikke manglet var perger. Seddelområdet var ved utgangen av 1942 omkring 2 milliarder, dvs. mer enn tre ganger så mye som for okkupasjonen. På samme måte som man rekvirerte perger og arbeidskraft rekvirerte man også mat, klær og bygninger. Rekvireringen av bygninger spilte en ständig større rolle i 1942, særlig fordi det kom så mange sivile tyskere til Norge. Det handte ofte at nordmenn på kort varsel måtte forlate hus og hjem og ikke fikk ta med seg mer enn klærne. Erstatning for denne form for beslagløsning overførtes sommeren 1942 direkte til det norske statsbudsjett med den ferdige motivering at de ble betraktet som naturalydelser i følge folkeretten. Haagkonvensjonen bestemmer at statslig eiendom kan tas i bruk uten erstatning. Annen eiendom kan rekvireres, men bare mot full erstatning til eieren.

Det kan neppe være til om at den overværende del av okkupasjonspersonalets forsørking hele tiden prioritert ved rekvirering i Norge. I noen byer ble det oppdaget opp til 98 % av alt kjøtt tilført. Høsten 1942 bestemtes at den norske storfe-stammen skulle reduseres med 200.000 dyr. Av en stor del av kjøttet skulle det lages hamsfisk til de tyske troppene. Reservalagrene av hvalkjøtt som var tenkt som en hjelpe i ytterste nød, ble i strid med de tyske myndighetene for et snarlig tysk gjennombrudd. Det tyske folk er kommet til et "dipunkt" som ledene forsøker å mestre ved propaganda og andre tilgjengelige midler.

Matvarer sendtes også til de tyske troppene i Finland,

Nr. 125 3 ÅRG.

Arg. 1943 FREJDAG 29 OKTOBER 1943.

hvilket åpenbart er i strid med Haagkonvensjonen. Folkeretten bestemmer også at leveransen til okkupasjonsmakten bare skal skje i en utstrekning som står i rimelig forhold til landets ressurser. Det kan vel diskuteres om de tropper som oppholder seg i Norge for å delta i krigen ikke vesterstakene og Sovjet med rette kan kalles okkupasjonsmakten. I hvert fall kan ikke de tyske sivile regnes som okkupasjonsmakten ifølge folkerettens begreper. Og heller ikke de sårede fra flåsefronten som behandles på norske sykehus og forpleies med norske matvarer.

Til alt det som konsumeres av tyskerne i Norge kommer alle matvarer som blir sendt ut av landet. Her tales dog ikke om rekvisisjon, men om "utenrikshandel". Man har forsøkt å skape en legende om at det bare var Hitlers "velvære" som forhindret hungersnød i Norge, at det er tyskerne som har skaffet størstedelen av det kornet som trengtes. I virkeligheten viser de offisielle tall for tiden april 1940 til årsskiftet 1941-1942 at det tyske bidrag til Norges kornforsyning utgjorde nøyaktig 14,5 %. Resten ble dekket av den norske produksjon og av norske legger.

Noen eksempler vil kanskje hjelpe til å illustrere den nazistiske "utenrikshandel"s karakter:

Okkupasjonsmakten tok alt det materiell som tilhørte Norges Røde Kors, bl. a. plaster som skulle dekke den norske sivilbefolknings behov. Dette sanitetsmateriellet ble kjøpt med perger som tyskerne tok i Norges Bank. Siden måtte nordmennene kjøpe igjen plaster fra Tyskland, og prisene var nå tre ganger så høye som de nordmennene fikk. Det tyske plastret måtte betales med norske varer. For spiritus som kjøptes i Frankrike måtte Vinmonopolet betale en pris som betinget en fortjeneste på nesten 1000 %. Som betaling måtte Norge levere fisk som den norske befolkning selv hadde bruk for. Høsten 1942 dikket det opp en kakaoerstatning som het "Frokostdriften", en varer som tyskerne hadde produsert på nordmennenes grunnlag og eksportert.

Med de rekvirerte perger betalte og underholdt okkupasjonsmakten tropper og siviladministrasjon. De arvedes også til finansiere byggingen av flyplasser, flåtebasar, festningsanlegg og så vidt, delvis også til veter og jernbaner. Pengene ble videre disponert til industriplanlegging som var satt i gang av tyskene samtidig med militære bestillinger hos den norske Industri. Resultatet ble en økonomisk utspring i dobbelt betydning. Først tok den norske varen og ydelser, og så betalte man dem med rekvirerte perger, med den følgende at det norske statsgjeld økte. Pengene som strømmet ut fra seddelpressemønster i Norges Bank skapte ingen like produksjonsmuligheter, men framkalte tvertimot en veldig nedskjæring av konsumsjonen. Det fantes en innre sammenheng mellom okkupasjonsmaktenes voldsomme finansielle krav og den sinkende av levetandarden som på et meget tydelig punkt fremsto som en vesentlig del av den tyske økonomiske politikk i Norge.

Det oppsto mangl på alt mellom himmel og jord. Det eneste som ikke manglet var perger. Seddelområdet var ved utgangen av 1942 omkring 2 milliarder, dvs. mer enn tre ganger så mye som for okkupasjonen. Lørdagen 29. oktober 1942 sørget en tysk fly for å ødelegge en av Norges viktigste havner, Göteborg. Flyet ble skutt ned av et tysk fly. Likeledes er "Gripen" heter det, blitt beskjært av tyske fly tilhørende en gang, bl. a. minister Pritz' frue medfølgte som passasjer. Anfallet på "Gripen" siste gang kom i tre perioder: forteller de overlevende, hver med fem minutters mellomrom. Intill videre er den svenska flyflåten på England innstillet, men det fremskodes at Sverige må opprettholde denne forbindelsen vestover, da den er Sveriges livsnerve i forbindelsene vestover.

HENSLENDINGEN AV GRIPEN hvorved 13 mennesker omkom, har vært den største indignasjon i Sverige. I forbindelse med dette overfallet på den svenska passasjerfly mener det om "Gladen"-katastrofen, om hvilken det nå heter at "etter hva man anser på informert hold innen flyvekretser kan det med største sikkerhet antas at også "Gladen" ble skutt ned av et tysk fly. Likeledes er "Gripen" heter det, blitt beskjært av tyske fly tilhørende en gang, bl. a. minister Pritz' frue medfølgte som passasjer. Anfallet på "Gripen" siste gang kom i tre perioder: forteller de overlevende, hver med fem minutters mellomrom. Intill videre er den svenska flyflåten på England innstillet, men det fremskodes at Sverige må opprettholde denne forbindelsen vestover, da den er Sveriges livsnerve i forbindelsene vestover.

Det kan neppe være til om at den overværende del av okkupasjonspersonalets forsørking hele tiden prioritert ved rekvirering i Norge, i noen byer ble det oppdaget opp til 98 % av alt kjøtt tilført. Høsten 1942 bestemtes at den norske storfe-stammen skulle reduseres med 200.000 dyr. Av en stor del av kjøttet skulle det lages hamsfisk til de tyske troppene. Reservalagrene av hvalkjøtt som var tenkt som en hjelpe i ytterste nød, ble i strid med de tyske myndighetene for et snarlig tysk gjennombrudd. Det tyske folk er kommet til et "dipunkt" som ledene forsøker å mestre ved propaganda og andre tilgjengelige midler.

2 NOV. 1943

Mappe 41
Eksp. 126
1943
Nr. 126 — 3 ÅRG.
O.V.

4324

NYHETENE FRA LONDON TORSDAY KL. 18.30 :

Ostfronten. Det siste kommunike fra Russland opplyser at russene har brutt den tyske motstand på sør-fronten mellom Dnjeprbyningen og Azov-havet, og forfølger den slagne fiende. Russene har i dette området rykket fram 17-30 km og erobret 50 tettbeboede steder. Nordvest for Melltopol foregår den russiske framrykking meget hurtig. De siste tyske tropper ved jernbanen til Saporosje er nå fordrevet og det ble meldt i går at russene hadde rykket 30 lenger vest over Nogajsk-steppen mot nedre Dnjepr.

spørsmål har vært ført. Stalin har mottatt den britiske utenriksminister, sir Anthony Eden, i nærvær av britiske og amerikanske militærstyrker. Blant de ting som har vært i forgrunnen ved drøftelsen av behandlingen av de tyske krigsforbrytere.

Jugoslavia. Dagens jugoslaviske kommunike melder at Jugoslavene har et godt tak på alle de områder som de i den siste tid har erobret. Fra Bosna blir det meldt at tyske angrep mot de befestede områder er slått tilbake med store tap. I Slovenia er angrep fra motoriserte tyske avdelinger avsluttet. I Montenegro pagter heftige kamper. - De kroatiske quislinger har nå sammen med tyskerne opprettet et informasjonskontor for krigsfanger, noe som tyder på at tyskerne for fremtiden vil ta fanger og ikke som hittil skyte dem. Samtidigvis henger dette sammen med at de jugoslaviske styrkene etterhånden har tatt mange tyske fanger og har truet med represalier.

Italia. På vestkysten har den britiske 5te armé nord for Volturno rykket videre fram og intatt byen Realdo. Lenger øst har amerikanerne drevet en kile inn i de tyske stillingene. Ved Adriaterhavskysten har den 8de armé full kontroll over bruhodet ved Trignoelva. Hovedstyrken kommer fra havet og et par andre mindre bøyer inne i landet.

Tyrkia har besluttet å trekke tilbake sin Roma-ambassadør. Dette er den tyrkiske regjerings svar på det tyske krav om at alle diplomaten skal flytte over til den "republikansk-fascistiske regjering" i Nord-Italia.

Allierte bombeangrep i går igjen da tyske flyplassene i Grækenland og på Kreta. Det blir meldt at de britiske tropper på øya Kos er trukket tilbake.

Britiske destroyere har senket flere tyske skip i området ved Dodekanesene.

Stillehavet. Kampane på de nordre Salomonøyene fortsetter. Kraftige amerikanske bombeangrep har i de siste dager satt tre større japanske flyplasser i dette området ut av funksjon.

Tyskland. Det blir meldt at den tyske rustningsminister Speer har store vanskeligheter med å skaffe seg de hundre tusen arbeidere som trengs i rustningsindustrien. Alle tyske barn må nå slutte skolen når de er 14 år gamle hvis deres fysikk er i orden. Det er meningen at de såvidt gjørlig skal orstatte de arbeidere som overføres til rustningsindustrien fra andre industrigrupper.

Journal de Genève opplyser at det for tiden er en omfattende krisje i Tyskland som følge av de store tilbaketrekkningene i Russland. Det er enda for tidlig å uttale seg om hvilke innenrikspolitiske konsekvenser krisen vil medføre, men retturen i Øst har voldt stor bekymring; og det begynner å gå opp for flere og flere at Wehrmacht alene ikke kan vinne krigen. Det går ikke i Tengden an å presse et helt folk til å alltid støtte opprører når dette folk styrer en liten klukk. Nazistene har vanskeligheter med å opprettholde disiplinen, og opposisjonen kommer oftere og oftere til uttrykk. I denne forbindelse kan det nevnes at flyvebladet "Die Opfer vom Berchtesgaden" har fått så stor sprengning blandt de tyske soldater i Tyskland at general Keitel forleden fant seg betydet til offentlig å ta avstand fra det i en krigkastningstale.

Tyskerne treffer allerede forberedelses tiltak for å flytte de rumenerne som bor østenfor Dnestr lenger vest. Befolknings i disse områder har fått beskjed om å gjøre seg reiseklare på det korteste varsel. De forbereder likeledes en flytning av alle fabrikker på Østsiden av Dnestr og de som ligger i en sone 100 km vestenfor Dnestr, dvs. i det østlige Bessarabia.

Hitlers plan om å få i stand en Balkanblokk har møtt sterkt motstand både i Bulgaria og Ungarn, og planen må sies å være strandet allerede. Bulgaria og Ungarn, og sannsynligvis også Romania, foretrekker å spille tilskuerens rolle og vil ikke delta i tyskerne forsvar av Sør-Europa.

Tremaktskonferansen i Moskva holdt sitt 10. møte i dag. Konferansen forløper meget tilfredsstillende til tross for at mange anselige

RETTELSE. "et snarlig tysk gjennombrudd" nederst på side 1, spalte 2, skal være "et snarlig tysk sammenbrudd".

LONDON - RADIO

NÅR MAN I ÅREVIS har vært beskjæftiget med å oppspore den fiendtlige propaganda, og med å kontrollere dens grunnlinjer og metoder for å finne det riktige utgangspunkt for ens egen etterretningspolitikk angrep og forsvar, da får man litt etter litt et omfattende kjennskap til fiendens hensikter i det små og i det store og lar seg sjeldent bindes noe på øret. Man oppnår så stor øvelse i disse saker, at man som oftest kan forutse hva følks London vil si eller gjøre i dette eller hvert tilfelle. Motstanden arbeider etter et bestemt skjema og ikkeartede spørsmålstillinger gir hos ham nesten alltid de samme reaksjonene. Når følks engelskmennene har tapt et slag eller endog et felttak, kan man være dessverre sikker på at de alltid oppfører seg på samme måte. Den uttrykksmåten de benytter ved dønslags lejligheter, forandrer seg ikke. Omvendt kan man altså slutte at de begynner å anse et spiss for tapt, når de begynner å bruke denne uttrykksmåten. Engang i tiden vil denne metoden komme til å bli en kunnskapens og erkjennelsens unikke tilde for spesialistene i folkespsykologi. I sitt studium vil de med forundring komme til å si fast, at engelsmennene egentlig ikke har hittil noe ordentlig nederlag i noe slag, enkel i noe felttak, i denne krig. Det dreier seg alltid om gikkende tilbaketog, eller de intok av strategiske grunner mere tilbaketrekkne stillinger, eller de konstaterer ved avslutningen av en tysk offensiv at de egentlig ikke hadde villet forsvara sine stillinger, at de bare hadde lokket nazistene i en falle, og at Hitler om kortere eller lengre tid ville finne at det ville bli meget ubehagelig for han å ha vunnet felttaket enn om han hadde tapt det.

Det må innstilles at man bare kan anvende en sådan propaganda overfor dat engelske folk. Hvis vi gjørde det samme med det tyske, ville man formodentlig ståe oss. Vi tyskere er i denne henseende overordentlig overindiserte. Den blotte antydning av et høp som ikke er blitt oppfylt i løpet av en overskuelig tid, blir tatt til opp av vakt folk. Det liker en realistisk etterretningspolitikk, det vender ikke sine bryte bort fra krigen og dens farer, men vil tvertom se den akkurat som den er. Anbefales med dat engelske folk. Det kan ikke leve uten illusjoner. Det må klare seg til forhåpninger, hvor vake og utsverje de enn er. Hvis du blir slatt i stykker av de militære begivenheter, oppkonstruerer de nye med en gang. Avisene kan servere det dumme og mest utrolige språk. England biter på det og blir ikke engang sint hvis dat allerede

den neste dag viser seg at det motsatte er riktig. Denne tilbøyelighet hos det engelske folk er naturligvis meget bakom for regjeringen. I det minste på kort sikt, og den passer i saardedeshet for Mr. Churchill's temperament. Overfor sine landmenn kan han lyve etter behag. Han kan fristes i denne last uten fare for å måtte stå til regnskap for den morgonen eller laveningen. Men han alltid rett. Det er ikke nødvendig å anføre eksempler på dette, hele verden vet det jo. Hvis han hadde seiret på Kreta, ville han ha sett seg på sin høye hest og fylt luften med sine triumfsskrif, da han nå tapte, erklaerte han enkelt og likefrem at denne ujærestfrie og var militært ganske betydningslös, at Englands utsikt ikke var blitt det minste dårligere på grunn av nederlaget på Kreta, og at det snart ville gå opp for tyskerne hvilken klamp de der hadde fått om foten. Basta. - Tenke seg til om vi hadde uttalt oss slik før og etter et slag. Hva ville våre skattede medborgere da ha svart oss?

(Ovenstående artikkel er hentet fra "Das Reich" for 17/8 41. Forfatteren er dr. Goebbels).

KONG CHRISTIAN VIL SELV BÆRE JØDESTJERNEN.

Kong Christian har meddelt, at han selv og hans hus ønsker å bære den gode jødestjerna, hvis denne introduseres i Danmark. Kongens beslutning har vært stor beundring i England.

"Det er ingen tankestoff som den danske konge gjør," skriver Stork. "De jøder som gjikk under i Warszawa i kamp mot pionergruppen, forvandlet ghettoen til en festning. Nå har den danske konge forvandlet den gode stjernen til en flamme." Helt siden nazistene brøt seg inn i

Danmark har kon. Christen gjort for vane å besøke synagogen og tørre jødiske festligheter, skriver avisene videre. Nå er det skjedd onnå noe mere i Danmark: en kristen konge har forvandlet et skazmons merke til et stoltthets symbol.

TYSKERNE OG TONNASJEN. Etter at den tyske transitteringstrafikken gjennom Sverige ble stoppet, har man kunnnet høre og lese en del spesielle tesjoner om virkningene av dette på den tyske tonnasje situasjonen. Den vanlige oppfatning er at tyskerne i Norge snart skulle stilles overfor forsyningssvanser på grunn av tonnasje mangelen. Det faktiske forhold er at tyskerne ikke har manglet på tonnasje.

De tyske og tyskkontrollerte skip går nå bare i Østersjøen, Kattegat, Skagerrak, de norske kystfarvann og utenfor "festningens" nordkyst. I disse farvann sto den 1. juli, i følge meddelelser fra velinformerte sjøfartsråds, følgende tonnasje mangler til tyskeres disposisjon: Ca. 1000 tyske skip på omkring 2 mill. tonn, ca. 100 norske - for det meste mindre skip som befant seg i norske havner den 9. april 1940 - på til sammen 40000 tonn, omkring 500 danske på ca. 500000 tonn, ca. 150 finske på 400000 tonn og tilslutt ca. 180000 tonn hollandske og 120000 tonn belgiske, italienske og erobrede russiske skip. Dette blir til sammen ca. 3,6 millioner tonn, hvilket er tilstrekkelig for tyskeres relativt begrensede behov, selv om de sover en del spesialskip som f. eks. tankskip.

At innstillingen av transitteringen allikevel ble et meget folieleg slag for tyskerne, kommer altså ikke av tonnasje mangelen, men det faktum at sjøtrafikken mellom Tyskland og Norge er langt mer risikabel og tapsbringende enn den hundre presents sikre trafikk gjennom Sverige.

Det er i denne forbindelse tilstrekkelig å peke på det Svensk-norske pressenyttet meddelelse den 7. oktober om senkingen av et tysk troppetransportkorv utenfor den norske sørlandskyst, og den britiske flåtekjøringen mot tysk sjøfart utenfor Bodø-kysten. I London forutsier man ganske bestamt at den britiske blokade mot norskekysten snarest kommer til å skjerpes, da engelskmennene nå har kunnnet frigjøre krigsskip fra Niddahavet, og de tyske sjøfart på Norge er blitt av langt større betydning etter at transitten gjennom Sverige ble stoppet. Denne Londonspesulasjon er sikkert helt riktig. Nå er de tyske tropper nord for Narvik helt avhengig av den forsyningssløyfe som går langs den nordnorske kyst nordover fra Trondheim, og det er en linje som har mange sårbarer punkter. Til Mosjøen, muligens til Roma, kan forsyningene i noen utstrekning transporteres på Nordlandsbanen, men denne enkeltsporige og delvis svakt bygde banen har en begrenset kapasitet. Og under alle forhold må tilførslene videre sjøveien. Ved for eksempel Follesundsfjorden og i farvannene utenfor Bodø blir det mulig for de allierte på et gunstig tidspunkt å klippe av den tyske forbindelseslinje og dermed sette de tyske tropper i Finnmark og på "Ishavsfrente" i overhengende fare. På grunn av de forholdsvis store lagre som tyskerne har plassert i Nord-Norge ventes imidlertid ikke virkningene å bli merkbare før etter 4-5 måneds forløp.

I forbindelse med det tyske tonnasjeoppslaget bør en annen viktig sak påpekes. På grunn av de store bombeskader i tyske havner er last- og losseanordningene mere eller mindre ødelagte, og skipene blir ofte 1-2 ganger i flere uker. Men vot med bestemhet at malabiter fra Narvik har ligget opp til 4-5 uker i en nordtysk hamn før å bli av med sin malast. Denne vanskelighet har naturligvis ikke i ytterligere grad etter transitstoppet. Den transport som før gjikk på svenska Jämtbanen, må nå dirigeres over andre eller mindre ødelagte tyske havner.

I og med at malabrikken over Luleå av forskjellige grunner har minsket sterkt i det siste, får trafikken over Narvik tilsvarende økt betydning for tyskerne. I Narvik ligger der betydelige mengder malm. Tapet, så at tyskerne i flere måneder har mulighet til å utskepe mere enn det som blir transportert fra Kiruna - hvis de allierte